

Budsjett 2021

Handlingsprogram 2021-2024

Kommunedirektørens forslag, 13. november 2020

Innholdsfortegnelse

Del 1: Bakgrunn og forutsetninger.....	4
Kommunedirektørens forord.....	4
Økonomisk sammendrag	6
Kommuneplan og utviklingstrekk	10
Del 2: Virksomhetenes driftsbudsjetter 2021.....	13
Økonomiske hovedoversikter	13
Helse- og omsorgsektoren	20
Kultur- og oppvekstsektoren.....	38
Samfunns- og miljøsektoren	58
Kommunedirektøren, stab og støttetjenestene	67
Næringsstøtte	71
Kirke- og trossamfunn.....	73
Del 3: Handlingsprogram drift og investeringsprogram	77
Beskrivelse av investeringsprosjektene	86
Tidligere vedtatte og til dels igangsatte prosjekter	86
Nye, endrede og ikke igangsatte investeringer	92
Kommentarer til investeringsprogrammet for VAR-området 2021-2024	99
VA nye investeringer	102
Vedlegg	105

Forsideillustrasjon:
Campus Grimstad, J. B. Ugland

Del 1: Bakgrunn og forutsetninger

Kommunedirektørens forord

Budsjett i koronaens tid

Kommunedirektøren legger frem budsjett og handlingsprogram for 2021-2024 basert på usikre forutsetninger.

Budsjettet er basert på en inntekt på kr 1,77 milliarder og rammen gir rom for 1325 årsverk (ramme omregnet til årsverk). Dette budsjettforslaget er i større grad enn tidligere basert på rammestyring. Følgende finansielle måltall foreslås:

- Gjeldsgrad (gjeld delt på inntekt) 90%
- Netto driftsresultat i perioden (inntekt minus kostnad) 0,5%
- Disposisjonsfond (prosent av inntekt) 7%

Vi legger nå frem et budsjett med betydelig usikkerhet. Det er ved inngangen til nytt år stort merforbruk i de to store sektorene. Det ligger nye kutt i handlingsplanen samtidig som organisasjonen har brukt lengre tid på omstilling til dagens rammer enn forventet.

Koronapandemien har gitt større utgifter samtidig som inntekten via skatteinngangen i landet er blitt mer usikker. Regjeringen har gjennom sine vedtak dekket økte koronakostnader, og har gitt løfte til kommunene om ytterligere utgiftsdekning både for 2020 og 2021.

Kommunedirektørene i de tre største byene på Agder, og våre andre nabokommuner, har enten foreslått økt eiendomsskatt eller saldert med bruk av fond - eller gjort begge deler. Vi har gjennom budsjettprosessen særlig vurdert å bruke av disposisjonsfond for å øke inntektssiden. Dette må vurderes igjen ved 1. tertialrapport dersom konsekvensene av innsparingstiltakene får for store konsekvenser.

Inntektssiden i budsjettet er økt med frie midler i statsbudsjettet og reduserte forventninger om positivt driftsresultat. Utbytte fra Agder Energi er redusert med 11,6 mill og integreringstilskuddet er redusert med 13 mill kr. Forventede renteutgifter er redusert med 11,4 mill kr. De to store sektorene er tilført økt ramme (helse- og omsorg 10 mill kr og kultur og oppvekst 5 mill kr) på 15 mill kr for 2021 som tas ut igjen for 2022. Dette gjøres for å dempe risiko for merforbruk i omstillingsperioden. Merforbruk som følge av lovpålagte oppgaver utover ramme er den største risikoen i budsjettforslaget.

Sektorene har forsøkt å skjerme direkte tjenesteyting i sine kutt og er bekymret for forebyggende tjenester og tidlig innsats. Kommunedirektøren har i dette budsjettforslaget prioritert å redusere driftsnivået til et økonomisk bærekraftig nivå. Dette innebærer også å prioritere stramt i investeringsprogrammet.

Budsjettet tar høyde for eksterne utgifter som påløper og kompensasjon for en del kjente kostnader i tjenestene. Dette betyr at budsjettet er blant annet styrket eller redusert med:

- Dekning av økte utgifter ved eksterne avtaler for deflator og blant annet drift av 110-sentralen
- Reversering kutt i handlingsplanen til Den Norske Kirke
- Kompensert for reduserte leieinntekter ved ledige HDO (heldøgns omsorg) leiligheter
- Tidligere uspesifiserte kutt er tatt ut

- Det er lagt inn ressurser til det digitale løftet (IKT-satsing i skolene)
- Det er lagt inn en opptrapping av kasernert brannvakt
- Rammen for helse og omsorg, kultur og oppvekst og samfunn om miljø er økt noe
- Det er kompensert for økte utgifter til spesialpedagogiske tiltak i barnehage
- Det er redusert som følge av mindre integreringstilskudd innen helsesykepleie, kvalifiseringstjenesten, NAV og kjøkkentjeneste
- Kompensert for driftstilskudd og husleie

Vi har stort sett fulgt fremdriftsplan for budsjettet, noen aktiviteter har blitt noe annerledes enn tenkt som følge av koronapandemien. Budsjettsamlingen i vår for politikerne er gjennomført forenklet.

De politiske forventningene er blant annet tydelige på at

- Økonomiske rammer skal overholdes
 - Vi gjør derfor følgende
 - Vedtatte kutt i økonomiplan for 2021 gjennomføres
 - Ingen nye stillinger legges inn, med unntak av brannberedskap og at det omdisponeres ressurser til en stilling innen barnevern
 - Det kommer nye tiltak for kontroll av forbruk lønn
 - Det blir forpliktende plan for nedbemanning
- Fremdrift og kvalitetssikring av drift og prosjekter skal være i tråd med vedtak og gjeldende regelverk og retningslinjer
 - Vi gjør derfor følgende
 - Investeringene blir prioriterte og skyves på innenfor en 8-årig horisont for å sikre god prosjekthåndtering innen gjeldende rutiner og lovverk
 - Det etableres ny prosjektenhet
 - Det vil komme egen sak over nyttår med behov for ressurser til virksomhetsstyring og internkontroll

Service og imøtekommenhet

- Vi gjør derfor følgende
 - Det er en del av forpliktende målsettinger
 - Følger opp næringsattraktivitetsundersøkelsen

Investeringsprogrammet handler i stor grad om bygg innen helse og omsorg og skole. Det legges frem to politiske saker parallelt med budsjettsaken; prioritering av rekkefølge utbygging skole (hvilken skole først) og en om ombygging eller nybygg Fjære. Ny svømmehall skyves noe ut i tid.

Inneværende år har vært preget av større aktivitet enn budsjettet, omstilling og nedbemanning, stadige endringer og nye tiltak som følge av koronapandemien. Organisasjonen har stått under stort press over tid og kommunedirektøren vil fremheve den store innsatsen våre ansatte har gjort i denne perioden.

Grimstad kommune har dyktige medarbeidere som innenfor de økonomiske rammer også fremover vil levere gode tjenester til innbyggerne i kommunen.

Tone Marie Nybø Solheim
Kommunedirektør

Økonomisk sammendrag

Budsjett og handlingsprogram bygger på kommunelovens prinsipper om realistisk budsjettering. Budsjettet bygger på situasjonen per oktober 2020. Endringer etter dette er ikke hensyntatt. Budsjettet bygger videre på regjeringens forslag til statsbudsjett. Eventuelle endringer etter behandling i Stortinget i desember bør tas opp i egen politisk behandling i 2021. Alle tall i budsjett og handlingsplan oppgis i faste 2021-priser.

Kommunens frie inntekter består av rammetilskudd og skatteinntekter, og utgjør ca. 65 % av kommunesektorens samlede inntekter. Dette er inntekter som kan disponeres fritt uten andre føringer fra staten enn gjeldende lover og regelverk. Gjennom inntektssystemet fordeles de frie inntektene til kommunen. Hensikten med inntektssystemet er å jevne ut kommunenes forutsetninger for å gi et likeverdig tjenestetilbud til innbyggerne. I perioden 2021-2024 legges det til grunn en kostnadsindeks på 99,23 %. I 2020 er tilsvarende tall 99,53 %. Dette betyr at etter objektive beregninger med utgangspunkt i befolkningssammensetning, skal en gjennomsnittsinbygger i Grimstad kommune kostnadmessig være noe rimeligere enn landsgjennomsnittet (100 %). Kommunedirektøren har for budsjett 2021 budsjettert de frie inntektene etter KS-modellen, 7,7 mill kr høyere enn det statsbudsjettet/grønt hefte legger opp til.

Lønnsutgiftene utgjør mer enn 60 % av kommunens totale driftsutgifter. Kommunen har totalt budsjettert med 1325 årsverk for 2021. Grimstad kommune har i dag et for høyt årsverksforbruk sammenliknet med hva budsjettet gir rom for. Samlet sett må kommunen ned med ca. 30 årsverk, sammenliknet med dagens drift. Utfordringen og nedbemanningsbehovet er størst i helse – og omsorgssektoren og i skolene. Det er den økonomiske rammen som er styrende for hvor mange årsverk enhetene og sektorene har muligheten til å ha tilsatt.

Handlingsprogrammet legger opp til nye bruttoinvesteringer i fireårsperioden på til sammen kr 719 mill kr, hvorav 153 mill kr i 2021. Nettoinvesteringene etter momsrefusjon og tilskudd er henholdsvis 483 mill kr og 76 mill kr. De største nye investeringene som foreslås er bygging av nye barneskoler på Fjære barneskole og Holviga barneskole til henholdsvis 150 mill kr og 255 mill kr brutto. Bruttoinvesteringer for nye boliger for å dekke behovet innenfor helse- og omsorgssektoren er lagt inn med 189 mill kr i fireårsperioden. Innenfor helseprosjekter er det større tilskudd å hente, og nettobeløpet er 98 mill kr.

Når det gjelder ny svømmehall er det ikke funnet rom til dette i handlingsperioden og prosjektet er foreslått forskjøvet ut til 2025. En svømmehall er meget kapitalkrevende og nye prosjektkalkyler viser et bruttotall på 344 mill kr, tilsvarende en estimert nettoinvestering på 255 mill kr.

Eiendomsskatten foreslås på samme nivå som i 2020, både for boliger og fritidsboliger, og andre eiendommer (næring). I eiendomsskatteloven endres maksimal skattesats for bolig og fritidsbolig fra fem til fire promille. Endringen i skattesats har ingen betydning for budsjettåret 2021 for Grimstad kommune.

I henhold til ny kommunelov fra 2020, må kommunen vedta økonomiske måltall. Kommunedirektøren foreslår størrelse på disposisjonsfond på over 7 %, tak på gjeldsgrad på 90 % og et driftsresultat på over 0,5 %. Dette står som egne punkter i budsjettvedtaket.

Gjeld: Utviklingen av lånegjeld er avhengig av fremdriften i prosjekter. Kommunedirektøren har beregnet utviklingen av lånegjeld og gjeldsgrad basert på fremdriften som ligger i handlingsprogrammet. Ved utgangen av 2019 hadde Grimstad kommune en lånegjeld (eks. startlån)

på 1,38 mrd kr. Dette utgjør en gjeldsgrad på 73 %. Ved utgangen av 2020 vil tilsvarende gjeldsgrad være 85 % og stigende til ca. 97 % i slutten av handlingsprogramperioden. Dette er en høy gjeldsgrad og kommunedirektøren ser det som helt nødvendig at driftsbudsjettene i sektorene holdes. Dersom de erfaringsmessige merforbrukene i sektorene (ref. 2019-regnskap og sannsynlig 2020-regnskap) fortsetter i perioden 2021-2024, vil det foreslåtte investeringsprogrammet med låneopptak ikke være forsvarlig. Det foreslås et måltall på en gjeldsgrad på inntil 90 %.

Driftsresultat: 0 mill kr i 2021 (0 %), 13,6 mill kr i 2022 (0,8 %), 10 mill kr i 2023 (0,6 %) og 7,7 mill kr (0,4 %).

Størrelse på disposisjonsfond: per oktober 2020: 119,6 mill kr, 2021 99,6 mill kr, 2022: 113,2 mill, 2023: 123,2 mill kr og 2024: 130,9 mill kr. I tillegg til disse midlene, er det til sammen 46,6 mill kr på disposisjonsfond med egne K-vedtak knyttet til. Eksempler på dette er; gymsal Eide skole (6 mill kr), flyktningefond (9 mill kr) og Homborsundveien (8,9 mill kr). Disposisjonsfondet vil ved utgangen av 2020 være på 146 mill kr (7,1 %) dersom regnskapsresultatet blir -20 mill kr (prognose per 2. tertial 2020).

Budsjettforutsetninger

Budsjett og handlingsprogram bygger på kommunelovens prinsipper om realistisk budsjettering. Budsjettet bygger på situasjonen per oktober 2020. Endringer etter dette er ikke hensyntatt. Budsjettet bygger videre på regjeringens forslag til statsbudsjett for 2021 av 7. oktober 2020. Eventuelle endringer som følge av forlik i Stortinget i desember bør tas opp i egen politisk behandling i 2021. Alle tall i budsjett og handlingsplan oppgis i faste 2021-priser.

For lånegjelden er det budsjettert med gjennomsnittlig 1,6 % rente. På innskudd er det budsjettert med 1,0 %. Kommunal deflator er satt til 2,7 %. Lønnsveksten er beregnet til 2,2 % av dette, mens prisstigningen er satt til 3,4 %.

I handlingsplanperioden 2021-2024 legges det til grunn en kostnadsindeks på 99,23 % i henhold til grunnlaget fra forslag til statsbudsjett. Kostnadsindeksen er en objektiv beregning som viser hvordan befolkningssammensetningen i Grimstad er i forhold til sammensetningen i landet samlet. For 2020 var denne 99,53 %. Reduksjonen fra 2020 til 2021 betyr i praksis at det legges til grunn i statsbudsjettforslaget at en gjennomsnittsinbyggger i Grimstad skal være mindre økonomisk kostnadskrevende å gi tjenester til, enn en gjennomsnittsinbyggger i landet. Dette påvirker rammetilskuddet. Innbyggertallet som brukes er 23 645 (per 01.07.2020) for rammetilskuddet. For skatteanslaget med inntektsutjevning skatt er det beregnet innbyggertall per 01.01. 2021 som skal brukes. Dette befolkningstallet er naturlig nok ikke klart enda, men anslaget som er brukt er 23 808. Innbyggertallet 1.1.2021 er hentet fra SSB sine befolkningsframskrivninger.

Tidligere handlingsprogram

De endringer kommunestyret vedtok i handlingsprogram 2020-2023 for året 2021, er lagt inn i budsjettforslaget for 2021.

Budsjettforslag 2021

I budsjettforslaget for 2021 og årene framover legger kommunedirektøren til grunn at kommuneøkonomien blir strammere. Det økonomiske handlingsrommet for sektorenes budsjettammer og nye tiltak/prioriteringer er derfor meget begrenset. Regnskap 2020 vil med all sannsynlighet vise et merforbruk (ref. anslått til 20 mill kr i 2. tertialrapport 2020) som vil måtte dekkes inn av disposisjonsfond. Det er derfor vesentlig å stramme inn på driften i sektorene, og da

spesielt i de store sektorene; helse- og omsorgssektoren og kultur- og oppvekstsektoren, men alle tjenesteområder i kommunen må delta.

Koronapandemi

Etter at statsbudsjettet ble lagt frem 7.10.20, kom regjeringen med et tilleggsnummer til neste års statsbudsjett. Tilleggsbevilgningen innebærer 4,4 mrd kr i økt rammetilskudd til kommunene. Grimstads andel av dette er 19,4 mill kr og det skal brukes til å dekke koronarelaterte kostnader og innteksttap i første halvår 2021. Kommunedirektøren foreslår å sette midlene av på et eget prosjektnummer, og at myndigheten til å løpende budsjettregulere enhetene og sektorene videreføres. Det er i tillegg satt av 1,5 mrd kr i økte skjønnsmidler hos Fylkesmannen, som kommunene kan søke ytterligere kompensasjon fra.

Statsbudsjett 2021

«Regjeringen vil ta Norge ut av krisen og møte fremtidens utfordringer ved å skape mer, og inkludere flere. Hovedprioriteringene i budsjettforslaget for Kommunal- og moderniseringsdepartementet er:

- Levende lokaldemokrati
- Sterke distrikter
- Modernisering av Norge
- Trygge og gode boforhold

Regjeringen vil bevare tryggheten og tilliten i det norske samfunnet, og legge til rette for velfungerende, levende lokaldemokratier og en god og forutsigbar kommuneøkonomi, slik at kommunesektoren kan levere gode tjenester til innbyggerne.

Regjeringen foreslår en realvekst i kommunesektorens samlede inntekter i 2021 på 1,7 mrd kr. Realvekst i de frie inntektene anslås til 2 mrd kr, tilsvarende om lag 0,5 %. Dette er i samsvar med signalene som regjeringen ga i kommuneproposisjonen for 2021. Veksten vil gi kommunesektoren handlingsrom, selv når det tas hensyn til økte utgifter knyttet til den demografiske utviklingen. Av veksten går 1,6 mrd kr til kommunene og 0,4 mrd kr til fylkeskommunene.

Regjeringen vil bygge kompetanse for fremtiden ved å sørge for at flere fullfører videregående skole, og ved å videreutvikle Utdanningsløftet 2020. 100 mill kr av veksten i de frie inntektene begrunnes med en særskilt satsing på barn og unges psykiske helse.»

Eiendomsskatt i Grimstad

Eiendomsskatteloven gir mulighet for å gjennomføre ny alminnelig taksering hvert 10. år. Siste alminnelige taksering av alle eiendommer i Grimstad ble gjennomført i 2013, med virkning fra 2014.

I statsbudsjettet for 2021 ligger det inne forslag for endring av eiendomsskatteloven fra fem til fire promille fra 2021. Forslaget har ingen betydning for budsjettåret 2021 for Grimstad kommune, da forslag til skattesats i Grimstad ligger under maksimal sats.

Dagens skattesats opprettholdes. Skattesatsen for bolig er 3,6 promille, og for næringsseiendommer 3,9. Bunnfradraget på kr 140 000 pr boenhet opprettholdes i handlingsperioden.

Priser på kommunale tjenester i 2021

I tabellen nedenfor beskrives kort de varer og tjenester hvor kommunedirektøren foreslår at prisene ikke økes fra 2020 til 2021 og de varer og tjenester hvor prisene øker med mer eller mindre enn 3,4%.

I prisvedlegget er det utarbeidet en felles prisliste for varer og tjenester i Grimstad kommune. De varer og tjenester som ikke er nevnt i dette vedlegget eller i dette dokumentet er justert med 3,4 %.

Gebyr i kroner inkl mva	2019	2020	2021	Endring	Endring
Vann	2 194,53	2 435,54	2 455,03	19,48	0,80 %
Avløp	3 384,14	4 040,67	4 242,70	202,04	5,00 %
Renovasjon*	4 639,04	4 894,19	4 347,00*	-547,19	-11,18 %
Feiertjenesten	450,12	540,14	590,38	50,24	9,30 %
Sum KOSTRA-bolig med avløp	10 667,83	11 910,54	11 635,11	-275,43	-2,31 %
Vann	2 194,53	2 435,54	2 455,03	19,48	0,80 %
Renovasjon*	4 639,04	4 894,19	4 347,00*	-547,19	-11,18 %
Slamrenovasjon	1 318,75	1 582,50	1 819,88	237,38	15,00 %
Feiertjenesten	450,12	540,14	590,38	50,24	9,30 %
Sum KOSTRA-bolig med slam	8 602,44	9 452,38	9 212,29	-240,09	-2,54 %

* Merk at Agder Renovasjon IKS (ARIKS) overtar alt ansvar for renovasjon, herunder renovasjonsgebyret, fra 1/1-21. Renovasjonsgebyret i tabellen over er ARIKS sitt budsjettall for renovasjonsgebyr 2021, og medtatt her for å få sammenlikningsgrunnlag og tall for KOSTRA bolig.

Selvkostfond

Fond i selvfinansområdene ved inngangen til 2020

Område	Beløp
Vann	6,8 mill kr
Avløp	- 4,4 mill kr
Renovasjon	- 0,7 mill kr
Slamrenovasjon	- 0,8 mill kr
Feiing	- 0,2 mill kr

Selvkost innebærer at kommunens kostnader med å yte tjenestene skal dekkes av gebyrene som brukerne av tjenestene betaler.

Grimstad kommune har ikke anledning til å tjene penger på tjenestene. En annen sentral begrensning i kommunenes handlingsrom er at overskudd fra det enkelte år skal tilbakeføres til de betalende abonnenter eller brukere, i form av lavere gebyrer innen de neste fem år. Dette betyr at hvis kommunen har avsatt overskudd (fond) som er eldre enn fire år, må overskuddet brukes til å redusere gebyrene i det kommende budsjettåret.

Husleie i kommunale boliger

For eksisterende leieavtaler i kommunens boliger økes husleien i samsvar med KPI jf. husleieloven. For nye leietakere økes prisen med 3,4 %.

SFO-prisene i Grimstad kommune

SFO-prisene øker med 3,37 % i 2021. En heltidsplass vil da koste 3 005 kr og en korttidsplass vil koste 2 002 kr i 2021. Matpenger økes med 3,31 % til 281 kr.

Foreldrebetaling i kommunale og private barnehager

Makspris for en fulltidsplass i barnehage var i 2020 3 135 kr per måned. I forslag til statsbudsjett er det lagt opp til økning av makspris til 3 230 kr fra 1 januar 2021.

For differensierte priser og matpenger, se prisvedlegget.

Kommuneplan og utviklingstrekk

Kommuneplan

Kommuneplanens arealdel ble vedtatt oktober 2019, mens kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt i august 2015. Etter konstituering av nytt kommunestyre i 2019, utarbeides det en ny kommunal planstrategi for perioden. Planstrategien omfatter en drøfting av kommunen strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling, medregnet langsiktig arealbruk, miljøutfordringer, sektorenes virksomhet og en vurdering av kommunen planbehov i perioden. Planstrategien er ventet ferdigstilt tidlig i 2021.

Demografi

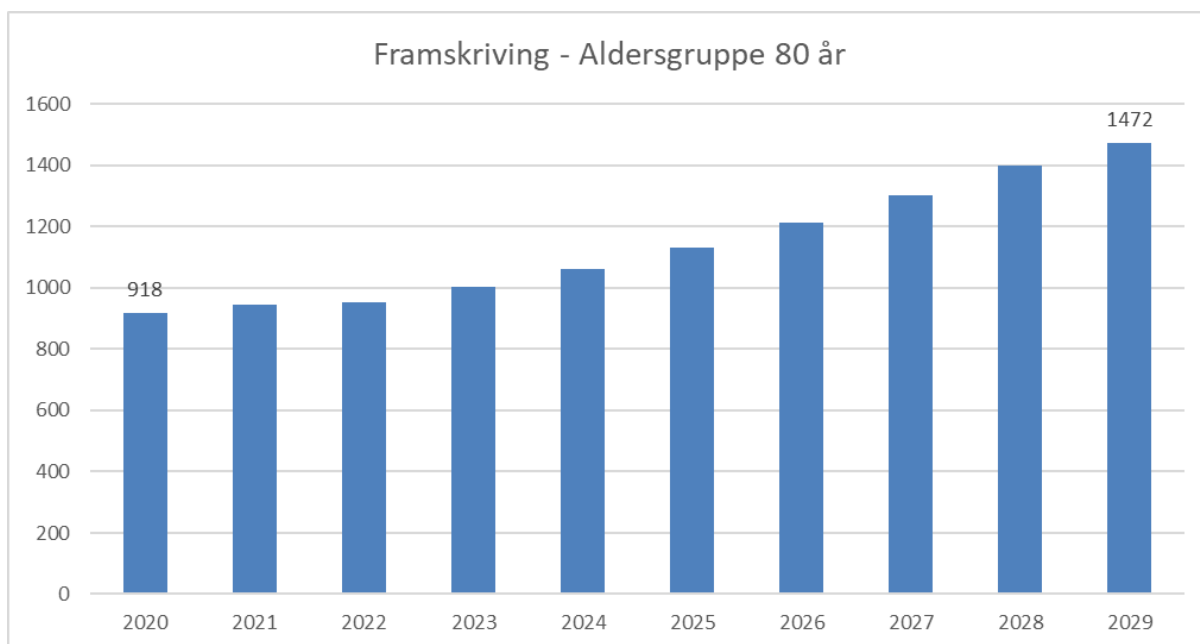
Per 1.7.2020 er det 23 646 innbyggere i Grimstad. Befolkningsveksten så langt i år ligger marginalt over det som har vært gjennomsnittlig befolkningsvekst i Grimstad siste fem årene. Veksten har i snitt vært på 1,3 %. I samme periode er befolkningsveksten jevnt fordelt mellom fødselsoverskudd, netto migrasjon og netto innenlands flytting.

Det forventes fortsatt befolkningsvekst i kommunen. Imidlertid viser de siste befolkningsframskrivingene til SSB at veksten blir lavere enn det som har vært vanlig de siste årene. Dette skyldes i all hovedsak to ting. Det er ventet en lavere innvandring til Norge i årene som kommer, samtidig som netto innenlands flytting til Grimstad blir lavere enn tidligere. I et åtte-års perspektiv frem mot 2029, er det ventet at veksten blir ca. halvert til 0,6 %, sett i forhold til veksten som har vært vanlig for Grimstad kommune. I et langsiktig perspektiv viser SSB sine befolkningsframskrivinger at det blir ca. 27 500 innbyggere i Grimstad i 2050.

Befolkningssammensetningen i Grimstad blir vesentlig endret i tiden fremover. Grimstad kommune vil få en kraftig økning i antall eldre, samtidig som det er ventet en nedgang i yngre aldersgrupper – og da spesielt grunnskolealder (6-15 år). Trenden for Grimstad er lik som trenden i Norge for øvrig.

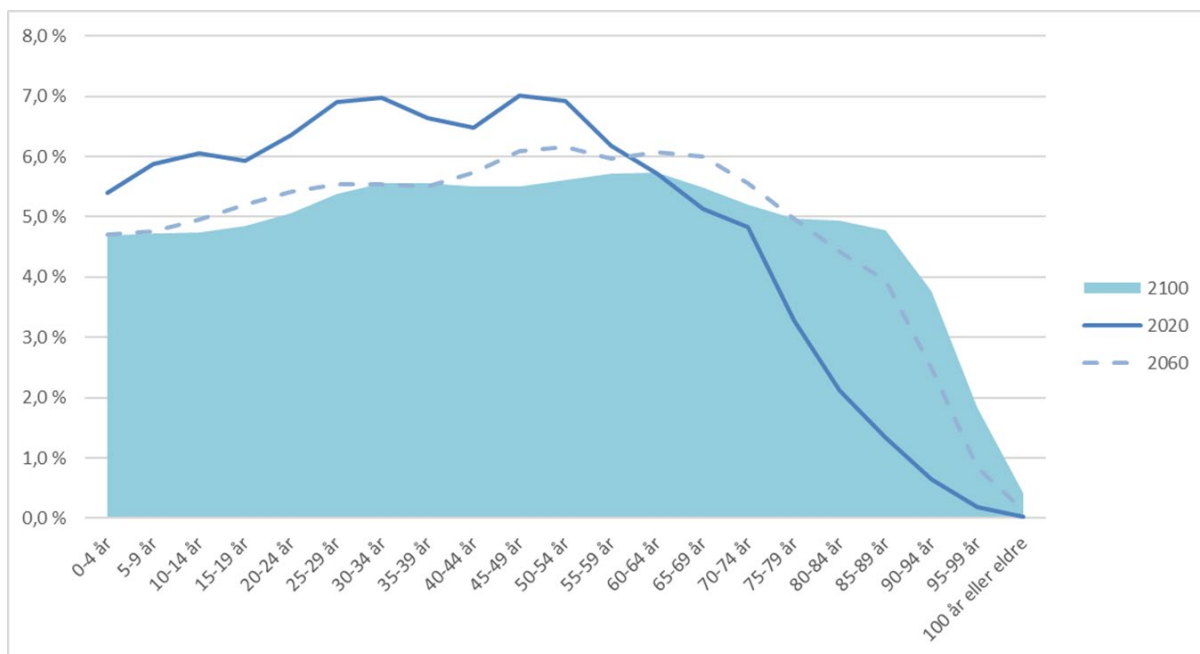
- Antall barn i grunnskolealder 6-15 år forventes å synke med ca. 230 personer (8 % reduksjon) frem mot 2029
- Antall barn i barnehagealder 1-5 år forventes å synke første halvdel i perioden, for deretter å øke nesten tilbake til på dagens nivå frem mot 2029
- Antall personer i aldersgruppe 67-79 år forventes å øke med 13 % i perioden frem til 2029 (fra 2526 i 2020 til 2845 i 2029)
- Antall personer i aldersgruppen 80 år og eldre forventes å øke med 60 % i perioden frem til 2029 (fra 918 i 2020 til 1472 i 2029). Den kraftige veksten er ventet å fortsette i perioden frem mot 2050, hvor det er nesten tre ganger så mange i aldersgruppen 80 år og eldre sammenliknet med i dag.

Grafen under viser SSBs framskriving for deres hovedalternativ for aldersgruppen 80 år og eldre.

Kilde: SSB

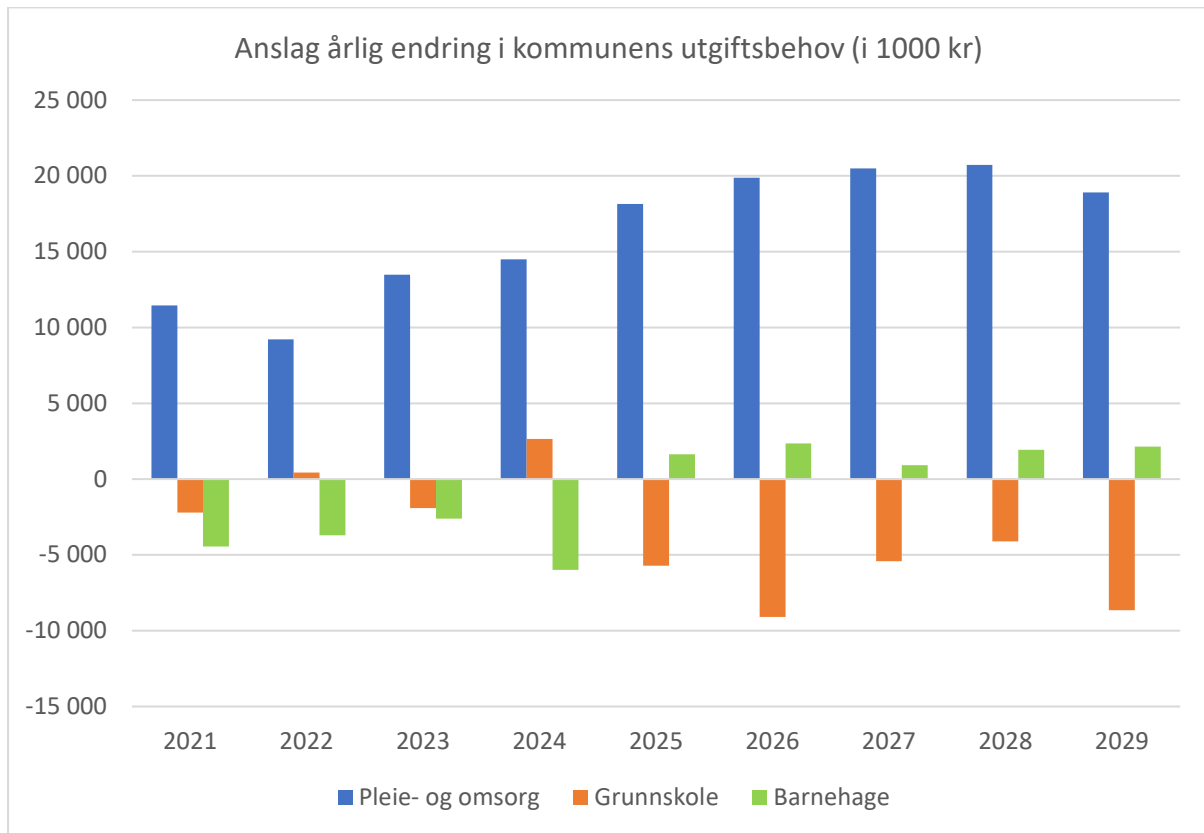
Som følge av endringer i alderssammensetningene er det ventet at alderssammensetningen blir langt mer jevnere enn dagens sammensetning. Frem mot 2100 vil også Grimstads og Norges alderssammensetning av befolkningen bli påvirket av de globale trendene med lavere fødselstall og høyere levealder. Grafen under viser alderssammensetningen for Norges befolkning i år 2020, 2060 og 2100. Det er grunn til å tro at Grimstads alderssammensetning vil i stor grad sammenfalle med Norges alderssammensetning.

Kilde: SSB

De forventede kostnadene for kommunen vil endre seg fremover som følge av endringene i befolkningssammensetningen. Grafen under bygger på en kostnadsmodell utarbeidet av KS og viser et anslag på årlig endring innenfor de forskjellige tjenesteområdene som følge av endringer i

befolkningssammensetningen. For Grimstad sin del hvor det er ventet å bli flere eldre og færre barn og unge, så vil det også påvirke det forventede kostnadsnivået innenfor tjenesteområdene pleie- og omsorg, grunnskole og barnehage forutsatt at øvrige forhold er uendret.

Kilde: KS

Del 2: Virksomhetenes driftsbudsjetter 2021

Økonomiske hovedoversikter

Oversikten nedenfor viser kommunens samlede budsjett for 2021 som foreslått av kommunedirektøren, og sammenstilt med budsjett 2020 og regnskap 2019. Kommuneloven med tilhørende forskrifter legger føringer og krav til en kommunes budsjett. I kommuneloven er det spesielt kapittel 14 som omhandler kommunenes økonomiforvaltning, mens loven § 14-4 legger føringer for budsjettarbeidet. I forskrift om økonomiplan, årsbudsjett, årsregnskap og årsberetning for kommuner og fylkeskommuner kapittel 5, legges det føringer om hvordan budsjettene skal presenteres. Forskriften krever at budsjettet inneholder tre obligatoriske oppstillinger; bevilgningsoversikter - drift, bevilgningsoversikter – investeringer og økonomiske oversikter etter art - drift.

Tabeller som viser økonomiplanperioden vises i budsjettdokumentets del 3.

Bevilgningsoversikt - drift

Bevilgningsoversikten viser kommunens samlede inntekter og kostnader. Oppsettet er i tråd med de retningslinjene som er gitt i forskrift til kommuneloven. Post 6 – Bevilgninger til drift / driftskostnader, viser akkumulert bevilgning til driften av de ulike sektorene i Grimstad.

Bevilgningsoversikt A

(tall i kr 1000)

Bevilgningsoversikt A	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Rammetilskudd	-702 716	-654 812	-678 853
Inntekts- og formuesskatt	-551 458	-638 000	-645 000
Eiendomsskatt	-70 384	-70 400	-71 050
Andre eksterne driftsinntekter	-76 622	-51 119	-37 879
Sum eksterne driftsinntekter	-1 401 180	-1 414 331	-1 432 782
Bevilgninger til drift / driftskostnader B	1 354 034	1 339 184	1 357 811
Avskrivninger	75 291	72 471	84 093
Sum netto driftskostnader	1 429 325	1 411 655	1 441 904
Brutto driftsresultat	28 145	-2 676	9 122
Renteinntekter	-24 000	-17 723	-9 106
Utbytter	-18 057	-18 657	-7 036
Gevinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0
Renteutgifter	48 403	49 469	34 457
Avdrag på lån	53 765	57 151	62 851
Netto finansutgifter	60 111	70 240	81 166
Motpost avskrivninger	-75 291	-73 145	-84 093
Netto driftsresultater	12 964	-5 581	6 195
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	2 796	0	0
Overføring til investering			
Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	-4 468	-176	153
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	6 903	-3 506	-6 348
Sum disponering/dekning	0	-9 263	0

Rammetilskudd og skatt

Rammetilskudd, skatt og inntektsutjevning skatt, utgjør i sum det som omtales som kommunenes "frie inntekter". Rammetilskuddet er en fast størrelse som bevilges av Stortinget. Skatt er andelen lokalt i hver kommune av total skatteinnngang som deles med staten og fylkeskommunene.

Inntektsutjevning skatt er omfordeling av skatteinntekter mellom kommunene i landet, slik at eksempelvis skattesvake kommuner mottar inntektsutjevning skatt, fra skattersterke kommuner. Sluttresultatet for en kommune med skatteinngang under 90 % av landsgjennomsnittet (slik Grimstad er nå), vil være at kommunen, etter at inntektsutjevning skatt er fordelt, vil ha et sluttresultat på ca. 94,5 % av landsgjennomsnittet. Dette er relativt stabilt, nesten uansett nedgang i lokal skatt. Usikkerhetsmomentet ligger på hvor stor den nasjonale skatteinngangen i kommunene blir.

Forslag til statsbudsjett "Grønt hefte", anslår de frie inntektene i Grimstad til å bli 1.316,2 mill kr for 2021. Kommunedirektørens budsjettforslag de senere årene, har vært etter nivået i "Grønt hefte". Hovedårsakene til dette er todelt. For det første har det vært anbefalt å ikke ta for stor risiko på inntektsiden. For det andre, at eventuelle kompensasjoner til kommunesektoren ved en mulig skattesvikt, blir målt opp mot vedtatt statsbudsjett/ "Grønt hefte" og eventuelt revidert nasjonalbudsjett (RNB).

Det har vært store utfordringer med å saldere forslag til kommunebudsjett for 2021. Kommunedirektøren har derfor for 2021-2024, valgt å legge seg på nivået for frie inntekter beregnet etter KS-modellen. Skatteanslaget er satt til 645 mill kr, vurdert sammen med kemneren i Grimstad. Basert på dette har Telemarksforskning beregnet inntektsutjevningen for Grimstad til å bli 107,9 mill kr. Rammetilskuddet er fra statsbudsjettet. I sum er det da budsjettet med 1.323,853 mill kr, som er 7,652 mill kr høyere enn etter "Grønt hefte". Dette må ikke oppfattes som uforsiktig høy budsjettering, men risikoen øker noe. Prosentvis av landsgjennomsnittet (skatt og inntektsutjevning skatt), så utgjør dette 94,4 %.

Eiendomsskatt

I 2021 er det budsjettet med 71,050 mill kr i eiendomsskatt i henhold til vedtatt *Handlingsplan 2020-2023*. Budsjett for 2020 er 70,4 mill kr. Økningen på 0,65 mill kr, er en forventet vekst i antall boliger til beskatning. Regnskap 2020 ligger an til å bli omtrent som budsjettet.

Andre eksterne driftsinntekter

I hovedsak er dette to budsjettposter; statlig integreringstilskudd flyktninger og rente- og avdragskompensasjon fra Husbanken innenfor tidligere investeringer for; skole, sykehjemsplasser, omsorgsboliger og kirkeinvesteringer.

Integreringstilskuddet er budsjettet til 32,35 mill kr i 2021, ned fra 45,54 mill kr i opprinnelig budsjett 2020. Årsaken til den betydelige reduksjonen er at det store mottaket av flyktninger fra årene 2015-2017, er i ferd med å gå ut av fem-årsperioden som kommunene mottar integreringstilskudd for.

Rente- og avdragskompensasjonen (budsjettet til 4,747 mill kr) fra Husbanken er en relativt stabil budsjettstørrelse. Usikkerheten i 2021 ligger i rentenivået som Husbanken kommer til å beregne etter.

Avskrivninger og avdrag

Forskjellen mellom avskrivninger og avdrag er "kapitalslit" som ikke nedbetales i kommunens lånegjeld. Altså at verdien av skolebygg, maskiner, tekniske anlegg med mer, reduseres mer på grunn av alder og slitasje, enn det som betales i avdrag. Fra 2020 er det innført ny minimums-avdragsmodell i kommuneloven. Denne skal i større grad sikre at gapet mellom avskrivninger og avdrag minker. Det er selvsagt mulig å budsjettere med å betale mer enn minimum i avdrag.

Grimstad kommune har ikke gjort dette i tidligere budsjetter, og dette er heller ikke lagt inn for budsjett 2021-2024. Avdrag belaster kommuneregnskapene reelt, mens avskrivningene bare skal vises. Avskrivningene står derfor i budsjettet oppført to ganger; avskrivninger (84,093 mill kr) og motpost avskrivninger, (- 84,093 mill kr). Ny minimumsavdragsmodell øker likevel kostnadene, og budsjettet for avdrag er økt med 5,7 mill kr fra 2020 til 2021 (til 62,8 mill kr).

Renteinntekter

Renteinntektene i budsjettet er redusert fra 17,7 mill kr i 2020, til 9,1 mill kr i 2021. Renteinntektene kommer fra tre forhold; renteinntekter innskudd i bank, renteinntekter fra utlånte/videreutlånte startlån/Husbank. Til slutt kommer konserninterne renteinntekter, altså fra selvfinans/VARF-lån-/investeringer. Reduksjonen i renteinntekter startlån har reelt liten betydning netto, da kommunens renteutgifter faller omtrent tilsvarende. Det samme gjelder de konserninterne renteinntektene fra VARF-lån. Det som da gjenstår, er de ordinære renteinntektene fra kommunens kontantbeholdning i bank. På samme måte som for privatpersoner og bedrifter, er renteinntektene avhengig av størrelsen på innskuddet og den renten som man får. For 2021 er det budsjettert med gjennomsnittlig 300 mill kr i innskudd (lik snittet for perioden januar - juni 2020), og rente lik 1,0 %. Budsjettet for de ordinære renteinntektene er redusert fra 6,6 mill kr i 2020, til 3,0 mill kr i 2021.

Utbytter

Grimstad kommune har en eierandel i Agder Energi AS på 2,963 %. Utbyttet for 2019, som ble utbetalt i mai 2020, var på 18,049 mill kr av totalt grunnlag på 610,5 mill kr. Grunnlaget for utbetaling i 2021 ventes å gå kraftig ned. Det budsjetteres derfor i 2021 med et utbytte på 7,036 mill kr. Dette utgjør bare 70 % av et grunnlag på 340 mill kr, og så igjen ganget opp med kommunens eierandel på 2,963 %. Det er budsjettert med samme beløp framover for årene 2022-2024. Målt mot vedtatt budsjett 2020, er dette en budsjettreduksjon årlig på 11,6 mill kr, noe som påvirker det økonomiske handlingsrommet i budsjettforslaget betydelig.

I 2020 er det mottatt 1,2 mill kr i utbytte fra Agder Renovasjon IKS, og 0,166 mill kr fra Gjensidigestiftelsen. Utbytterne fra disse to selskapene har skjedd sporadisk tidligere, og kommunedirektøren har derfor ikke budsjettert med dette i 2021 eller i handlingsplanperioden.

Renteutgifter

Renteutgiftene i budsjettet er redusert fra 49,5 mill kr i 2020, til 34,5 mill kr i 2021. I likhet med renteinntektene, gjelder renteutgiftene tre forhold; renteutgifter "egne" kommunale lån, renteutgifter utlånte/videreutlånte startlån/Husbank. Til slutt kommer konserninterne renteutgifter, altså til selvfinans/VARF-lån-/investeringer. Reduksjonen i renteutgifter til startlån har reelt liten betydning netto, da kommunens renteinntekter faller omtrent tilsvarende. Det samme gjelder de konserninterne renteutgiftene til VARF-lån. Det som da gjenstår, er de ordinære renteutgiftene til kommunens "egne" lån. Budsjettet er her redusert fra 38,2 mill kr i 2020, til 26,8 mill kr. Reduksjonen utgjør 11,4 mill kr. Det er budsjettert med en gjennomsnittrente på 1,6 %.

Bundet fond

Det er netto budsjettert et lite beløp til avsetting til bundne fond (153.000 kr). Innenfor VARF er det budsjettert avsatt netto 0,853 mill kr. Innenfor helse- og omsorgssektoren er det budsjettert brukt 0,65 mill kr til dagaktivitetstilbud demens. Til slutt er budsjettert brukt 50.000 kr innenfor kulturtjenesten.

Disposisjonsfond (ubundet fond)

Det er netto budsjettert 6,348 mill kr i bruk av disposisjonsfond. Dette gjelder to forhold. 5,498 mill kr er budsjettert fra disposisjonsfond flyktninger, til finansområdet. Dette er for å dekke opp deler av det budsjetterte, synkende statlige integreringstilskuddet for flyktninger (integreringstilskudd budsjettert til 45,5 mill kr i 2020, og synkende til 32,4 mill kr i 2021). Det andre forholdet er budsjettert bruk på 0,85 mill kr innenfor helse- og omsorgssektoren til helsesatsing (prosjektstilling e-helse koordinator).

Sektorene vil bli utførlig kommentert i budsjettdokumentets del 2

Finansområdet

(tall i kr 1000)

Finansområdet	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Finansområdet	-22 843	-10 865	-14 952
Kommunens nettoinntekter			
Netto lønn	-21 605	-10 500	-14 900
Kjøp av andre private tjenester	0	0	0
Kjøp av konsulenttenester	0	0	0
Andre sektorkostnader	3 838	31 513	1 788
Sektorinntekter	-4 831	-31 878	-1 840
Netto sektorkostnad	-22 598	-10 865	-14 952

Generelt om hovedtallene i finansinntekter

Netto lønn

For 2020 er det budsjettert med en positiv nettoeffekt av pensjonskostnader i hele kommunen på 10,5 mill kr. Dette er altså netto sluttkostnader innenfor avregningene fra pensjonskassene KLP og SPK. Da er det tatt hensyn til både årets premier/innbetalinger, amortisering av tidligere års premieavvik og årets (2020) premieavvik. I statsbudsjettforslaget for 2021 er det beskrevet at kommunesektoren anslagsvis vil få pensjonskostnader på 1,1 mill kr lavere enn i 2020.

Kommunedirektøren har lagt dette tallet til grunn, og ganget opp med Grimstads ca. andel av kommunesektoren, som er 1/250 (fire promille). Dette utgjør ca. 4,4 mill kr i positiv endring fra budsjettnivå 2020, til samlet 14,9 mill kr i 2021.

Andre sektorkostnader

Det er budsjettert med 660 000 kr i tilskudd til Grimstad bolig- og tomteutvikling KF. Dette er det samme som vedtaket i kommunestyret for 2020. Ellers er det budsjettert med 1,128 mill kr, til sammen knyttet til bankgebyrer, avgifter, lisenser osv.

Sektorinntekter

Det er budsjettert med 1,840 mill kr i andre inntekter. Dette gjelder tilbakebetaling av merverdiavgift (fra tilskudd drift) fra Grimstad kirkelige fellesråd (362 000 kr) og konsesjonskraftinntekter fra Agder Energi/Konsesjonskraft IKS (1,478 mill kr).

Bevilgninger og sektorenes samlede budsjetttrammer til drift

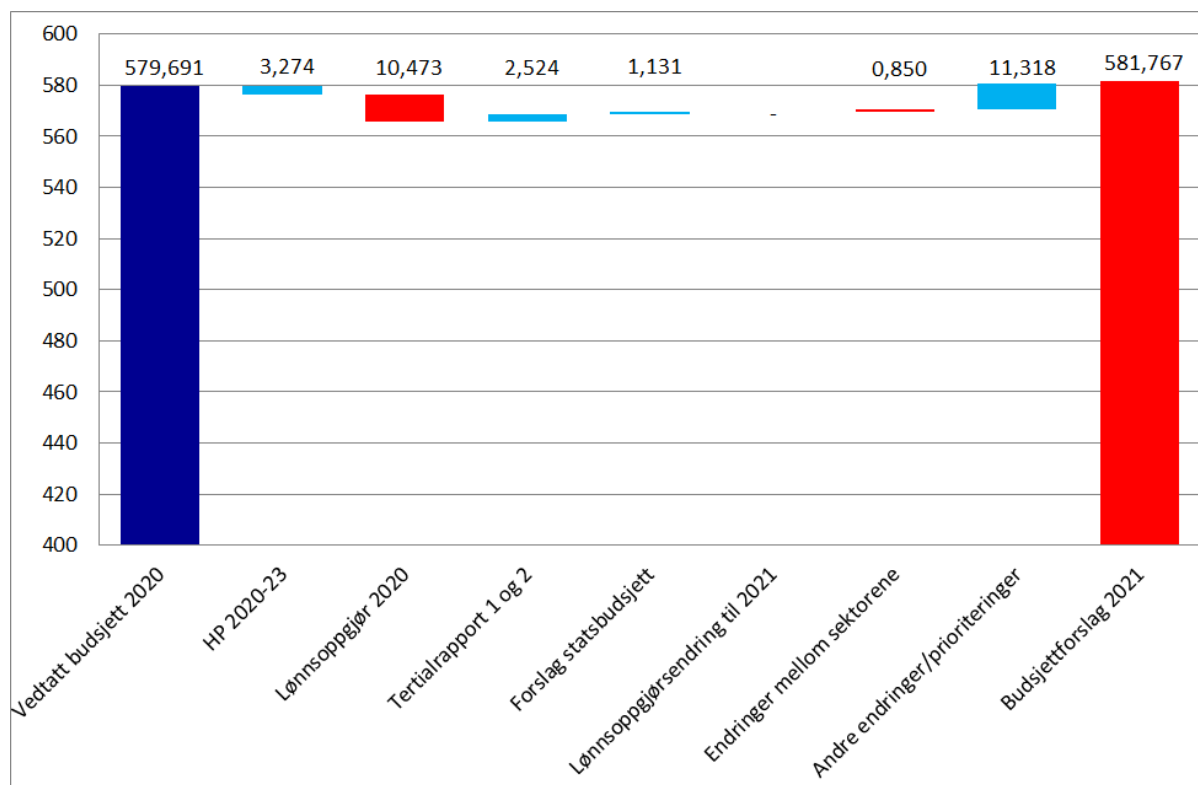
Kommunedirektørens budsjettforslag legger opp til netto driftskostnader på 1,358 mrd kr. Det henvises til sektorenes kapitler for kommentarer rundt dette. Netto driftskostnader er økt med 0,3 %, sammenliknet med regnskap 2019, og 1,4 % sammenliknet med budsjett 2020. Lønnsutgiftene er den største utgiftsposten, og står for i underkant av 80 % av netto driftskostnadene.

(tall i kr 1000)

Bevilgningsoversikt B	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Helse- og omsorgssektoren	586 341	579 691	583 267
Kultur- og oppvekstsektoren	562 129	547 637	544 897
Samfunn- og miljøsektoren inkl. selvfinans	108 082	100 858	101 359
Kirke- og trossamfunn	20 457	20 763	17 499
Støttefunksjoner	41 612	41 031	38 012
Fellesområder	58 294	60 070	87 729
Finansområdet	-22 843	-10 865	-14 952
Netto driftskostnader	1 354 072	1 339 185	1 357 811
Netto lønn	1 097 767	1 057 765	1 081 181
Kjøp av andre private tjenester	13 391	8 509	6 471
Kjøp av konsulenttenester	232 621	227 708	236 631
Andre sektorkostnader	440 072	405 919	370 532
Sektorinntekter	-429 779	-360 716	-337 004
Netto driftskostnader	1 354 072	1 339 185	1 357 811

Helse- og omsorgsektoren

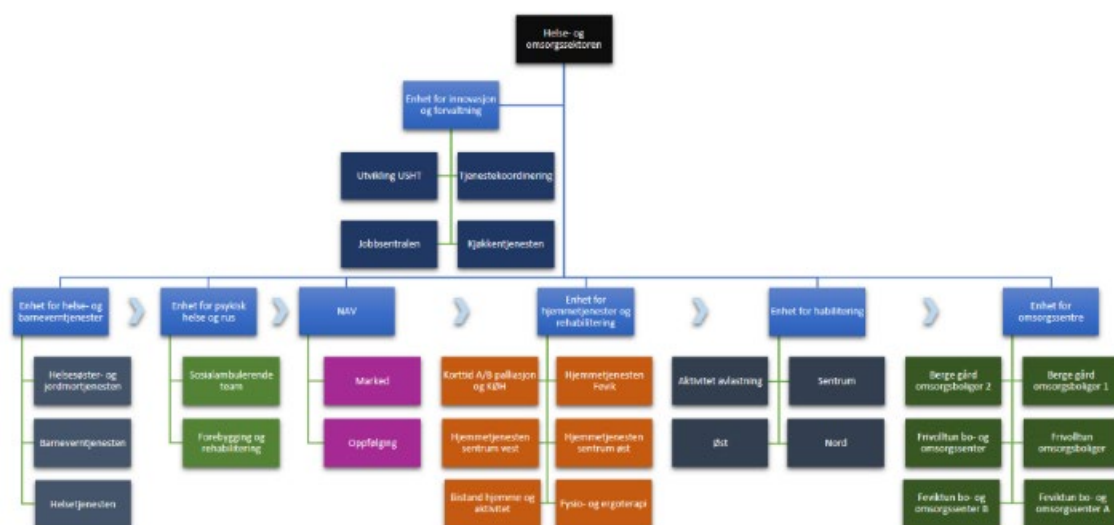
Kommunalsjef: Aase S. Hobbesland

Merk: Waterfallgraf er en annen sammenstilling enn sektortabellen. Forskjellen er bruk eller avsetning til fond.

Dette kapittelet beskriver budsjettet for 2021 for helse- og omsorgssektoren. Tjenestene som leveres av helse- og omsorgssektoren er lovpålagte. Disse lovene regulerer kommunens ansvar og oppgaver: Lov om helse- og omsorgstjenester, lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsordning, lov om barnevern og pasientrettighetsloven. I tillegg kommer forskrifter som for eksempel forskrift til ledelse og kvalitetsforbedring i helse- og omsorgstjenesten.

Organisering av helse- og omsorgssektoren:

Sektoren omfatter samlet syv kommunale tjenesteenheter, bestående av enhetene innovasjon og forvaltning, helse- og barneverntjenesten, psykisk helse og rus, NAV, hjemmetjenesten og rehabilitering, habilitering og omsorgssentre. Det vil bli vurdert mindre organisatoriske tilpasninger i løpet av 2021.

Sammendrag og oppsummering av budsjett 2021

I budsjettarbeidet har sektoren fått justert for deflator på enkelte områder. I tillegg har man fått lagt inn driftsutgifter til tiltak som ble varslet om i 2019, men som man ikke fant rom til. Budsjettet er meget stramt. Det er fjernet stillinger av forebyggende karakter som er lovpålagt, men som ikke yter vedtaksbaserte tjenester. Som vist i tabellen under, ligger kommunen fremdeles på rødt når det gjelder barnevern og helse. I budsjettet er det omdisponert midler for å få inn en stilling i barnevernet fra midten av 2021. Det er ikke funnet rom til økning av fastlegehjemler.

Det vil ikke være rom for nye større tjenestetiltak. Budsjettet krever stor oppmerksomhet, innstramminger og kontroll av variabel lønn.

Årsverksoversikten tilsier nå 621 årsverk hvorav 15 av disse årsverkene er eksternt finansiert gjennom tilskudd og bruk av fond.

Tjeneste	4201 Risør	4202 Grimstad	4203 Arendal	4211 Gjerstad	4212 Vegårshei	4213 Tvedestrand	4214 Froland	4217 Åmli
Plassering nøkkeltallene alene	306	79	291	130	59	300	179	121
Plassering justert for økonomiske forutsetninger	249	40	214	162	47	236	141	196
Barnehage (10 %)	70	278	207	118	52	99	243	255
Barnevern (10 %)	142	296	155	185	228	146	203	108
Grunnskole (20 %)	303	125	176	208	328	286	270	235
Helse (7,5 %)	171	313	388	82	120	245	193	348
Kostnadsnivå (5 %)	187	127	118	295	31	123	33	306
Kultur (2,5 %)	216	269	306	420	267	196	190	268
Miljø og ressurser (2,5 %)	186	8	58	228	236	47	173	315
Pleie og omsorg (20 %)	404	34	234	69	20	194	134	24
Saksbehandling (2,5 %)	226	93	293	16	103	276	70	38
Sosialtjeneste (7,5 %)	205	144	323	131	37	369	122	0
Vann og avløp (2,5 %)	126	26	74	119	209	132	35	374
Økonomi (10 %)	277	170	281	351	298	325	380	116

Tabell: Kommunebarometeret

I budsjettdokumentet for 2020 ble det løftet frem bekymring for at omstillingsprosessen ble fremskyndet med et år. I tillegg var inngangsfarten fra 2019 for høy. I 2020 er det jobbet målrettet med å tilpasse årsverk til økonomisk ramme gjennom å få på plass kontrollsystem for å kunne styre driften på en bedre måte. Nå foreligger oppdaterte system og styringsdata. Når det gjelder tiltak som skulle bli iverksatt, så er natttjenesten redusert innen enhet psykisk helse og rus, bemanningstjenesten/årsplan er på plass, innsparing på transport er på plass med 400.000 kr, reduksjon merkantile tjenester er på plass, diverse kjøp er gjennomgått, herunder også leverandørkontroll opp mot tjenesteleveranse og volum, vedtaksgjennomgang og kapasitetsstyring pågår. I årsmelding for 2020 vil sektoren utdype ytterligere hva og hvordan det er jobbet med i 2020.

Covid-19

Slik prognosene er per i dag vil sektoren måtte legge til grunn at 2021 også vil bli et år med store driftsutfordringer i forbindelse med covid-19 utbruddet. Denne situasjonen er krevende for kommunens innbyggere, næringsliv og de kommunale tjenestene. Sektorenes medarbeidere har vist stor omstillingsevne i situasjonen som har oppstått. Det er viktig å være klar over at det er krevende, og at det sliter på kommunens medarbeidere. Det er videre slik at dersom situasjonen fortsetter, vil en igjen kunne se at kommunens innbyggere vil ha økt behov for tjenester og støtteordninger, som for eksempel økonomisk sosialhjelp.

Overtallighet

Det er overtallighet i sektoren på 15,6 årsverk. Overtalligheten er meldt inn til HR-avdelingen. Det er ønskelig at overtalligheten først blir vurdert opp mot midlertidige kontrakter, som for eksempel vikariater.

I nevnte overtallighet er det ulike stillingskategorier. Kommunens økonomiske situasjon gjør at en må fjerne stillinger som er viktige knyttet til tidlig innsats. Dette er stillinger som utfører et viktig arbeid, men som ikke er direkte knyttet opp mot tjenestevedtak.

Investeringer

Her henvises det til investeringskapittelet som også viser stipulert økning i driftsutgifter ved bygging av omsorgsboliger og institusjonsplasser.

Som gjennomgått i ulike politiske saker, og i workshop den 22.10.2020, står kommunen foran store utfordringer når det gjelder etterslep av boliger til mennesker med ulike funksjonsnedsettelse, samt underdekning av institusjonsplasser.

Det er vår vurdering at det mest forsvarlige er å bygge flere institusjonsplasser, enn å la være, og vi viser her til demografiutviklingen. Det samme gjelder for håndtering av etterslep av boliger i enhet habilitering.

Fremdrift vil være avhengig av kommunens kapasitet for å håndtere planlegging, fremdrift og utbygging av omsorgsboliger og institusjonsplasser.

Igangsetting av drift i to nye boliger i løpet av midten av 2022 vil medføre økte driftsutgifter. Økning av antall sykehjemsplasser innebærer i stor grad overføring av personell fra HDO. Det henvises til investeringskapittelet for nærmere omtale av økte driftsutgifter.

Sykefravær

For å sikre gode tjenester og effektiv drift er det viktig for Grimstad kommune å redusere sykefraværet. Det skal derfor jobbes videre med sykefraværprosjektet NED. I 2021 bør det også jobbes videre med mer målrettede tiltak i sykefraværarbeidet.

Redusert overtid, ekstrahjelp og vakanser

Arbeidet med å redusere overtid, ekstrahjelp og vakanser er krevende. I 2020 ble det avdekket et stort volum av vakante årsverk, som fører til tilsvarende innleie av vakter som også kan medføre overtid. I arbeidet med årsplaner er det jobbet målrettet med å fjerne vakanser. Oppretting og drift av bemanningstjenesten har vært et verktøy for å få økt oversikt og kontroll med overtids- og ekstrahjelpsproblematikk.

Heltid

Arbeidet med heltid fortsetter. Sektoren legger til grunn at økning i heltidsansatte vil, i tillegg til inntektssikring til våre medarbeidere, gi økt kvalitet til brukere og pasienter.

Kvalitet

Sektoren har arbeidet med å få på plass et overordnet kvalitetsutvalg. Dette er nå satt i system med tilhørende fagutvalg, blant annet etikkutvalg. Arbeid med å utarbeide felles rutiner/prosedyrer skal være en integrert del av kvalitetsarbeidet og kjøres via QM+, både i hørings- og godkjenningprosesser.

Kompetanse og rekruttering

Sektoren har utarbeidet strategisk kompetanseplan. Via enhetens virksomhetsplaner skal denne operasjonaliseres i egne handlingsplaner. Planen skal være styrende for bruk av felles kompetansemidler og retningslinjer for permisjoner og dekning av utgifter.

Sektoren søker årlig kompetanse- og innovasjonsmidler fra Fylkesmannen som bidrar til dekning av utgifter og innleie av vikarer.

Digitalisering

Den demografiske utviklingen viser at kommunen i årene fremover vil få en sterk økning i behovet for helsetjenester. Denne utfordringen skal blant annet møtes med helhetlige tjenesteforløp og innovative løsninger. Digitalisering handler om å bruke teknologi til å fornye, forenkle og forbedre. Det jobbes med å innføre tjenestepakker med utgangspunkt i søknader; herunder vurdering av trygghets- og varslingsteknologi, medisindispensere, digital hjemmeoppfølging med videre.

Samarbeid på Agder

Kommunen er sterkt involvert i regionale samarbeidsstrukturer. Sektorledelsen leder regional koordineringsgruppe for eHelse og velferdsteknologi (RKG). I tillegg deltar flere av de ansatte på utviklingssenteret i ulike regionale prosjekter. RKG er opprettet av Agders kommunedirektørutvalg.

Sektorledelse og ledelse av utviklingsavdelingen er aktører i Helseledernetverket i Østre Agder/Fagutvalg.

Sektorledelsen er medlem av Overordnet strategisk samarbeidsutvalg mot Sørlandet sykehus HF (SSHF), med tilhørende underutvalg. Sektoren samarbeider med Universitetet i Agder (UIA) og I4Helse, gjennom ulike prosjekter.

Sektorledelsen er styreleder for Fagskolen på Agder.

Oversikten nedenfor viser sektorens budsjett for 2021, som foreslått for de ulike enhetsgruppene, sammenlignet med budsjett for 2020 og regnskapstall for 2019. Den enkelte enhets ramme vil bli omtalt under hver enhet.

Helse- og omsorgsektoren (tall i kr 1000)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Hjemmetjenesten og rehabilitering	119 658	119 107	120 330
Helse- og barneverntjenesten	90 506	93 604	94 342
Psykisk helse og rus	38 519	42 793	42 600
Omsorgssentre	113 178	105 482	104 452
Habilitering	128 361	120 461	120 945
Innovasjon og forvaltning	28 264	26 582	36 738
NAV	61 847	58 332	57 030
Sektorens fellesområde	6 008	13 330	6 830
Netto sektorkostnad	586 341	579 691	583 267
Netto lønn	543 326	522 119	538 334
Kjøp av konsulenttenester	2660	861	881
Kjøp av konsulenttenester	53 955	47 882	48 291
Andre sektorkostnader	103 930	91 559	113 869
Sektorinntekter	-117 530	-82 730	-118 108
Netto sektorkostnad	586 341	579 691	583 267

	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Antall årsverk	606	621

Utfordringer

Kommunens utfordringsbilde skiller seg ikke mye fra andre kommuner. Det er en særlig utfordring at kommunen må ha en drift som er 6 % lavere enn sammenlignbare kommuner.

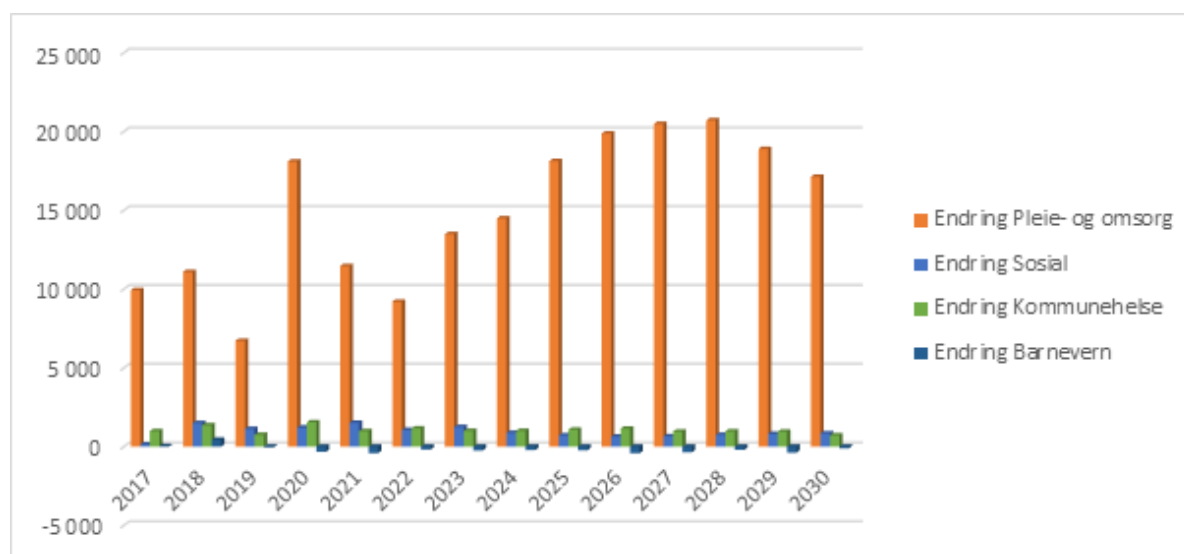
Sektor for helse og omsorg står foran store utfordringer i planperioden, som kommer som en følge av den demografiske utfordringen.

Med sterk økning av antall eldre, og etterslep av tjenestetilretting for andre grupper med behov for helse-, pleie –og omsorgstjenester, vil presset på tjenestene være krevende i årene som kommer. Dette betyr at kravene til å tenke nytt vil være store. Sektoren må sikre at ressursene, kompetansen og gode e-helseløsninger brukes fornuftig innenfor stramme økonomiske rammer, slik at tjenesten blir effektiv.

Med en aldrende befolkning må kommunen forvente en sterk økning i kostandene innenfor pleie- og omsorgssektoren i perioden. Kostnadene for kommunen vil endre seg fremover basert på en endring i sammensetningen av befolkningen.

Kommunesektorens organisasjon (KS) har utarbeidet en modell for å beregne årlige endringer i forventet kostnadsnivå innenfor ulike tjeneste grupper. Modellen illustrerer hvordan demografiendringer skaper endringer i kostnadsbildet i handlingsplanperioden, særlig tydelig med økning i pleie- og omsorg.

KS-modell for demografikostnader:

Hele sektoren organiseres for å møte det utfordringsbildet som demografien tegner.

Helhetlige tjenesteforløp for alle brukergrupper må identifiseres i utvikling av en ny innsatstrapp.

Dimensjoneringen av, og kartlegging av trinnene i innsatstrappen, implementering av trygghetsteknologi, strukturer og organisering er elementer det fortløpende skal arbeides med.

I tillegg til demografiutfordringene har kommunen utfordringen opp mot levekår og folkehelse. Sektorovergrepene tidlig innsats skal fremheves. Det er krevende å fremme et budsjettforslag hvor stillinger som er relatert til tidlig innsats, vil bli berørt.

Sektorens fellesområde

Sektorens fellesområde				
Budsjett 2020 i 1 000	Budsjett 2021 i 1 000	Årsverk 2020	Årsverk 2021	Innsparing/ effektivisering 2021
kr 13 330	kr 6 830	1	1	0

Kort beskrivelse av virksomheten

Sektorens fellesområde består av diverse interkommunale forpliktelser, og et årsverk.

Omtale av ny budsjettramme mot tidligere rammer og konkrete konsekvenser for innsparing

Budsjettrammen er låst mot avtaler som er inngått. Rammen er redusert fordi «bufferen» på fellesområdet er tatt ut og lagt ut på enhetene. Den resterende delen av budsjettet er låst mot interkommunale avtaler og én stilling.

En kan ikke se at det er mulig å justere inngåtte avtaler, uten å måtte gå til oppsigelse av dem. Finansiering av NAV leder er overflyttet til enhet – NAV.

Omtale av effekter på antall årsverk

Det er lagt ett årsverk til fellesområdet. Tidligere har stilling til NAV-leder blitt finansiert via fellesområdet. Dette årsverket er overflyttet til enhet NAV.

Innovasjon og forvaltning

Enhet for Innovasjon og forvaltning				
Budsjett 2020 i 1 000	Budsjett 2021 i 1 000	Årsverk 2020	Årsverk 2021	Innsparing/ effektivisering 2021
kr 26 582	kr 36 738	60	58	1,5 årsverk

Kort beskrivelse av virksomheten

Enhet for innovasjon og forvaltning er en stabsenhet som skal bidra med tjenester og støtte til de andre enhetene i sektoren. Enheten består av utviklingsavdelingen/USHT, Jobbsentralen, kjøkkentjenesten og avdeling for tjenestekoordinerings.

Utviklingsavdelingen er en fag- og utviklingsavdeling som skal initiere og drive kvalitets- og fagutvikling for helse- og omsorgstjenesten i kommunen. Avdelingen har rådgivere, demenskoordinator, kreftkoordinator og prosjektledere. Utviklingsavdelingen samarbeider tett med enhetene i helse- og omsorgssektoren. Grimstad frivilligsentral er en del av Utviklingsavdelingen.

Utviklingssenter for sykehjem og hjemmetjenester (USHT) i Agder (øst) er sentralt plassert i Utviklingsavdelingen. Flere ansatte i Utviklingsavdelingen har en rolle i USHT Agder (øst).

Jobbsentralen er et arbeids- og aktivitetstilbud i Grimstad kommune. Arbeidstreningstilbudet gjelder de som av en eller annen grunn står utenfor arbeidslivet. Fokuset er hvordan det kan tilrettelegges for den enkelte med sine forutsetninger og ressurser, slik at videre arbeid eller utdanning er innen

rekkevidde. Jobbsentralen tilbyr aktivitet til ulike brukergrupper, og ivaretar kommunens plikt til å gi et aktivitetstilbud til personer som søker økonomisk sosialhjelp.

Kjøkkentjenesten tilbyr mat til hjemmeboende, mat på institusjonene og heldøgnsomsorgsboligene. Videre drifter kjøkkentjenesten kantinen på rådhuset og tilbyr mat, kaffe med mer til møter.

Avdeling for tjenestekoordinerer består av tjenestekontoret, merkantile støttetjenester og bemanningstjenesten. Tjenestekontoret behandler søknader om helse- og omsorgstjenester. Tjenestekontoret er koordinerende tjeneste for habilitering og rehabilitering, og har overordnet ansvar for individuell plan og for oppnevning, opplæring og veiledning av koordinatorene. Tjenestekontoret gir også veiledning i forbindelse med søknadsprosesser. Avdelingen tilbyr blant annet merkantile støttetjenester, støtte til utarbeidelse av turnus og systemansvar i RS (ressursstyring). Avdelingen startet opp med bemanningstjenesten 6.01.2020.

Ny budsjetttramme mot tidligere rammer og konkrete konsekvenser for innsparing

Budsjettrammen for 2021 er økt med cirka 10 mill kr. Dette skyldes økningen av bemanningstjenesten. Det vises til vedtak i kommunestyret 27.10.2020 (politisk sak 20/175), og løypemelding om bemanningstjenesten (vedlagt annen tertialrapport behandlet i samme møte PS 20/156). Videre skyldes økningen et årsverk, som er overført fra organisasjonsavdelingen.

Budsjettrammen for 2021 har innsparingskrav på 1,5 årsverk. Enheten har noen innsparingskrav som er utfordrende. Disse kravene ble vedtatt som en del av budsjettbehandlingen for budsjett 2020, handlingsplan 2020-2023.

Jobbsentralen har et innsparingskrav i budsjett 2021 på 1,4 mill kr. Dette er en innsparing på 37,5 % i forhold til avdelingens budsjett for 2020. En gjennomføring av dette innsparingskravet ville redusere bemanningen på Jobbsentralen med flere årsverk. Det vil føre til at NAV da må kjøpe slike tiltaksplasser av andre aktører, noe som vil bety en økt kostnad for NAV. Det er innenfor sektorens ramme gjort en omprioritering av dette innsparingskravet, og Jobbsentralen vil ikke bli direkte berørt.

Jobbsentralen leier lokaler i Østerhus til kompetansesenter. Det er tatt kontakt med samfunn- og miljøsektoren med sikte på å avslutte dette leieforholdet og flytte tjenesten over til kommunal eiendom.

Voksenskolen har i budsjett for 2020, et budsjett på minus 25 000 kr. Dette budsjettet for 2021 er ytterligere strammet inn til minus 175 000 kr. Det er innvilget tilskuddsmidler for opptrapping av Voksenskolen på 600 000 kr. Dette betyr at vi ikke har den grunnfinansieringen som skulle vært på plass knyttet til tilskuddsmidler. Det er fondsmidler som utgjør grunnfinansiering i 2020 og 2021.

Merkantile støttetjenester har hatt et innsparingskrav på 500 000 kr for en reduksjon på 0,5 årsverk. Årsverket er redusert.

I tillegg har merkantile støttetjenester redusert med 0,4 årsverk som er overført til boligkontoret. Dette betyr at merkantile støttetjenester har redusert sin årsverksramme med 0,9 årsverk i løpet av 2020. Dette videreføres i budsjett 2021 og handlingsplan 2021-2024.

Kjøkkentjenesten reduseres med 0,63 årsverk som har vært finansiert av integreringstilskudd. Denne stillingen har drifet kantinen hos kvalifiseringstjenesten. Kjøkkentjenesten vil fra 2021 ikke drifte kantine hos kvalifiseringstjenesten.

Effekter på antall årsverk

Innsparingskravet for merkantile støttetjenester videreføres i handlingsplanen, og medfører at tjenesten er redusert med 0,9 årsverk.

For 2021 er det behov for ytterligere innsparing i enheten med ett årsverk. Det har da vært nødvendig å se på hvilke tjenester som ikke er lovpålagte.

Helse- og barneverntjenesten

Enhet for helse- og barnevernstjenester				
Budsjett 2020 i 1 000	Budsjett 2021 i 1 000	Årsverk 2020	Årsverk 2021	Innsparing/ effektivisering 2021
kr 93 604	kr 94 342	63	61	1,8 årsverk

Kort beskrivelse av virksomheten

Helse- og barneverntjenesten består av tre avdelinger og 61 årsverk fordelt slik:

- barneverntjenesten - 17 årsverk
- helsesykepleier- og jordmortjenesten - 24 årsverk
- helsetjenesten - bestående av familiesenter, allmennlegetjenesten, Brannstasjonen legesenter, miljørettet helsevern og administrasjon - 20 årsverk fast ansatte og i tillegg 19 fastleger med avtale om privat praksis.

Ny budsjettramme mot tidligere rammer

Kostnad for legeberedskap for Kommunal øyeblikkelig hjelp (KØH) er tatt inn i budsjettet, og deflatorjustering for legevakt og basistilskudd til fastleger er ivaretatt.

Det er krevende å finne gode løsninger for reduksjon på 1,8 årsverk uten at det gir negativ effekt for tidlig innsats. Det vil kreve reduksjon av viktige forebyggende tiltak, direkte rettet mot barn og unges psykiske helse.

Det vil ikke være mulig å opprette tilstrekkelig antall fastlegehjemler til kommunens innbyggere. De vil da bli henvist til fastleger utenfor kommunen.

Innsparingskravet foreslås løst på følgende måte:

- Psykologtjenesten reduseres. Lovkravet om psykolog søkes ivaretatt ved avtale med privat psykolog på oppdragsbasis.
- Koordinering av for Familiens hus ivaretas av enhetens ledelse, resterende oppgaver håndteres av ledelsen. Prosjekt lukking av lovbrudd etter tilsyn med samhandling om barn med psykiske utfordringer ivaretar enkeltoppgaver.
- To deltidsstillinger for hjemmeveiledere ved helsestasjonen avvikles. Oppfølging av sårbare familier i nyfødtperioden ivaretas av jordmor og helsesykepleier.
- Det er ikke mulig å drive forsvarlig barnevern uten å styrke bemanningen. Det vil derfor omdisponeres ressurser til et nytt årsverk f.o.m 1/7-2021. I tråd med tidligere vedtatt Handlingsplan 2019/2023, det vil medføre helårsvirkning for budsjett 2022.

- I tillegg reduseres bemanningen i helsesykepleier- og jordmortjenesten med 0,6 årsverk som følge av redusert finansiering fra integreringstilskudd.

Effekter på antall årsverk

Det oppsatte innsparingskrav vil medføre en reduksjon med 1,8 årsverk på grunn av redusert driftsramme, og ytterligere 0,6 som følge av redusert bruk av midler fra integreringstilskudd.

Psykisk helse og rus

Enhet for psykisk helse og rus				
Budsjett 2020 i 1 000	Budsjett 2021 i 1 000	Årsverk 2020	Årsverk 2021	Innsparing/ effektivisering 2021
kr 42 793	kr 42 600	57	55	2 årsverk

Kort beskrivelse av virksomheten

Psykisk helse og rus består av to avdelinger; forebygging og rehabilitering og sosialambulerende team.

I forebygging og rehabilitering er det 19,55 årsverk. Tjenestene består av psykisk helsearbeider, ruskonsulenter, samordningsmodell for lokale, forebyggende tiltak mot rus og kriminalitet (SLT) og MOT-koordinator, Vossbakke aktivitetssenter og innsatsteam (oppstart i november 2020).

Sosialambulerende team har 31,58 årsverk og består av Vossgate boliger, Fjæreveien boliger, Charlottenlund ettervern og rehabiliteringsboliger, hjemmetjeneste, miljøtjeneste, feltsykepleier, boligsosial konsulent og bo-oppfølger.

Innsatsteam og boligoppfølgingsteam er nye tjenester som hadde oppstart høsten 2020. Stillingene er politisk vedtatt og blir i hovedsak blir finansiert av tilskuddsmidler fra Fylkesmannen.

Ny budsjettramme mot tidligere rammer og konkrete konsekvenser for innsparing

Enheten har hatt reduksjon på 2,45 mill kr i 2020. Reduksjonen er gjennomført ved blant annet å redusere nattressursene med 1,5 mill kr, og avvikling av ett årsverk i miljøtjenesten. Budsjettramme for 2021 er 42,6 mill kr. Budsjettrammen for 2020 er 42,8 mill kr.

Enheten har opprettet prosjektstillinger i innsatsteam og boppfølgingsteam, på bakgrunn av tilskuddsmidler. Innsatsteam er en tjeneste det har vært ønskelig å etablere, både politisk og administrativt. Skal tjenestene implementeres i drifts- etter tilskuddsperioden, må enheten omfordele øvrige ressurser slik at innsatsteam kan bestå.

Enheten vil holde seg innen ny ramme ved å redusere midler for to årsverk. Midlene skal spares inn ved svært restriktiv innleiepraksis i begge avdelinger.

Effekter på antall årsverk

Enheten har i 2020 redusert antall årsverk fra 58,03 til 56,63. Enheten vil i 2021 drifte tjenestene med 55 årsverk.

NAV

NAV				
Budsjett 2020 i 1 000	Budsjett 2021 i 1 000	Årsverk 2020	Årsverk 2021	Innsparing/ effektivisering 2021
kr 58 332	kr 57 030	13,6	12	1,6 årsverk

Kort beskrivelse av virksomheten

NAVs innsats skal bidra til at flere kommer i arbeid eller beholder arbeid. Enheten skal bistå både enkeltindivider og virksomheter. NAV skal også bidra til et velfungerende arbeidsmarked. Enheten har blant annet tiltak for økt arbeidsinkludering og integrering av utsatte grupper.

Markedsavdelingens ansvar

- rekruttering og bistand til arbeidsgivere
- kvalifiseringsprogrammet
- introduksjonsprogrammet for nyankomne innvandrere
- økonomisk sosialhjelp
- midlertidig bolig (nødbolig)
- gjeldsrådgivning
- oppfølging og tiltak til arbeidssøkere
- ungdomsteam - oppfølging og tiltak til ungdom under 30 år
- kommunale tiltak
- arbeidsmarkedstiltak

Oppfølgingsavdelingens ansvar

- arbeidsrettet sykefraværsoppfølging
- arbeidsavklaring
- utvidet oppfølging (jobbspesialister)
- tiltak for enslige forsørgere
- arbeidsmarkedstiltak

Innsatsteamets ansvar

- digital oppfølging av arbeidssøkere som følge av pandemien

Ny budsjetttramme mot tidligere rammer og konkrete konsekvenser for innsparing

Det kommunale budsjettet til NAV er redusert med om lag 3,5 mill kr fra 2019 til 2020.

Integreringstilskuddet er over tid redusert, som følge av færre flyktninger. Konsekvensen av dette er at tjenestene må tilpasses dagens rammer. For NAV innebærer det et innsparingskrav tilsvarende 1,6 stilling i introduksjonsteamet. Enheten vurderer at det vil være mulig å opprettholde tjenestetilbudet etter reduksjon i rammen i 2021, hovedsakelig som følge av at det er færre flyktninger å følge opp.

Økonomisk sosialhjelp er deflatorjustert tilsvarende ca. 800 000 kr.

Det er foretatt en flytting av budsjettmidler på 5,7 mill kr fra introduksjonsstønad til økonomisk sosialhjelp, jamfør 2. tertialrapport 2020.

Effekter på antall årsverk

Introduksjonsteamet reduseres fra 5,6 årsverk i 2020, til fire årsverk i 2021. Total kommunal ramme reduseres følgelig fra 12,6 i 2020, til 11 årsverk i 2021. Nytt fra 2020 er at NAV-leder er tatt med i kommunens budsjett, slik at antall ansatte fremkommer med ett årsverk mer.

Den statlige delen av NAV har i dag om lag 30 årsverk.

Hjemmetjenesten og rehabilitering

Enhet for hjemmebaserte tjenester				
Budsjett 2020 i 1 000	Budsjett 2021 i 1 000	Årsverk 2020	Årsverk 2021	Innsparing/ effektivisering 2021
kr 119 107	kr 120 330	143	140	3 årsverk

Kort beskrivelse av virksomheten

Enhet hjemmetjenester og rehabilitering består av fem hjemmesykepleiegrupper, med en egen gruppe for ambulerende nattjeneste, fysioterapi- og ergoterapiavdeling med Frisklivssentral, hjelpemiddelteam, velferdsteknolog, ambulerende innsatsteam og syn- og hørselskontakter.

Enheten består også av tre dagsentertilbud, en korttidsavdeling med 28 sengeplasser, som inkluderer palliative- og kommunal øyeblikkelig hjelp-senger, beredskapsplasser for Covid-19-smitte, praktisk bistand, støttekontakt, ressurskrevende tjenester og brukerstyrt personlig assistanse.

Enheten har fire lokasjoner; Feviktun bo- og omsorgssenter, Frivolltun bo- og omsorgssenter, Berge gård senter og I4Helse.

Ny budsjetttramme mot tidligere rammer og konkrete konsekvenser for innsparing

Ny budsjetttramme 2021 er økt med 1,22 mill kr. Regnskapsresultat 2019: 119,7 mill kr.

Den økonomiske rammen gir rom for 140 årsverk. Dette medfører en reduksjon på tre årsverk.

Hjemmetjenesten har siden mai 2020 hatt aktivitetsvekst og økning i antall brukere.

Korttidsavdelingen har ofte fullt belegg, med unntak av covid-19-beredskapsplasser. Det er økning i aktivitet og knappe ressurser i praktisk bistand, på dagsenter og hjelpemiddelteam, og noe på ergoterapitjenesten. Det er nå ventelister på ergoterapi og hjelpemidler.

Konsekvenser av innsparing

Det blir mindre tilbud til brukere som ikke har vedtaksstyrtetjenester om nødvendig helsehjelp. Det vil oppstå en betydelig lavere kapasitet på forebyggende helsetjenester, slik som rehabilitering i eget hjem og gruppetreningstilbud, spesielt for eldre.

Enheten forventer økt etterspørsel etter hjemmebaserte tjenester i årene som kommer, som en følge av den demografiske utviklingen i kommunen. Av samme årsak er det også forventet at behovet for korttidsplasser på institusjon, vil stige.

Det kan bli økte ventelister for ergoterapitjenester og hjelpemiddeltjenester. Søknader om dagsentertjenester og korttidsplasser vil trolig øke, med stor mulighet for at det vil oppstå ventelister også her.

Det vil kunne komme flere søknader om langtidsplass på sykehjem og heldøgns omsorgsbolig, og det vil gi økte ventelister på disse to tjenestetilbudene.

Effekter på antall årsverk

Ved tilpasninger til budsjett 2021 skal det reduseres tre årsverk i fysio- og ergoterapitjenesten.

Proessen rundt nedbemanning overføres til *Masterplan for overtallighet*.

Enheten har stramme rammer, og det vil være nødvendig med sterk kontroll på innleie av vikarer.

Habilitering

Enhet for habilitering				
Budsjett 2020 i 1 000	Budsjett 2021 i 1 000	Årsverk 2020	Årsverk 2021	Innsparing/ effektivisering 2021
120 461 kr	120 945 kr	140	154	0 årsverk

Kort beskrivelse av virksomheten

Enhet for habilitering er en av de større enhetene i kommunen, og gir tjenester til personer i alle aldersgrupper med nedsatt funksjonsevne. Enhetens primæroppgaver er å hjelpe brukere i dagliglivet, slik at de sikres samfunnsdeltakelse og aktivitet ut fra sine egne forutsetninger.

Enheten leverer heldøgns omsorgstjenester (HDO) i flere bofellesskap, drifter et avlastningstilbud, et aktivitetshus på Dømmesmoen, administrerer støttekontaktordningen, det private avlastertilbudet, omsorgsstønad og ordningen med brukerstyrt personlig assistanse (BPA). I tillegg har enheten ambulerende tjenester.

Enhet for habilitering er organisert i fire avdelinger, og skal for 2021 drifte virksomheten med 153,53 årsverk, inklusive åtte årsverk i fellesområdet (ledere og rådgiver);

- avdeling nord (56,34 årsverk)
- avdeling sentrum (19,98 årsverk)
- avdeling øst (32,58 årsverk)
- avdeling aktivitet og avlast 36,63 årsverk)

Enhet for habilitering arbeider målrettet for å levere tjenester i samsvar med de lover og retningslinjer kommunen er forpliktet til. Tjenestene som leveres er livslange og gis i ulikt omfang, fra punktjenester til døgntkontinuerlig, tett og ressurskrevende oppfølging.

Omtale av ny budsjettramme mot tidligere rammer og konkrete konsekvenser for innsparing

Enhet for habilitering arbeider kontinuerlig og målrettet med å analysere, kvalitetssikre og dokumentere driften når det gjelder bruk av årsverk, utforming av turnuser og forvaltning av budsjettet. Målsettingen er å drifte enheten innenfor de rammevilkår og krav til forsvarlighet som

stilles for driften. Enheten har et fokus på samhandling mellom avdelinger for å sikre best mulig ressursutnyttelse.

Budsjettet for 2021 er satt til 121 mill kr, en netto økning på 0,5 mill kr fra 2020. Forventet merforbruk i 2020 er ca. 6 mill kr. Merforbruket er knyttet til nye tjenestevedtak med tilhørende lønnsutgifter.

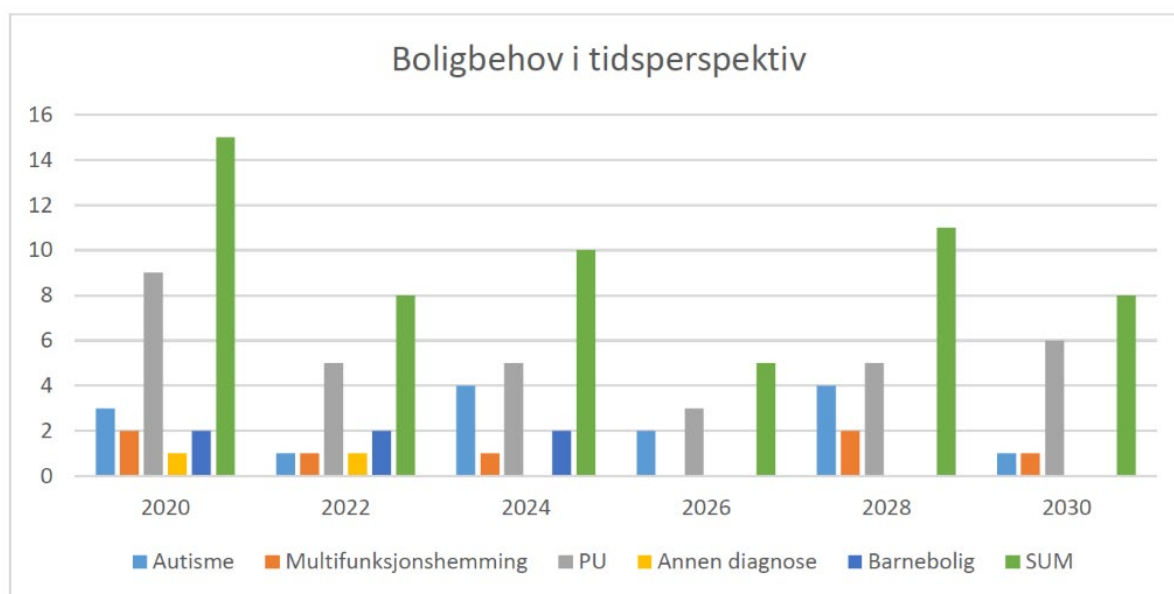
I tillegg registrerer enheten gjennom året en akkumulert vekst av kostnadskrevende døgnbaserte vedtak, iverksetting av vedtak til støttekontakt, privat avlastning og omsorgsstønad.

Enhet for habilitering kjøper tjenester av private leverandører i et begrenset antall. Budsjettet på private kjøp for 2021 er justert i forhold faktisk kostnad, ref 2020, og forventede endringer.

Det er i budsjettet for 2021 tatt høyde for drift av et etablert og et nytt vedtak på barnebolig.

Utfordringsbildet til enheten er knyttet til et betydelig behov for å oppruste, fornye og bygge nye boliger til eksisterende og nye brukere.

Tabellen viser et stipulert boligbehov på +/- 57 leiligheter over en 10 års periode:

Det er satt i gang et prosjekt for å følge opp investeringsprogrammet, som ble vedtatt av kommunestyret i desember 2019. Kommunestyret har behandlet flere saker knyttet til bolig- og tomtebehovet som inkluderes i budsjettet, uten at det per dags dato er tatt stilling til hvilke tomter og/eller eiendommer som skal benyttes til boliger for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Fremdriften i boligprosjektet forutsetter raske politiske og administrative beslutninger, noe som vil ha betydning for bedre ressursutnyttelse i enheten, både når det gjelder økonomi og kompetanse.

I budsjettprosessen er det spilt inn flere behov der driftsbudsjettet for 2021 ikke vil gi rom for nødvendige tiltak. Det være seg oppgradering av medisinskap/-rom på bofellesskapene (jfr. legemiddelplan) eller lagringsplass for hjelpemidler.

Følgende tiltak er, eller vurderes, satt i verk for å redusere merforbruket i enheten:

Det utredes og gjøres en risiko- og forsvarlighetsanalyse for å vurdere å redusere/utnytte nattevaktressursen bedre, inkludert bruk av velferdsteknologi (nattilsyn), men dette syntes for tiden å være krevende på grunn av tjenestebehovene.

Det er utarbeidet årsplaner som gir en forutsigbarhet når det gjelder bruk av personell og årsverk.

Fra 01.12.20 reduseres antall årsverk fra seks til tre på et av helsekjøpene.

Det gjøres fortløpende vurdering/kontroll vedrørende behov for innleie ved fravær/sykdom.

For kontroll og dokumentasjon prosjektstyres følgende områder:

- Ressurskrevende tjenester
- Nye vedtak fattet etter 01.01.20, inklusiv BPA-tiltak
- Helsekjøpene (jfr plan for leverandørkontroll)
- Arbeid knyttet til kap. 9.

Annet:

- Det er satt inn vikarer i lengre sykefravær og permisjoner
- Benytte aktuell velferdsteknologi. Tett samarbeid med e-helsekoordinator.
- Om mulig forvalte/benytte personell mellom avdelinger og enheter.

Effekter på antall årsverk

154 årsverk er lagt inn i budsjettet for 2021 og speiler driften i 2020, justert med nye BPA- årsverk og etablering av nye barneboliger i 2020.

Omsorgssentre

Enhet for omsorgssentre				
Budsjett 2020 i 1 000	Budsjett 2021 i 1 000	Årsverk 2020	Årsverk 2021	Innsparing/ effektivisering 2021
105 482 kr	104 452 kr	146	140	6 årsverk

Kort beskrivelse av virksomheten

Enhet omsorgssentre består av avdelingene Berge gård senter (62 leiligheter), Frivolltun omsorgsboliger (36 leiligheter), Frivolltun bo- og omsorgssenter (20+8 midlertidige senger) og Feviktun bo- og omsorgssenter (56 senger).

Enhets leverer i hovedsak nødvendig helsehjelp til eldre syke mennesker som har behov for heldøgnsomsorg enten i institusjon eller i leiligheter med heldøgns omsorg.

Vi har også et lokalt tilpasset dag-/kveldssentertilbud på Frivolltun omsorgsboliger og på Berge gård senter. Tilbudet er for de beboerne som trenger en ekstra oppfølging i det daglige, særlig med tanke på måltider og aktivitet. Disse tilbudene har vært driftet med demensmidler.

Enhets var ny i 2019 og har vært, og er, inne i store omstillingsprosesser siden den gang. Utfordringen har i hovedsak vært økonomien, og det er lønn som i all hovedsak er kostnadsdriver.

Enheten hadde et netto avvik på lønn i 2019 på -10,8 mill kr, per 2 tertial i 2020 er avviket -9,8 mill kr.

Det er særdeles utfordrende at mange av de eldre som i dag bor i våre omsorgsboliger, burde vært på et høyere omsorgsnivå (sykehjem). Vi sliter også med drift av kronglete, dårlig tilpasset bygningsmasse, spesielt på Berge gård senter og Frivolltun omsorgsboliger. Her er det gjort noen kloke grep i 2019 og 2020. Byggene er bedre tilpasset til drift, og andel omsorgsboliger er redusert og antall sykehjemssenger er økt opp (sak 20/67).

I mars 2020 opprettet enheten avdeling Guldregn midlertidig på grunn av pandemisituasjon. Avdelingen driftes med koronamidler, men varigheten av avdelingen er uvisst og uavklart og ansettelsen er midlertidig. Når koronapandemien er over, skal samme avdeling endres til langtidsavdeling.

Enheten jobber også med andre målsettinger som handler om kvalitet og bærekraftig drift, blant annet:

- redusere antall vakante stillinger
- ha gode funksjonelle turnuser i årsplanen
- øke andelen heltidsansatte (17% per nå)
- vurdere/planlegge kommunens behov for antall HDO-plasser/sykehjemssenger fremover
- styrke kompetansen hos ansatte
- fokus på kvalitet, fortsatt være Livsgledehem
- redusere sykefravær

Ny budsjettramme mot tidligere rammer og konkrete konsekvenser for innsparing

Budsjettet for 2021 viser en nedgang på ca.1 mill kr i forhold til budsjett 2020. Da er ikke fondsmidler 2021 tatt med. Når enheten både i 2019 og så langt i år, har et stort merforbruk på lønn, vil dette bli krevende for enheten, spesielt på heldøgnsomsorgsboligene. Det vil være utfordrende å levere vedtaksbaserte tjenester opp mot økonomisk ramme.

I inneværende år har enheten hatt 146 årsverk. Neste år reduseres årsverkene til 140, en nedgang på seks årsverk

Enhet omsorgssentre vurderer også andre organisatoriske tilpasninger for å møte krav om innsparing og kostnadsreduksjoner i driften. Disse grepene vil gi en innsparing på ca. 1,5 årsverk.

I enhetens driftsramme er det ikke rom for dag-/kveldsaktivitetstilbudet på GROM med 2,05 årsverk. Aktiviteten opprettholdes delvis. Aktiviteten er planlagt videreført med bruk av omsøkte tilskuddsmidler og bruk av fondsmidler.

GROM skal redusere antall årsverk med tre årsverk. Dette vil bli krevende da 21 av 36 beboere har en IPLOS score på 3,5, noe som tilsier et behov for tjenester på sykehjemsnivå. Det må derfor legges en konkret plan sammen med tjenestekontoret, slik at brukere overflyttes fra GROM når det er ledig kapasitet på sykehjemmene. Enheten er helt nødt til å få rett pasient på rett plass. Det er en forutsetning for at vi skal lykkes med økonomien, og det vil bety bedre kvalitet for den enkelte pasient.

Berge gård senter er redusert med 14 leiligheter, og reduserer dermed fra 35 til 30 til årsverk på dag og kveld. Dagaktivitetstilbudet på Berge gård senter kan drives ca. ett år frem i tid med eksterne fondsmidler og med tilskudd fra Fylkesmannen.

På alle avdelinger arbeides det med å se på hvilke oppgaver som eventuelt kan tas bort. Det jobbes med å se på vedtaksstatistikk, kjøkkenoppgaver, renhold o.a. Enheten kan ikke lenger delta i demensteam, her spares det 20 % stilling.

Som tidligere nevnt er deler av bygningsmassen lite hensiktsmessig, noe som fremdeles kompliserer driften.

Effekt på antall årsverk

Enheten har en ramme for 2021 på 140 årsverk, en nedgang på seks årsverk fra 2020. Hovedutfordringene vil fremdeles ligge på begge HDO-er, spesielt på GROM som får en betydelig reduksjon. Dette vil være situasjonen fram til en får til overflytting av brukere til institusjonsplasser.

Kommunen har fått tilskuddsmidler fra Fylkesmannen for neste år til aktivitet i HDO-ene, og det legges nå planer for hvordan tilbudet kan videreføres på begge HDO-ene.

Neste års ramme gir kan gi økning i sykefravær, økt press på ansatte og ledere, høy turnover og vanskeligheter med å rekruttere personell med rett fagkompetanse.

Reduksjon i kvalitet på tjenesten er en sannsynlig effekt av nedbemanningen.

Kommuneplan 2015 – 2027

- Klimautfordringene
- Næringsutvikling
- Universitetsbyen
- Folkehelse og levekår
- Kommunen som organisasjon

Kommunedelplan fra passiv hjelp til aktiv mestring 2014 – 2026

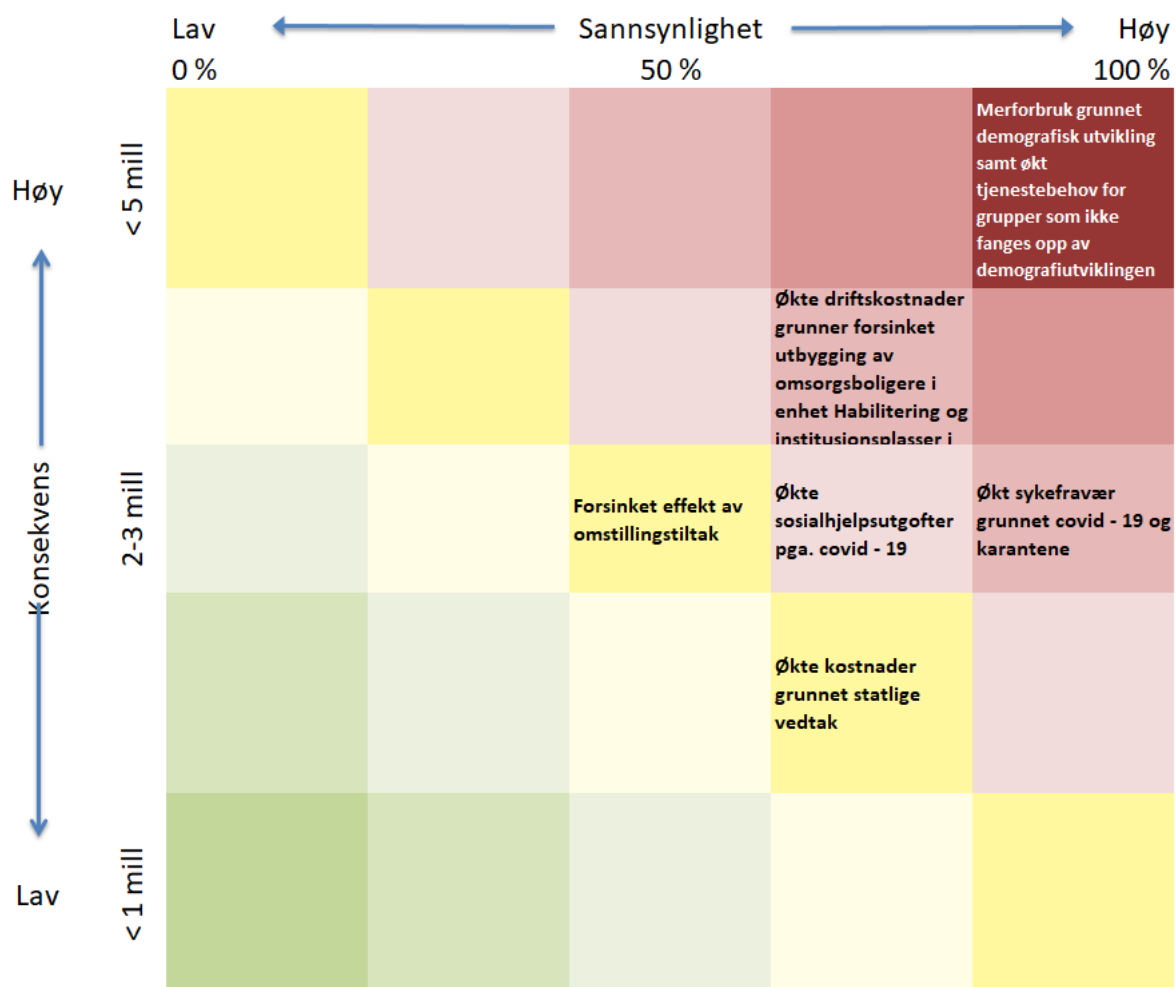
- Tidlig innsats
- Aktiv brukerrolle
- Kunnskapsbasert praksis og kvalitet
- Innovasjon

Mål 2021 helse- og omsorgssektoren

Økonomisk kontroll gjennom videreutvikling av bærekraftige tjenester

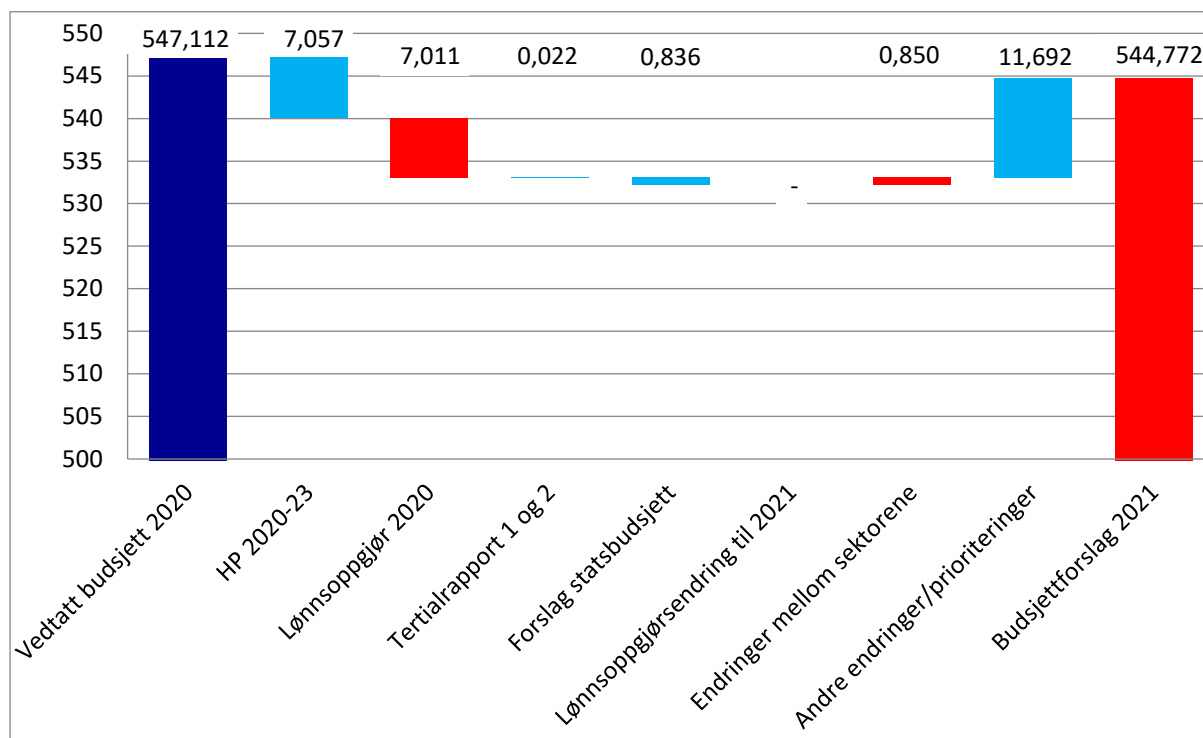
- Økonomi i balanse gjennom kapasitetsstyring av tjenestevedtak og årsverkskontroll
- Utvikle ny kommunal innsatstrapp
- Fokus på videre planlegging av boliger med heldøgnsomsorg, institusjonsplasser og Helsesenter
- Øke innføringstakten av eHelse- og trygghetsteknologi

Hoved- og delmål vil operasjonaliseres i enhetenes virksomhetsplaner.

Kultur- og oppvekstsektoren

Fung. Kommunalsjef: Arne Mowatt Haugland

Merk: Waterfallgrafer er en annen sammenstilling enn sektortabellen. Forskjellen er bruk eller avsetning til fond.

Kultur- og oppvekstsektoren omfatter samlet 19 kommunale tjenesteenheter, bestående av ni kommunale skoler, fire kommunale barnehager, kvalifiseringstjenesten, kulturtjenesten, bibliotekstjenesten, spesialpedagogisk enhet, og stab barnehage og skole. I tillegg er det to private skoler og 20 private barnehager.

Hovedtallene i sektorbudsjett

Sektoren har i likhet med de andre sektorene i kommunen, måtte tilpasse seg årets stramme budsjetttrammer, og krav om innsparinger og kostnadsreduksjoner i driften. Budsjetttrammen for 2020 var meget utfordrende for enhetene, og som det kommer frem av 2. tertialrapport estimerer man et merforbruk i sektoren på ca. 15 mill kr.

Vedtatt budsjett for 2020 innebar flere innsparingstiltak for sektoren, blant annet nedleggelse av enheter, redusering av mer enn 30 stillinger (de fleste midlertidige) og reduksjon i de økonomiske rammene til flere av enhetene.

Sektoren bærer preg av de store omstillingene som er gjennomført i 2020. Mange enhetsledere uttrykker sterk bekymring for budsjettforslaget for 2021. Bekymringen gjelder trange økonomiske rammer, manglende mulighet til å fokusere på tidlig innsats og muligheten til å gjennomføre kommunens vedtatte satsningsområder. Konsekvensene av budsjettforslaget for oppvekst vil være en betydelig reduksjon i satsningen på tidlig innsats og kvalitet i sektoren. Av denne grunn er det derfor beskrevet få nye investeringer i sektoren, og kun lovpålagte oppgaver og de mest påtrengende behovene er prioritert, og tatt inn i budsjettframlegget.

Kultur- og oppvekst sektoren	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Kommunale barnehager	34 176	34 547	28 972
Tilskudd private barnehager	149 742	153 888	158 252
Barne- og ungdomsskoler	232 178	233 502	219 619
Spesialpedagogisk enhet	12 549	11 690	11 459
Kvalifiseringstjenesten	33 817	21 280	19 891
Kulturtjenesten med bibliotek	28 437	28 702	28 537
Sektorens fellesområde	71 230	64 028	78 167
Netto sektorkostnad	562 129	547 637	544 897
Netto lønn	412 017	377 111	366 450
Kjøp av konsulenttjenester	2 064	81	581
Netto lønn	76 897	179 581	186 895
Andre sektorkostnader	99 560	76 185	86 128
Sektorinntekter	-128 408	-85 321	-95 157
Netto sektorkostnad	562 129	547 637	544 897

	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Antall årsverk	541	506

Sektorfordeling

Sektorbudsjettet for kultur- og oppvekstsektoren for 2021 er 544,9 mill kr. Det er den samme summen som i 2020. Fordeling innad i sektoren er gjort etter samme fordelingsnøkkel som 2020.

Sykefravær i sektoren

Sektoren har et totalt sykefravær på 7,11 % fram til oktober måned. Sykefraværet ligger høyt, men er likevel innenfor målsettingen om et sykefravær for sektoren på under 7,5 %. Det jobbes systematisk og godt med sykefraværsoppfølging i alle enhetene, og utviklingen i sykefraværet har en positiv tendens. Det kan tenkes at noe av nedgangen i sykefravær skyldes nedstengingen av barnehager og skoler i forbindelse med Covid-19.

Arbeidsgruppe budsjett 2021

Sektoren har de senere årene opplevd at en del av de kostnadsreduserende tiltakene som svært utfordrende og krevende. For å skape en forutsigbar og trygg ramme rundt budsjettprosessen, ble det nedsatt en arbeidsgruppe bestående av personell fra HR-avdelingen, økonomiavdelingen,

enhetsledere fra kultur, barnehage og skole, tillitsvalgte, kommunalsjef, oppvekstsjef og rådgiver fra stab barnehage og skole.

Arbeidsgruppen har kommet med viktige innspill til videre satsningsområder, informasjonsflyt ut til enhetene og vurdert mulige kutttiltak. For å sikre at tillitsvalgte, verneombud og enhetsledere på enhetene fikk samme informasjon om budsjettarbeidet, ble det innkalt til tre møter på Teams for å orientere om budsjettarbeidet. I oktober ble det invitert til felles enhetsledermøte med orientering og mulighet for spørsmål.

De økonomiske rammene i budsjettet for enhetsgruppene

Kommunale barnehager

Grimstad kommune har i dag fire kommunale barnehager. Eide barnehage, Markveien kulturbarnehage, Storgata barnehage og Hausland barnehage bærer alle preg av å være veldrevet, og har god kompetanse hos lederne og de ansatte. Til tross for at kalenderåret 2020 har vært krevende med omstilling og endring, pandemi og utfordrende økonomiske rammer, kan man ikke annet enn å fremheve den innsatsen som lederne og ansatte i de kommunale barnehagene har gjort det siste året.

Barnehagen har en viktig rolle som oppvekst- og utviklingsarena for barn under opplæringspliktig alder, og som velferdstilbud for småbarnsforeldre.

Barn skal oppleve glede og mestring i barnehagen. De skal få leke, lære og utvikle seg og delta aktivt i et sosialt og kulturelt fellesskap. Gode barnehager formidler verdier og holdninger, gir barn grunnleggende ferdigheter og kunnskaper og trening i å delta aktivt i et fellesskap med andre barn og med voksne utenfor familien. Barnehagen skal være en god støttespiller for foreldrene i omsorgen for barna, og bidra med god stimulering til læring.

Barnehagelovens formålsbestemmelse og rammeplanen fastsetter hva som er barnehagens samfunnsmandat, og hvilket verdigrunnlag barnehagen bygger på.

Budsjettene til barnehagene er avhengig av antall barn i barnehagen, og følges av lov om grunnbemanning og pedagognorm. Dette innebærer at budsjettrammen til barnehagene er regulert, og at det ikke er hjemmel for å redusere rammen.

Bemanning

Barnehageloven sier at barnehagen skal ha en forsvarlig pedagogisk og administrativ ledelse. Barnehagen skal ha en daglig leder, som har utdanning som barnehagelærer eller annen høgskoleutdanning, som gir barnefaglig og pedagogisk kompetanse (barnehageloven § 17).

Satsingsområdene Grimstad kommunale barnehager 2021:

Satsningsområde	Tiltak	Konsekvens ved manglende satsning
1. Tidlig innsats. Avhenger av personale med god relasjonskompetanse, et inkluderende oppvekst- og læringsmiljø som hjelper barn å	Grunnbemanning etter normen hele dagen vil muliggjøre tettere oppfølging av enkeltbarn og små grupper. Ivareta alle barn forebyggende.	Flere barn som opplever å ikke lykkes, som sliter med skolen og faller utenfor. Fortsatt stor bruk av 19G tiltak enkeltbarn.

utvikle vennskap, sosialisering og språk.	Tett oppfølging av de sårbare barna. Foreldreveiledning / ICDP-tilbud	Flerspråklige barn blir ikke ivaretatt ut fra deres behov. Økonomisk belastende.
2. Et trygt og godt barnehagemiljø Barnehageloven §42	Alle ansatte kurses i ny paragraf	Barn blir ikke ivaretatt etter intensjonen i loven Lovbrudd. Økt konfliktnivå og kostnad og flere tiltak i enkeltsaker.
3. Positiv synliggjøring av kommunale barnehager	Attraktive lekeplasser og lokaler. Må satses økonomisk. Synliggjøring gjennom felles overbygning om hvordan det jobbes med tidlig innsats og satsingsområder.	Svekket søkermasse gir mindre igjen for pengene og økte overføringer til private barnehager. Kan miste kompetanse ut av kommunen.

Utdypende om tidlig innsats

Tiltak: Alle barn fortjener en god start. Det er den viktigste investeringen Grimstad kommune kan gjøre. Barnehagen er det første leddet i et livslangt læringsløp. Barnehagen skal gi det enkelte barnet et godt pedagogisk tilbud og bidra til en god barndom preget av trivsel, vennskap og lek.

Barnehagene fokuserer på voksenrollen og barnehagen som forebyggende arena. Gode relasjoner mellom barn og voksen er et grunnleggende prinsipp. De voksne utøver sitt yrke i en dynamisk kombinasjon av varm relasjonsbygging til barnet, og en tydelig voksenstil når det gjelder å sette krav og grenser. Barnehagene ønsker å være tidlig inne med å hjelpe barna til å utvikle god sosial kompetanse. Dette mener vi vil være med på å forebygge mobbing og ekskludering. Ved å være varme og grensesettende voksne rundt barnet, vil barnet oppleve å bli sett og tatt på alvor. Dette vet vi er nødvendig for å utvikle en god selvfølelse, ha tro på seg selv og være et godt menneske.

Konsekvens: Forskning viser at tidlig negativ atferd kan bety utvikling av mer negativ atferd, ved økende alder. Det er også forsket på fysiske uttrykk for aggresjon i tidlig alder, og ideen om at denne aggressive atferden må avlæres eller omlæres. Denne omlæringen foregår i barnets samspill med miljøet. Foreldrene har en selvsagt rolle i dette, men barnehagen fremstår som en viktig arena for omlæring av barnets atferd. Omlæringen innebærer at barnet må utvikle mer konstruktive måter å løse sine utfordringer på, enn ved utøvelse av negative handlinger.

De voksnes rolle blir å hjelpe barnet til å gjøre gode valg i ulike situasjoner, og å være varme og tydelige voksne. Effekten av omlæring blir større og mer gjennomgripende når den starter tidlig. De ansatte i barnehagen må ha mulighet for å kunne løse dette samfunnsoppdraget best mulig, med gode rammebetingelser. God kvalitet betyr voksne som har en bevisst retning i arbeidet, med bakgrunn i en pedagogisk plattform, som er forankret i forskning.

Mangel på tid: Utfordringsbildet er at foreldresamarbeid, HMS-arbeid, attestering og budsjettarbeid må gjøres i barnehagens åpningstid. Dette spiser av grunnbemanningen, og reduserer det pedagogiske tilbudet. Tiden tilhører barna. En grunnbemanning etter normen er kun tilstrekkelig til å ivareta det pedagogiske tilbudet.

De ansatte i barnehagene får stadig nye oppgaver, og det er viktig at dette ikke undergraver den tiden man har sammen med barna.

Tiltak: Barnehagens ressurser må være i samsvar med barnehagens oppgaver. Stab barnehage og skole og enhetsledere, vil i 2021 arbeide sammen om hvordan man kan ivareta merkantile oppgaver på en god og hensiktsmessig måte, uten at det pedagogiske arbeidet blir dårligere.

Enhetsledere og stab vil i samarbeid med fagpersoner, se på muligheten for å forbedre profilering av de kommunale barnehagene i 2021. På den måten håper man at barnehagene skal utnyttes til det fulle.

Konsekvensene av budsjettforslaget medfører at tidlig innsats ikke kan styrkes. Budsjettforslaget innebærer ingen reduksjon i det kommunale barnehagetilbudet.

Private barnehager

Private barnehager er viktig for Grimstad kommune, og over 70% av barnehagebarna går i en privat barnehage. Det er store variasjoner i størrelsen på de private barnehagene. Til sammen er det 20 private barnehager, tre familiebarnehager og to åpne barnehager i kommunen.

De private barnehagene mottar på lik linje med de kommunale, tilskudd til spesialpedagogisk tilbud for barn som har behov og krav om tilrettelegging etter § 19a og 19g i barnehageloven. Den samlede sum som utbetales til private barnehager i 2019 var 165,4 mill kr. Dette er ordinær barnehagedrift og ekstrabemanning/tiltak for barn med spesialpedagogiske behov.

Felles satsningsområde for barnehage og skole

Folkehelseprogrammet/helsefremmende barnehager og skoler

Folkehelseprogrammet er en tiårig nasjonal satsing innenfor barn og unge 0-24 år, psykisk helse og rusforebyggende arbeid. Agderfylkene ble valgt ut til å delta i første runde i 2017/2018, og har fått tildelt 77 mill kr til Folkehelseprogrammet over fem år. Tildelingen for Agder er nedjustert fra 10,5 mill kr, til 8,5 mill kr for 2020.

Grimstad deltar sammen med Gjerstad, Åmli, Birkenes og Lillesand i satsingen Helsefremmende barnehager og skoler (HBS). Lillesand er ledende aktør. I tillegg er Lillesand videregående skole en av deltakerne. Kommunene etablerer varige og tydelige samarbeidsstrukturer på tvers av barnehage, skole og helse, og utarbeider og synligjør oversikt over eksisterende tilbud. I tillegg driver kommunene tiltaksutvikling ut fra egne utfordringer og behov.

I Grimstad kommune består prosjektgruppen i 2020 av fungerende kommunalsjef for kultur- og oppvekstsektoren, folkehelsekoordinator og prosjektleder. Kommunalsjef for helse- og omsorgssektoren sitter i HBS Agders styringsgruppe. Kommunedirektørens ledergruppe er styringsgruppe for HBS Grimstad.

Grimstad har utviklet tiltakene «Overgangen barnehage - skole», «Overgangen barneskole - ungdomsskole», «Overgangen ungdomsskole - videregående skole» og «Samarbeid barnehage – skole - hjem». Bred og ulik tilnærming, involvering og evaluering av mål- og brukergrupper (KFU, foresatte, ungdomsrådet, enhetsledere for barnehage og skole, oppvekst- og utdanningsutvalget og SFO-ledere), har gitt verktøy, rutiner og samarbeidsarenaer som implementeres høsten 2020. På sikt, og sammen med andre kommunale tiltak, skal dette føre til at færre 10. klasser har psykiske utfordringer, færre unge dropper ut av videregående skole og at tallet på unge uføre går ned. Prosjektansvarlig er involvert i lukking av tilsyn *Tjenester til barn og unge med psykiske utfordringer 7-12 år*.

I 2020 ble prosjektet tildelt 700 992 kr fra Helsedirektoratet via Fylkeskommunen. Det er uvisst hvor stor tildeling prosjektet får i 2021. Prosjektet har ikke videre finansiering etter 31.12.21.

Barne- og ungdomsskoler

Grimstad kommune har ni grunnskoler. Fjære ungdomsskole ble lagt ned 31.07.2020, og ny nærskole for elever på ungdomstrinnet, er Fevik skole 1.-10. trinn.

Skolene bærer preg av godt og systematisk arbeid, noe som reflekteres i grunnskolepoeng og elevundersøkelse. Skolene har i 2020 arbeidet systematisk med innføring av nye fagplaner og videre implementering av Opplæringsloven kap 9a.

Med bakgrunn i Handlingsplan 2020-2023, gjennomførte sektoren en stor nedbemanning våren 2020. Handlingsplanen forutsetter en videre reduksjon av budsjettammen til skolene i Grimstad på 3,8 mill kr i 2021. Dette utgjør ca 6,6 årsverk assistent.

Generelle innsatsområder i Grimstadskolen for perioden 2015-2027

(Fra kommunedelplan skole)

Læring: Sosial og faglig utvikling og kompetanse hos elevene er en forutsetning for at de skal være godt forberedt til videre utdanning, arbeidsliv og til deltagelse i samfunnet for øvrig.

I læringsarbeidet må en tenke på både nåtid og fremtid. Det er avgjørende at kvalifikasjonene vi i dag ønsker å utvikle hos elevene, også har gyldighet i det videre utdanningsforløpet og i arbeidslivet senere. Noen kvalifikasjoner (kompetanser) ansees derfor som viktigere enn andre. Blant dem er gode sosiale ferdigheter og ferdigheter innen lesing, skriving og regning, og digitale ferdigheter. Blant fagene står norsk, matematikk, naturfag og engelsk i en særstilling, ettersom de i tillegg til sin egenverdi, kan anses som redskapsfag innen en rekke andre fag og disipliner.

Det er viktig å understreke at alle fagene i skolen har sin egenverdi, og betyr mye for allmenndannelse og for evnen til å orientere seg, og for å delta aktivt i samfunnet og arbeidslivet ellers. Fagfornyelsen, som ble innført i august 2020, påpeker dette. Grimstadskolen vil i kommende år fortsette dette implementeringsarbeidet, og legge til rette for fagutviklingssamlinger i samarbeide med Universitetet i Agder og Østre Agder Oppvekstforum.

En hovedoppgave i skolesektoren i Grimstad kommune de neste årene er å styrke ledelse på alle nivåer, slik at elevene opplever høy kvalitet når det gjelder faglig utvikling, og blir i stand til å mestre hverdagene her og nå - og i videre utdanning og i arbeids- og samfunnsliv.

Tidlig innsats: Tidlig innsats for økte ferdigheter i lesing ansees å være den viktigste ferdigheten for all læring, i alle fag. Slik reduserer en ikke bare behovet for spesialundervisning, men trolig vil også flere elever enn tidligere, få mulighet til å fullføre videregående skole, og klare seg godt videre som aktive deltagere i samfunnet.

Tidlig innsats handler om å gi hjelp til eleven så tidlig som mulig, enten vanskene oppstår i førskolealder eller på skolen. Med tidlig innsats kan vi unngå at vanskene kan bli store og at det oppstår tilleggsvansker. Det kan også være med på å forebygge sosiale ulikheter og vansker, frafall i skolen, skjev utvikling og være med på å forhindre at fremtidige arbeidstagere faller ut av arbeidslivet. I løpet av 2021 vil man starte opp et arbeid for å tydeliggjøre hva tidlig innsats skal innebære i kommunen.

Frem til 2018 mottok Grimstad statlige midler til økt lærertetthet på 1.- 4. trinn. Midlene ble gitt for å sikre at elever med lesevansker, skulle få økte leseferdigheter. I 2018 ble ordningen endret, og omfatter nå hele grunnskoleløpet. Fra og med 2020 er tilskuddet med i tildelingen skolen får.

Inkludering, psykisk- og fysisk helse: Trivsel og god psykisk- og fysisk helse er i seg selv en rettighet for barn og unge, men disse faktorene er også en forutsetning for læring. Hver elev i Grimstad skal oppleve å være inkludert i et felleskap med medelever, og de skal ha trygge, gode dager i kommunens skoler. Det innebærer blant annet at elever som har det vanskelig, må få tidlig hjelp og støtte av skolens personale, eller av skolens samarbeidspartnere. Ingen elever i Grimstad skal oppleve trusler, vold eller krenkende adferd når de er på skolen. Skolen skal i samarbeid med elevene og foreldrene bidra til at dette også gjelder i elevenes fritid.

Skolene har i 2020 arbeidet med implementering av kapittel 9a i opplæringsloven på alle skoler. Dette har vært en av hovedsatsningene dette året, og vil være en viktig del av arbeidet når skoleeier skal fortsette med kvalitetsoppfølging på den enkelte skole i 2021.

Ledelse: Høy kvalitet på ledelsen av skolene og god ledelse i klasserommene er forutsetninger for at elevene i Grimstad skal ha trygge, gode og lærerike skoledager. Den politiske ledelsen har et overordnet ansvar for skolene, og det er av avgjørende betydning for kvaliteten i skolene, at den overordnede ledelsen tilrettelegger og støtter utvikling av godt læringsarbeid i klasserommene.

Rektor har imidlertid den viktigste lederrollen for den enkelte enhet som organisasjon. Han eller hun skal se til at skolens ansatte får nødvendige rammebetingelser i yrkesutøvelsen, og rektor har ansvaret for at det skjer en kollektiv kompetanseutvikling i personalet. Rektor har en kompleks og krevende rolle, og det er derfor viktig at også han/hun får lederstøtte og gode arbeidsvilkår.

For elevene er læreren den viktigste lederen. Kvaliteten på lærerens arbeid handler om solid faglig og pedagogisk utdanning og erfaring, men først og fremst om lærerens utøvende kompetanse, og om kvaliteten på det daglige samarbeidet mellom læreren og eleven. Rektorene/enhetsledere har deltatt på det kommunale lederopplæringstilbudet. De fleste av rektorene som er i gang, har fullført rektorutdannelsen.

SFO

Skolefritidsordning (SFO) er et frivillig, kommunalt tilbud for elever på 1.-4. trinn i barneskolen i Norge. Barn med spesielle behov har plass frem til 7. klasse. Vedtak i kommunestyret 27.10.20 - sak 20/178, forstås slik at det ønskes en kombinasjon av begge eksisterende moderasjonsordninger for 1.-2. trinn, det vil si redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid.

Bakgrunn: Regjeringen innførte pålegg om redusert foreldrebetaling i SFO for 1.-2. trinn fra og med august 2020. Ordningen sikrer at ingen familier skal bruke mer enn maksimalt seks prosent av inntekten sin til å betale for en SFO-plass. Denne ordningen refunderes fra regjeringen.

I Grimstad kommune vil denne ordningen være tilgjengelig for husholdninger med lavere årsinntekt enn 532 950 kr.

I 2018 innførte Grimstad kommune gratis kjernetid for 1.-4. trinn. Gratis kjernetid gir et fratrekk tilsvarende prisen av en korttidsplass. Dette tilbudet ble tilgjengelig for husholdninger med lavere årsinntekt enn 450.000 kr. Denne ordningen er en egen budsjettpost i kommunen.

Ved innføringen av redusert foreldrebetaling for 1.-2. trinn i august, ble gratis kjernetid fjernet for disse trinnene. Dette førte til høyere SFO-pris for husholdninger med lav inntekt, i og med at fratrekket ble lavere. Fra politisk hold ønskes gratis kjernetid gjeninnført som et tilleggstilbud.

Gjennomføring: Husholdninger med årsinntekt lavere enn 450 000 kr, vil ved søknad bli tilbudt både redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid. Tilbudet gjelder uavhengig av om eleven har korttids- eller langtidsplass i SFO.

Redusert foreldrebetaling vil da trekkes fra pris for opphold i SFO. Gratis kjernetid vil deretter trekkes fra restbeløpet, inntil summen av en korttidsplass. Dette vil føre til lavere utgift for kommunen enn tidligere, med hensyn til dekning av gratis kjernetid. Gratis kjernetid vil da måtte dekke et mindre beløp, fordi fullpris allerede er redusert.

Verdi: Tallene under er basert på dagens antall elever i 1.-2. trinn, som mottar redusert foreldrebetaling og er registrert med inntekt lavere enn 450 000 kr.

Ved innføring av redusert foreldrebetaling og fjerning av gratis kjernetid for 1.-2. trinn, reduserte Grimstad kommune utgiftene med potensielt 1,26 mill kr pr år. Resultatet ble at kostnad for SFO ble generelt doblet for alle husholdninger med lav inntekt.

Ved innføring av både redusert foreldrebetaling og gratis kjernetid vil kommunen måtte dekke 575 600 kr pr år, kontra tidligere 1.26 mill kr. I realiteten vil dette være en besparelse på 681 500 kr pr år.

Tillegg: Regjeringens innføring av redusert foreldrebetaling i SFO er foreslått videreført for 3.-4. trinn fra og med 1. august 2021 i årets statsbudsjett.

Ordningen for 1.-2. trinn bør videreføres for 3.-4. trinn, også. Det koster Grimstad kommune 1 mill kr pr år for gratis kjernetid for 3.-4. trinn. Basert på dagens antall elever som mottar gratis kjernetid, vil innføring av det samme tilbudet til 3.-4. trinn, føre til en ytterligere besparelse på 537 900 kr pr år.

Det må presisere at beløpene/besparelsene kun er basert på dagens faktiske situasjon når det gjelder antall registrerte elever. Beløpet vil kunne øke i takt med flere søkere om redusert betaling. Ved innføring av en kombinasjonsløsning, vil Grimstad kommune være den første kommunen i Norge som strekker seg så langt for sårbare familier.

Tiltak skole:

- Skolene reduserer bemanning med 3,8 mill kr, tilsvarende ca 6,6 årsverk jmf. *Handlingsplan 2020-2023*
- Skolene reduserer bemanning knyttet til driftsrammen av 2020
- De kommunale og private grunnskolene har det siste året arbeidet med et prosjekt med arbeidstittel Dreiningsarbeid spesialundervisning. Målet har vært å se på størrelsen på vedtak gitt i spesialundervisning i skolene, og hvordan man kan redusere omfanget. Dette tiltaket videreføres.
- Skolene har tett økonomioppfølging i 2020, noe som fortsetter i 2021.

Utfordringer med å nå mål ved økonomiske rammer for 2021

Grimstadskolen er preget av store og krevende omstillingsprosesser. Det er foretatt et stort kutt i skolebudsjettet i 2020. Skolene drives innenfor trange budsjettammer, noe som fører til at tilbudet blir redusert. Dette medfører at for eksempel: klasser slås sammen, reduksjon av delingstimer i praktisk-estetiske fag, bortfall av styrkingstimer, redusert bemanning per klasse og undervisning i større grupper. På ungdomstrinnet reduseres også valgfag og fremmedspråkstilbudet.

Skolene står oppe i mange krevende saker, og andelen elever med behov for spesiell tilrettelegging er økende. Dette gjelder både andelen elever som trenger noe hjelp, og andelen elever som må ha et helt spesialtilpasset skoleløp. Mange av disse elevene står i fare for å ikke lykkes i videre utdanning og arbeidsliv, hvis skolen ikke klarer å ivareta de nå. Dette kan føre til frafall i videregående skole og arbeidsliv.

Tidlig innsats og forebygging er avgjørende for å lykkes videre i livet. Grimstad kommunes mål om å redusere andel unge uføre, er avhengig av at skolene driver forebyggende arbeid gjennom tidlig innsats. Ytterligere kutt kan føre til en stor utgiftspost for kommunen i fremtiden.

Satsningen på det digitale løftet og innføring av nye læreplaner vil kreve at skolene prioriterer ressurser til innkjøp av egnet digitalt verktøy tilpasset aldersgruppene. I tillegg vil det kreves ressurser til digitale læremidler og lisenser.

Skolene er lovpålagt å følge lærernormen. For å holde lærernormen kan ikke skolene kutte i ordinær undervisning eller i pedagoger. Kuttene vil da føre til færre assistenter i skolen. Skolene har allerede endret i tilbudet til de mest sårbare elevene som mottar spesialundervisning av lærer eller tilpasset opplæring av assistent.

Etter enhetsledernes faglige vurdering, må ytterlige kutt tas fra ordinær undervisning med fare for at skolen ikke oppfyller lovkravet om lærernormen. De er bekymret for at nye foreslåtte kutt fører til et dårligere tilbud til kommunens sårbare barn og unge.

Det digitale løftet i skolene

Kommunestyret vedtok i desember 2018 planen «Det digitale løftet. IKT-plan for skolene i Grimstad 2019–2022». Denne erstattet tidligere IKT-plan 2014-2017.

Satsing på digitale ferdigheter og bruk av digitale verktøy vil være en viktig del av skolenes arbeid med nye læreplaner (fagfornyelsen), der digitale ferdigheter og arbeidsmåter gjennomsyrrer det faglige arbeidet i nye fagplaner. Å øke den digitale kompetansen blant lærere og elever vil derfor være et av de prioriterte satsingsområdene i skolene, i de nærmeste årene. Fra høsten 2020 er nye læreplaner innført på 1.-9. trinn, og fra 2021 trer fagfornyelsen i kraft også for 10. trinn. Grimstadskolens satsing på det digitale området skal støtte, og gå hånd i hånd med innføringen av fagfornyelsen.

Bakgrunnen for Grimstad kommunes satsing, er også 2017-forprosjektet «Digitale verktøy i skolen – DIGG» i IKT Agder-samarbeidet. Forprosjektet pekte på en rekke funn og suksessfaktorer for å lykkes i arbeidet med digitale ferdigheter. Blant disse kan særlig nevnes: Helhetlig og målrettet satsing, tydelig forankring hos skoleeier, tiltak for kompetanseheving av pedagogene og 1:1-satsing på egnet utstyr til elevene, slik at dette blir et personlig og naturlig arbeids- og læringsverktøy.

Handlingsplanene for 2019, 2020 og 2021 legger opp til en gradvis opptrapping av den digitale satsingen. Steg 1 startet høsten 2018 med pilotskolene Landvik skole (nettbrett til alle elever og ansatte) og Grimstad ungdomsskole (med pc til alle elever). Det ble gjennom denne pilotfasen gjort en del nyttige erfaringer som har blitt lagt til grunn for videre satsing: standardisering av nettbrettløsning, oppsett, apper/læringsressurser, infrastruktur – i samarbeid med IKT Agder, kompetanseheving på skolene og erfaringsoverføring fra pilotskolene til de neste skolene.

I steg 2 (skolestart 2020) fikk Jappa skole og Frivoll skole nettbrett, og det ble gjennomført opplæring og kompetansehevingskurs i sektoren.

I Steg 3 (etter høstferien 2020) fikk de øvrige barneskolene nettbrett. Det ble iverksatt kompetansehevingsplan for 1.-7. trinn, og oppstart av arbeid med utvalg av felles digitale læringsressurser. I samme periode er det også arbeidet med planlegging av utstyr og utrulling for steg 4 (ungdomstrinn og voksenopplæring)

Steg 4 (2021) legger opp til videre kompetansehevingsarbeid på alle trinn, med utgangspunkt i fagfornyelsen og felles digitale læringsressurser og utrulling av IKT-utstyr på ungdomstrinn og voksenopplæring.

Kostnader: Kostnadene tar utgangspunkt i nettbrett 1.-7. trinn og PC-er 8.-10. trinn, og hovedsakelig PC til elever på voksenopplæringen. Estimatenes nedenfor inkluderer nettbrett til pedagoger på barnetrinn.

Dagens læringsplattform Itslearning er ikke funksjonell for bruk med nettbrett. Det vil derfor være nødvendig å foreta en vurdering av løsning videre. I en overgangsfase (2021) vil dette, på grunn av lisenser/avtaler, medføre en merkostnad, estimert til 100.000 kr. Det vil også være nødvendig med en innfasing av digitale læringsressurser, for å få tilstrekkelig utbytte av den digitale satsingen.

Et digitalt løft for skolene innebærer også behov for kompetanseheving. Kompetanseplanen for 2020 ønskes videreført med tilsvarende ressurser ut vårhalvåret 2021. I tillegg jobbes det med etablering av kompetansenettverk på tvers av IKT Agder-kommunene, i første omgang for pedagogisk bruk av nettbrett.

Tidsplan:

2021	Leie av utstyr (nettbrett og PC) til grunnskolene: 3,6 mill kr. Leie av utstyr til voksenopplæringen: 100 000 kr Nye digitale læringsressurser og apper: 200 000 kr (tilskudd fra Udir vil kunne dekke noe av summen for 2021) Læringsplattform – overgang ny løsning tilpasset nettbrett: 100 000 kr. Kompetanseheving: 400 000 kr (tilskudd fra Udir vil kunne dekke kostnaden)
2022	Leie av til utstyr til grunnskolene: 3,6 mill kr. Leie av utstyr til voksenopplæringen: 120 000 kr Digitale læringsressurser (videreføring fra 2021) og apper: 200 000 kr Kompetanseheving felles: 40 000 kr og kompetanseheving e-pedagoger: 100 000 kr
2023	Leie av utstyr til grunnskolene: 3,7 mill kr. Leie av utstyr til voksenopplæringen: 140 000 kr. Digitale læringsressurser (videreføring fra 2022) og apper: 200 000 kr. Kompetanseheving: 40 000 kr og kompetanseheving e-pedagoger: 100 000 kr.
2024	Leie av utstyr til grunnskolene: kr 3,75 mill. Leie av utstyr til voksenopplæringen: 150 000 kr Digitale læringsressurser (videreføring fra 2022) og apper: 200 000 kr. Kompetanseheving: 40 000 kr og kompetanseheving e-pedagoger: 100 000 kr.

Kompetanseheving IKT/Det digitale løftet

For å øke IKT-kompetansen til de ansatte i Grimstadskolen, vil man ansette en person i en ettårig prosjektstilling (40 %) for å arbeide med kompetanseheving i sektoren. Stillingen finansieres av tilførte midler fra Utdanningsdirektoratet.

Læremidler

Grimstad kommune fikk i 2020 477 848 kr i tilskudd til digitale læremidler. Det forventes høyere tildeling i 2021 på grunn av fagfornyelse. Den eksterne tildelingen vil kunne bidra til at skolene vil kunne få oppdatert sine læremidler.

Etter- og videreutdanning

I henhold til opplæringsloven § 10-8 har skoleeier ansvar for å ha riktig og nødvendig kompetanse i virksomheten. Opplæringsloven § 10-2 fastsetter krav til hvilken formell kompetanse lærere må ha i de fagene de underviser i.

Videreutdanningstilbudene skal bidra til at flest mulig lærere har kompetanse i tråd med kompetansekravene til undervisning. Kompetansekravene for undervisning skal oppfylles innen 2025. Skoleeier skal ha et system som gir ansatte i skolen anledning til nødvendig kompetanseutvikling for å kunne utvide og fornye sin faglige og pedagogiske kompetanse.

Finansiering: Staten har etablert en vikar- og stipendordning for videreutdanning av lærere. I budsjettet for Grimstad kommune 2020 er det lagt inn en økning i sum til videreutdanning med 500 000 kr. Med dette økte summen fra 850 000 kr til 1,35 mill kr. Summen videreføres i 2021. I 2022 økes summen med ytterligere 500 000 kr, og blir da 1,85 mill kr. Denne summen videreføres også i budsjett 2023.

Grimstad kommune har fått innvilget færre studieplasser (27) enn det kommunen hadde godkjent (36) for skoleåret 2020-2021, og som kommunen har behov for med tanke på fristen for kompetansekrav i 2025. Politisk skoleeier i Grimstad har bevilget midler til flere studieplasser enn det Utdanningsdirektoratet har innvilget.

Utdanningsdirektoratet har innvilget alle godkjente søknader i de prioriterte fagene matematikk, engelsk, norsk, samisk og norsk tegnspråk. Grimstad kommune bør i større grad prioritere søknader innenfor disse fagene. På den måten kan vi sikre flere plasser til videreutdanning.

Det vil bli krevende for kommunen å nå målet innen 2025. Ifølge *Grunnskolens informasjonssystem* (GSI) rapporterte skolene i Grimstad at 46 lærere manglet nødvendige studiepoeng for å undervise i norsk. Tilsvarende tall for matematikk og engelsk var 78 og 89. Av disse tallene utgjorde ungdomstrinnet et lite fåtall, kun 13 lærere. Med andre ord er det ca. 200 lærere i barneskolen som mangler de nødvendige studiepoengene for å fortsette å undervise i fagene sine etter 2025.

Etter- og videreutdanning er forbeholdt lærere. For å imøtekomme assistenter behov for kompetanseheving, vil kommunen gjennomføre en egen fagdag for denne yrkesgruppen høsten 2020.

Det spesialpedagogiske tilbudet i Grimstad kommune

I dette avsnitte vil det spesialpedagogiske tilbudet i Grimstad kommune presenteres.

Det vil med all sannsynlighet bli et samlet merforbruk på rundt 5 mill kr. i det spesialpedagogiske tilbudet i private og kommunale barnehager. Merforbruket skyldes at det fattes flere og høyere vedtak enn budsjetttrammen. I budsjettsaldering er sektoren tilført 4 mill kr da vedtakene for barnehageåret allerede er fattet. Et prosjekt for å gjennomgå samtlige vedtak, sammenlikne kommunes budsjetttramme på dette område og oppstart av mulig dreining, vil gjennomføres i 2021.

Spesialpedagogisk team og det spesialpedagogiske behovet i barnehagene

I Grimstad kommune består *spesialpedagogisk team* av spesialpedagoger, som midlertidig er organisert med kommunalsjef som øverste leder. Hovedoppgaven til spesialpedagogene er å utføre spesialpedagogisk hjelp til førskolebarn som har fått vedtak/lovfestet rett til spesialpedagogisk hjelp. Det er et kommunalt ansvar å sikre at retten til spesialpedagogisk hjelp blir ivaretatt i barnehagene.

Kommunen har 5,4 årsverk for å ivareta det spesialpedagogiske tilbudet i kommunen. En 100 % spesialpedagogisk stilling har 24 timer med direkte spesialpedagogisk arbeid/hjelp til barnet. Resten av stillingen er forbeholdt for- og etterarbeid, samarbeidsmøter, faglig oppdatering, veiledning og kjøring mellom barnehagene. I tillegg ivaretar noen barnehager de spesialpedagogiske timene selv, mot at de får refusjon fra kommunen for de timene de gjennomfører.

Grimstad kommune som barnehagemyndighet, ønsker at spesialpedagogisk team i større grad skal arbeide med veiledning og systemarbeid enn hva man gjør i dag. En av spesialpedagogene har fra høsten 2020 og frem til våren 2021 fått en 30 % stilling til lavterskelveiledning. Denne 30% stillingen dekkes av NAV. Lavterskelveiledningen er et forebyggende tilbud til barnehagepersonale som ønsker veiledning om enkeltbarn eller grupper av barn. Ofte handler veiledningsforespørslene om bekymringer knyttet til språkutvikling og atferd som bekymrer. Barnehagen kan da få hjelp til å sette i verk tiltak på et tidlig stadium, uten at barnet(a) mottar spesialpedagogisk hjelp.

Ifølge *Meld St. 6 Tett på, tidlig innsats, inkluderende felleskap i barnehagene* tilsvarer behovet for spesialpedagogisk hjelp på landsbasis, gjennomsnittlig 3 % av alle barn som går i barnehage og behovet har økt jevnt de siste fem årene (Spesialpedagogikk 6. utgave).

Grimstad kommunes utfordring er at det er for få spesialpedagogiske stillinger til å imøtekomme behovet og de rettighetene, som barna har. Spesialpedagogisk hjelp er en rettighet, som følger barnet uavhengig av om barnet går i barnehage eller ikke, eller om barnehagen er kommunal eller ikke kommunal.

Tiltak: I 2020 er det fattet flere og høyere vedtak enn hva budsjetttrammen tilsier at man kan. Barnehageeier har derfor initiert et prosjekt for å se på budsjetttrammen til det spesialpedagogiske tilbudet. I prosjektet skal man gjennomgå alle vedtak, sammenlikne kommunen med andre kommuners vedtaksstørrelse og mengde, og vurdere om det er grunnlag for å gjennomføre et dreiningsarbeid innenfor det spesialpedagogiske tilbudt i barnehagene. Arbeidet vil også innbefatte å se på hvordan man kan utnytte dagens ressurser i møte med de barn som har krav på tilrettelegging jmf. 19a og 19g.

Pedagogisk Psykologisk Tjeneste (PP-tjenesten)

PP-tjenesten skal hjelpe barn, elever og voksne med behov for særskilt tilrettelegging. Hensikten er at de får et inkluderende, likeverdig og tilpasset pedagogisk tilbud. PP-tjenesten skal også hjelpe barnehager og skoler med å legge til rette for barn og elever med særskilte behov. PP-tjenestens mandat er regulert i opplæringsloven §5-6 og barnehageloven § 19c. PP-tjenesten i Grimstad

kommune skal være i stand til å løse lovpålagte oppgaver, jmf. opplæringsloven og barnehageloven.

Det må sikres mulighet for god kontinuitet i en tjeneste som har opplevd mange utskiftninger de siste årene, og som over tid har rapportert om høyt arbeidspress. Det har vært knappe ressurser knyttet til bemanningssituasjonen. Dette var en av grunnene til at kommunestyret vedtok å øke bemanningen med en stilling i 2018.

I 2019 gjennomførte Fylkesmannens tilsyn med spesialundervisning i kommunen (to skoler, PP-tjenesten og skoleeier). For å styrke den ordinære opplæringen, redusere spesialundervisningen og rette lovbruddet fra Fylkesmannen, har PPT, skoleeier og skolene satt i verk en rekke tiltak, kalt «Dreining av det spesialpedagogiske arbeidet». Dette arbeidet innebærer blant annet at PP-rådgivere er ute på skolene hver fjortende dag, samlinger med skoleledere og PP-tjenesten for å se hvordan man kan organisere spesialundervisning på en bedre måte og øke kompetansen rundt spesialundervisning.

Pr. 21.09.20 er det 523 aktive saker i PP-tjenesten og 42 barn på venteliste. Tjenesten har sju rådgiverstillinger i 100 %, en logoped i 100 %, leder i 100 % og merkantil i 70 %. Tjenesten har leid inn to meget erfarne PP-rådgivere på pensjonistlønn, som til sammen utgjør ca. 150 %. Pr. dags dato er det en 100 % rådgiverstilling satt av til arbeid i aldersgruppen 0-6 år, som utgjør ca. 1300 barn.

Med bakgrunn i det dreineringsarbeid som er startet opp, og som på sikt vil redusere antall henvisninger og dermed medføre raskere behandlingstid, har man ikke funnet plass til nye stillinger i budsjettforslaget.

Langemyr skole og ressurscenter

Langemyr skole og ressurscenter gir individuelt tilpasset skoletilbud 1.-10.trinn for elever med utviklingshemming og eventuelt andre tilleggsdiagnoser. Det gis også tilbud om SFO før og etter skoletid, og i skolens ferier/fridager for elever 1-7.trinn etter opplæringsloven, og eventuelt 8.-10.trinn etter helse- og sosialtjenesteloven.

Skolen eies av Grimstad, Lillesand og Birkenes kommuner, mens andre kommuner kan kjøpe skoleplasser dersom skolen har kapasitet.

Omtale av ny budsjettramme mot tidligere rammer og konkrete konsekvenser for innsparing

Langemyr skole har et såkalt 0-budsjett, der kostnadene deles mellom eier- og brukerkommunene, etter gjeldende avtale mellom eierne. Hver kommune svarer for bemanningen sine elever har behov for, formulert i enkeltvedtak for spesialundervisning. Felleskostnader og byggkostnader fordeles etter antall elever fra hver kommune, mens vedlikeholdskostnader fordeles etter hver kommunes eierandel.

Grimstad kommunestyre har vedtatt reduksjon på 2,67 mill kr for sine elever i 2020. Grimstad hadde 20 elever i vårsemesteret og har 19 elever i høstsemesteret.

Konsekvens av reduksjonen 1: Redusert bemanning for grimstadelevne, både i skoletimene, i friminuttene og i SFO. Reduksjonen er krevende å gjennomføre, da hver elev har store behov for bistand, oppfølging og tilsyn. Av sikkerhetsmessige årsaker kan bemanningen ikke reduseres utover det hver enkelt elev har behov for, med tanke på somatiske utfordringer som epilepsi, pustevansker og praktisk hjelp til stell og personlig hygiene, eller med tanke på atferdsmessige utfordringer som fare for å bli borte, atferd som kan skremme andre elever og utagerende atferd til fare for seg selv og / eller andre.

Konsekvens av reduksjonen 2: Redusert samarbeidstid og tid til ansvarsområder for personalet. Elevene har behov for at personalet er godt samkjørt og får drøftet og justert det spesialpedagogiske opplegget rundt hver elev. Svært mye materiell må utarbeides og vedlikeholdes tilpasset hver enkelt elev, for eksempel kommunikasjonshjelpemidler, både i papirformat og digitale hjelpemidler. Miljøterapeuter med spesialkompetanse som vernepleiere, ergoterapeut og sykepleier har redusert tid til sine ansvarsområder, der de ivaretar tilbudet rundt elever som har behov for deres kompetanse. Miljøarbeidere får redusert sine samarbeidsmøter der de får god informasjon og veiledning av spesialpedagogene, for den viktige hjelpen de gir elevene utover pedagogtimene i skolen og for høy kvalitet på SFO-tilbudet.

Konsekvens av reduksjonen 3: Redusert ledelseskapasitet. Faglederne har i mye større grad fast undervisning og fortløpende vikartimer, noe som gir mindre tid til tett oppfølging av hver enkelt arbeidstaker. Skolens sykefravær er nå økende over 12 %, etter å ha vært i jevn reduksjon de siste årene.

Konsekvens av reduksjonen 4: Reduserte driftskostnader. Liten mulighet til innkjøp av oppdatert undervisningsmateriell og faglitteratur, digitale hjelpemidler i undervisningen, kompetanseheving fra sentrale kompetansemiljøer for å opprettholde spisskompetanse – viktige elementer for høy kvalitet på spesialundervisningen.

Effekter på antall årsverk

Årsverk ledelse er redusert; mindre tid til tett på mestringsledelse, kompetansebygging og forebygging/oppfølging av sykemeldte.

Årsverk pedagog er opprettholdt, men fordelt på økt antall elever og på bekostning av ledelsesressurs.

Årsverk miljøterapeut er redusert; mindre spisskompetanse til fordeling for elevene, foresatte, kolleger, og mindre tid til oppfølging av fagspesifikke områder.

Årsverk miljøarbeider er redusert; mindre bemanning til Grimstad kommunes elever i skole og SFO, og mindre tid til samarbeid og kompetanseheving.

Kvalifiseringstjenesten

Kvalifiseringstjenesten består av flyktningtjenesten og voksenopplæringen.

Flyktningtjenesten har ansvaret for bosetting og integrering av flyktninger som blir bosatt etter anmodning fra Integrerings- og Mangfoldsdirektoratet (IMDi). Kommunen mottar integreringstilskudd de første fem årene etter bosetting, og har et oppfølgings- og integreringsansvar i denne perioden. I 2021 vil det være rundt 300 personer innenfor femårsperioden.

I 2020 ble kommunen anmodet om å bosette 25 flyktninger. Dette ble endret til 18 flyktninger, da blant annet koronasituasjonen gjør at færre personer er klare for bosetting. Siden det fortsatt er uklart hvor mange overføringsflyktninger Norge skal ta imot framover, og kommunen derfor ikke har fått en anmodning fra IMDi, vet vi ikke hvor mange som skal bosettes i 2021.

Kommunen bosetter for tiden ingen enslige mindreårige flyktninger (EM). I 2021 har kommunen ansvar for fire ungdommer i denne kategorien. Arbeidet med EM dekkes av et eget statlig tilskudd. I januar 2018 var det 13,7 årsverk til EM-arbeidet, og det har blitt redusert med omtrent 12 årsverk i løpet av de siste to årene. I 2021 opprettholdes noe særskilt bemanning for å følge opp

ungdommene på kveldstid og helg, mens øvrige oppgaver ivaretas av den ordinære flyktningtjenesten.

Voksenopplæringen har høsten 2020, 80 elever på norskkurs. Tilskuddet til norskopplæring er et treårig, statlig tilskudd, som gis for personer med rett og plikt til opplæring, mens retten til norskopplæring varer i fem år og i inntil 3000 undervisningstimer. Rapporten fra Beregningsutvalget (IMDi, august 2020) viser at tilskuddet fra staten ikke dekker de reelle kostnadene. En ny integreringslov forventes å tre i kraft fra 01.01.2021, og vil øke kravet til de voksnes sluttmaal for norskferdigheter og tiden dette skal gjennomføres på. Så langt er det ikke kommet signaler om at finansieringen vil bedres.

Voksenopplæringen har høsten 2020 80 elever som deltar i komprimert grunnskole for voksne. De fleste har som mål å ta grunnskole-eksamen, for å kunne gå videre til videregående skole.

De siste årene har mellom 40-50 personer tatt grunnskoleeksamen årlig, og våren 2021 forventer vi at 35 personer fullfører grunnskolen. Likevel er det en utfordring at en del av flyktningene som ble bosatt under den store flyktningbølgen i 2015-16, blant annet hadde omfattende fysiske og psykiske skader og derfor har et stort og langvarig opplæringsbehov og rettigheter. Dette er meget ressurskrevende. Utgifter til grunnskoleopplæring for voksne flyktninger, skal delvis dekkes av integreringstilskuddet som et integreringstiltak.

Usikkerheten knyttet til hvor mange som skal bosettes, og dermed hvor mye som blir gitt i statstilskudd, gjør budsjetteringen for 2021 meget krevende.

Voksenopplæringen har også 24 elever med vedtak om spesialundervisning, kun spesialundervisning eller i kombinasjon med annen undervisning. Retten til opplæring og vedlikehold av grunnleggende ferdigheter og fag, er omfattende og mange voksne elever deltar derfor i undervisning ved voksenopplæringen i mange år etter fullført videregående skole. Undervisningen foregår i svært små grupper, og i noen tilfeller også som eneundervisning. Skolen bruker 4,5 årsverk på spesialpedagogisk undervisning i henhold til vedtak.

Ut fra kommunedirektørens budsjettforslag, vil Kvalifiseringstjenesten måtte nedjustere virksomheten i voksenopplæringen med ytterligere tre årsverk. Voksenopplæringen har redusert bemanningen med fem pedagoger i 2020.

Det totale elevtallet har gått ned det siste året, og er i dag på 190 elever. Med tanke på det store opplæringsbehovet mange elever fortsatt har, vil en redusert bemanning av denne størrelsen føre til færre undervisningstimer og redusert differensiering av undervisningen. En så omfattende reduksjon av undervisningstilbudet som dette vil føre til, kan på lang sikt føre til at færre elever gjennomfører videregående skole og vil hindre overgangen til arbeidslivet på grunn av manglende norskkunnskaper.

Kulturtjenesten med bibliotek og kulturhus

Kulturtjenesten

Kulturtjenesten har til sammen 13,7 årsverk, og det er 21 ansatte. Enheten har fire hovedarbeidsområder; kulturadministrasjonen (2,2 årsverk), ungdomsklubben «Huset» (1 årsverk), kulturskolen (7,9 årsverk) og turistkontoret (2,6 årsverk).

Kulturadministrasjonen arbeider innenfor hele det utvidede kulturområdet, men med et hovedfokus på tilbud for barn og unge. Den kulturelle skolesekken, Barnebokfestivalen, opplevelseskort, BUA-

utstyrssentral, Dikternes by, Kortfilmfestivalen, spillemidler, samarbeid med frivilligheten, planarbeid, tilskuddsbehandling, saksbehandling, mm.

Ungdomsklubben er samlokalisert med kulturskolen, og har åpent to ettermiddager i uken. Her tilbys blant annet ulike aktiviteter, gratis mat, ekstra ferieaktiviteter, diverse kreative kurs og aktiviteter. Deler av tilbudet finansieres med tilskudd fra Bufdir.

Kulturskolen er lovpålagt, og har undervisning i sang, musikk, kunst og teater. Det er ca. 280 elevplasser. Kulturskolen samarbeider med korpsene, og medvirker på lokale arrangement. Det gjennomføres konserter, utstillinger og forestillinger. Gratis kulturlørdag er et populært lavterskeltilbud for barnefamilier og besøkes av 300-500 personer sju ganger i året.

Turistkontoret har godkjenning fra NHO reiseliv som helårsåpent turistkontor. De markedsfører Grimstad på nett og papir, booker turer for Solrik og Badebåten, gruppeturer for ulike aktører og tester ut nye reiselivsprodukter. De er med i det treårige prosjektet *Grimstad hele året* og bidrar i flere av delprosjektene her. Grimstad er en av de store turistdestinasjonene på Sørlandet, og turistkontoret har en viktig rolle som vertskap, tilrettelegger og samarbeidspart for næringen.

Hovedmålgruppen for kulturtjenesten er barn og unge i Grimstad. Kulturtjenesten jobber for å gi et bredt og kunst-/kulturfaglig godt tilbud som kan nå mange, der de både kan oppleve kunst og kultur og delta i aktivitetene, utfordre seg selv og oppleve mestring. Kulturskolen og ungdomsklubbens lokaler i Markveien 7 er hovedarenaen for aktivitetene. I tillegg skal kulturtjenesten være sentrale i satsingen på Grimstad dikternes by, med etablering av Hamsun-museum, som en av de store målsettingene. Kulturtjenesten er en liten enhet, og samarbeider tett med andre kommunale tjenester og eksterne aktører for å skape god kunst og kultur i Grimstad. Tjenesten søker tilskudd for å kunne gjennomføre en del av tilbudene våre.

De to store budsjettpostene i kulturtjenestens budsjett er lønn og faste tilskudd (ca. 12 mill kr), som utbetales til barne- og ungdomsarbeid, idrettsanlegg, Kortfilmfestivalen, driftstilskudd på grunn av eierandel i Kilden IKS, AAMA IKS, mm. Budsjetttrammen for 2021 er tilsvarende som for 2020. Sammenligning med andre kommuner i samme kommunegruppe, har vist at Grimstad bruker ca. 10 mill kr mindre på kultur og idrett hvert år.

Grimstad kommune gir et årlig tilskudd til Kilden IKS på ca. 1,3 mill kr fordi vi er eiere (3%) sammen med Agder fylkeskommune og Kristiansand kommune. Styret i Kilden har vedtatt at de ønsker å trekke seg ut av Fjæreheia innen to år, og heller satse på økt turnévirkosomhet til kulturhusene i regionen. Det er oppsigelsestid på å tre ut av selskapet (jfr. selskapsavtalen). Kommunen er i dialog med ledelsen i Kilden for å avklare veien videre, og Kilden er i dialog med en interessent som vurderer å benytte amfi allerede sommeren 2021. Det er et tiltak i kommuneplanen at en skal gi Fjæreheia amfi utviklingsmuligheter.

Grimstad vil være Dikternes by. For å bli det, må en styrke arbeidet med utvikling av tilbudet til publikum og den lokale stoltheten. Dette bør føre til et Hamsun-museum i Storgt. 44, og andre aktiviteter som kan bidra til å utvikle Grimstad som destinasjon (jfr. kommuneplanen delmål C).

Spesielt viktig er behovet for å styrke ungdomsklubben Huset. Dette er et verdifullt tilbud for en god del ungdom i Grimstad. Det legges vekt på at ungdomsklubben skal være et sted med ulike aktiviteter, hvor ungdom kan oppleve mestring, og hvor de møtes av trygge voksne som har tid. Tilbudet er åpent to ettermiddager i uka. Vi ser at det er behov for mer åpningstid, og at kultur og ungdomsklubb kan være et tverrsektorielt bindeledd mellom skole, helse og flyktningetjenesten (kommuneplanens delmål G).

Bibliotek

Bibliotek er en lovpålagt oppgave og en demokratisk grunnpilar i Norge. Gjennom å formidle gratis, allsidig og aktuell kunnskap og kultur, skal satsingen på bibliotek bidra til økt innsikt og verdifulle opplevelser for alle. I Grimstad har vi hovedbibliotek i sentrum og filial på Fevik.

Biblioteket inneholder boksamling, lydbøker og film, og har lokaler som benyttes til arrangementer og formidling, både av biblioteket selv og av andre aktører. Biblioteket i Byhaven gjør det mulig å tilfredsstille alle lovpålagte oppgaver, og biblioteket har blitt en storstue for hele kommunens befolkning.

Bibliotekets visjon er at det skal være en attraktiv møteplass mellom mennesker, og et univers av kunnskap og opplevelser som gir høy brukertilfredshet. Biblioteket skal være en informasjonssentral, et sted for litteraturformidling (bibliotek og dikterbysatsing), et møtested, et kunnskapssted, et sted for dialog, debatt og dypere innsikt, og et sted for dataspill, film og verksteder.

Biblioteket skal fylle kjernefunksjonene: beskrivelse og gjenfinning, formidling og verdiøkning, og skape en opplevelse rundt boken, forfatteren og lesing som gjør det mer attraktivt å lese og skaffe seg kunnskap. Biblioteket skal også i sterkere grad bidra til å oppfylle retten til ytringsfrihet og være en debattarena for ulike tema, og en gratis møte- og væreplass.

Biblioteket har samme budsjetttramme som tidligere, likevel har de effektivisert driften slik at aktiviteten er kraftig økt sett i forhold til for 4 år siden. De har samme personalet, 6,5 stillinger, og de samme personene ansatt som tidligere. Likevel har budsjettering ført til at det blir et underskudd på lønn som er stadig voksende – det er altså ikke budsjettert med lønnsvekst som tilsvarer det lønnsveksten som er gitt i sentrale føringer.

Biblioteket fikk en ekstrabevilgning for 2019 og 2020 på 100 000 kr for å holde fulle åpningstider på sommeren, og for å avvikle ferier og avspasering. Sommeren 2019 har vist at bibliotekets nye beliggenhet og tilbud oppleves attraktivt av innbyggerne, og biblioteket ble i enda større grad enn i 2018 benyttet i ferietiden. Sommeren 2020 viser også høy aktivitet, selv om det er vanskelig å sammenligne med tidligere, fordi biblioteket har hatt stengt i perioder våren 2020 og fordi vi har hatt noe redusert tilbud som følge av koronaepidemien. Biblioteket bør være åpent og tilgjengelig i sommermånedene.

Årets budsjettforslag viser at biblioteket må hente inn 250 000 kr. Det er kun mulig ved oppsigelser og reduksjon av aktivitet ved å stenge filial, og redusere åpningstider ved hovedbiblioteket. Av de 250 000 kr er 100 000 kr ekstrabevilgningen som vi har fått de siste tre årene.

Stenging av Fevik filial vil balansere budsjettet med 50 000 kr (for 2021 kun 20 000), oppsigelse av ansatt i 20 % stilling vil balansere budsjettet med 115 000 kr.

	1. juni – 17. aug. 2018	1. juni – 17. aug. 2019	1. juni – 17. aug. 2020
Besøkstall	28 922	38 124	33 500

Grimstad kulturhus KF

Foretakets formål er å utvikle Grimstad kulturhus som en arena for et levende kulturliv i Grimstad. Gjennom et godt samarbeid mellom private og offentlige kulturaktører, skal foretaket vitalisere kulturlivet og styrke scenekunst-, musikk-, festival- og filmtilbudene i byen. Kinodriften, inkludert programmering og kvalitet på lyd, bilde og saler, skal holde et konkurransedyktig nivå i forhold til andre kinoer i regionen og landet. Grimstad kulturhus er 35 år i 2020.

Styret har vedtatt plan om fornyelse med: «Nye Grimstad kulturhus»

En del fornyelse har skjedd i bygget, men fortsatt gjenstår mye. Ikke minst er kravene både fra publikum, vedrørende fasiliteter, men også EU-direktiv og generelle krav til sceneutrustning og sikkerhet, skjerpet. Det handler om å fornye ikke renoverte arealer, og å utvide og forbedre uheldige/ manglende fasiliteter når det gjelder dagens krav og standard, konkretisert i fire deler. Del 1-3 anses som svært viktige innen en kortere tidshorisont

Del 1 Pan (tilbygg med scene, digital akustikk, Atmos kinolyd og nytt interiør) – *et rom for alt*. Regnes med fullført innen sommer 2021

Del 2 Foajeprojektet (inkl inngangsparti, kiosk, kontor, toalettanlegg og galleri). Innebærer oppussing med nytt inngangsparti og sentralt plassert kiosk/enkel cafedrift mm.

Del 3 Sceneområdene rundt Catilina. Den mislykkede nedforingen av scenehuset, som skulle hjelpe for lydgjennomgang til leilighetene over, har ødelagt scenehøyden (mistet en meter) samtidig som det ikke har dempet for lydgjennomgangen. Nedforingen må fjernes. Diverse arbeid knyttet til scene og oppjusteringer.

Del 4 Produksjonshus med produksjons- og øvelseslokaler. Del 4 er tanker på lengre sikt, hvor man ønsker seg kulturhuset som produserende, mer en programmerende. Hvor det skaffes tilveie rom som kan brukes til øvelser, prøver, dans, verksted i tilknytning til oppsetninger på huset. Det er i tråd med slik man i dag tenker om et kulturhus' funksjon i et nærmiljø.

Flere tiltak i «Nye Grimstad kulturhus» er krevende og kostbare, men etter styrets mening må veies opp mot mye større kostnader med et nytt bygget kulturhus.

Det er krevende å drive kulturhus i koronatider, hvor en har valget mellom å stenge eller drive med underskudd. Men takket være kompensasjonsordninger som en håper fortsetter, vil det likevel være forsvarlig og tross alt et viktig kulturtilbud, jamfør formålet innledningsvis.

Oppsummering budsjettreduserende tiltak:

1. Oppfølging av vedtatt *Handlingsplan for 2021* hvor det skal reduseres med 3,8 mill kr, tilsvarende 6,6 årsverk assistent.
2. Videreføring av prosjekt dreining av spesialundervisning i Grimstadskolen
3. Dreining av det spesialpedagogiske tilbudet i kommunale og private barnehager

Oppsummering nye tiltak:

1. Opprettelse av prosjektstilling med fokus på kompetanseheving IKT. Prosjektstillingen må sees i sammenheng med kommunens satsning på Det digitale løftet. Stillingsstørrelse: 40% for kalenderåret 2021. Finansiert av eksterne midler fra Utdanningsdirektoratet.

Oppsummering innspill på tiltak det ikke er funnet plass til:

1. Det er ikke funnet plass til en ny telledato for barnehager mellom januar og juli måned.
2. Det er ikke funnet plass til ansettelse av ny rådgiver i PPT
3. Det er ikke funnet plass til Fjære historielags søknad om tilskudd til bygdebøker
4. Det er ikke funnet plass til Landvik historielag, fornyet søknad om støtte til *Liv og lagnad i Landvik bind II, III og IV*.

Sektorens mål –økonomisk kontroll gjennom videreutvikling av tjenestene i sektoren:

1. Økonomisk balanse
2. Dreining av det spesialpedagogiske tilbudet som blir gitt i barnehagene
3. Etterlevelse av budsjetttramme ved økonomioppfølging for den enkelte enhet.

Kommentarer til ROS-analysen

Kulturtjenesten: Kulturtjenesten i Grimstad har en lav budsjetttramme, og vil ut ifra de rammer og mål man har satt seg for 2021, klare å oppnå budsjettbalanse.

Kvalifiseringstjenesten: Har redusert bemanning i takt med reduserte inntekter, og vil i 2021 klare å oppnå budsjettbalanse.

Biblioteket: vil med all sannsynlighet oppnå budsjettbalanse i 2021, basert på bemanning og drift.

Barnehager: De kommunale barnehagene i kommunen driftes rimelig og godt. Man forventer at de fire barnehagene vil kunne oppnå budsjettbalanse.

Langemyr skole: Det er knyttet noe usikkerhet til om ressurscenteret vil oppnå budsjettbalanse i 2021. Dette baserer seg ikke på drift, men på bakgrunn av antall elever. Elevtall for høsten 2021 er fremdeles usikkert.

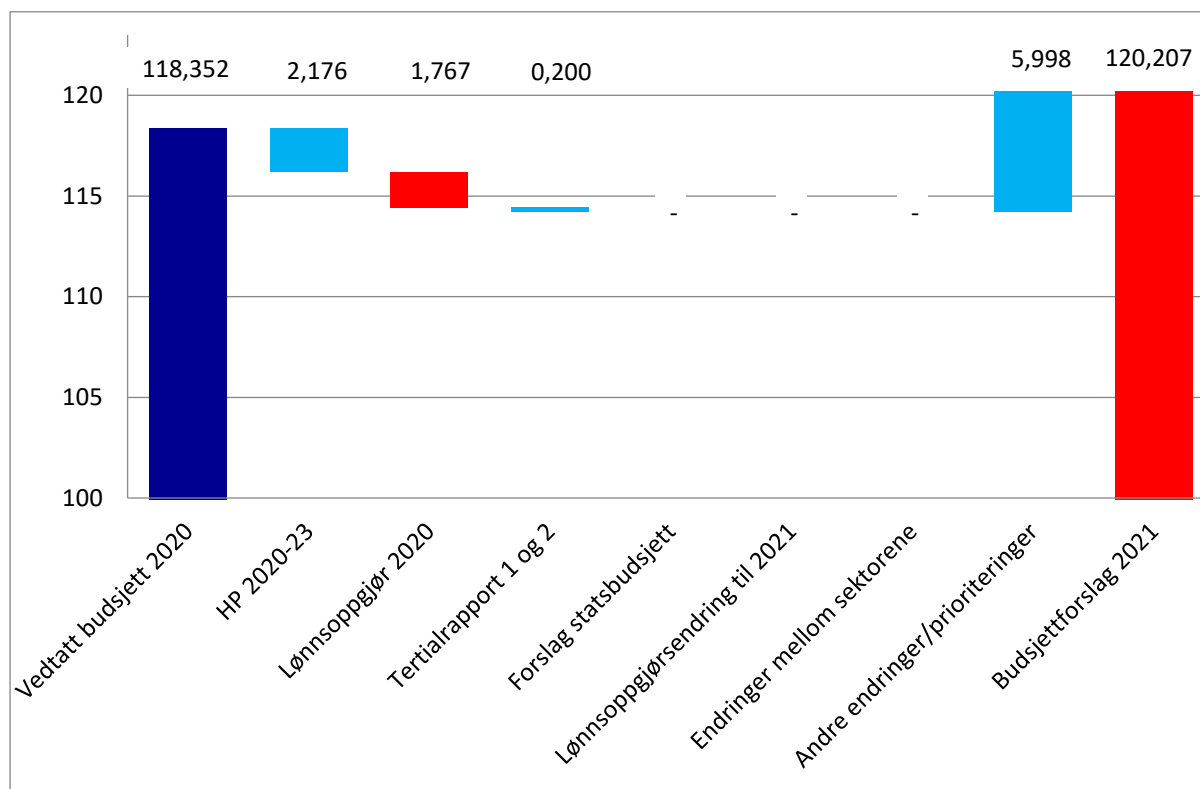
Spesialpedagogisk hjelp: det er knyttet noe usikkerhet til om spesialpedagogisk hjelp i barnehagene vil oppnå budsjettbalanse. Grunnen til det er at det fortløpende fattes vedtak for barn i de kommunale og private barnehagene, basert på barnets behov.

Grunnskolen: det er stor sannsynlighet for at barne- og ungdomsskolene ikke vil klare å oppnå budsjettbalanse i 2021. Det vil være ulike grunner til dette, men hovedårsaken er at skolene har flere ansatte enn hva driftsrammen tilsier. Enhetsledernes faglige vurdering er at en ytterlig reduksjon vil føre til redusert fokus på tidlig innsats, tilpasset opplæring, faglig forsvarlighet og kvalitet i sektoren.

		Sannsynlighet			
		Lav 0 %		50 %	Høy 100 %
Høy ↑ Konsekvens ↓ Lav	< 5 mill		Tildeling spesialpedagogisk hjelp/spesialundervisning er innenfor budsjett jmf budsjettforslag 2021		Skolene klarer å holde budsjett jmf budsjettforslag 2021
				Langemyr klarer å holde budsjett jmf budsjettforslag 2021	PPT klarer å holde budsjett jmf budsjettforslag 2021
	2-3 mill		Barnehagene klarer å holde budsjett jmf budsjettforslag 2021		
					Biblioteket klarer å holde budsjett jmf budsjettforslag 2021
	< 1 mill	Kulturtjenesten klarer å holde budsjett jmf budsjettforslag 2021	Kvalifiseringstjenesten klarer å holde budsjett jmf budsjettforslag 2021		

Samfunns- og miljøsektoren

Kommunalsjef: Heidi Sten-Halvorsen

Merk: Waterfallgraf er en annen sammenstilling enn sektortabellen. Forskjellen er bruk eller avsetning til fond.

Dette kapittelet beskriver budsjettet for 2021 for samfunns- og miljøsektoren. Sektoren omfatter følgende kommunale tjenesteenheter; bygg- og eiendomstjenesten, kommunaltekniske tjenester, oppmålingstjenesten, Grimstad brann og redning, byggesakenheten, plan-, miljø- og landbruksenheten, i tillegg til VAR (vann, avløp, renovasjon) og feiertjenesten. Fra 01.01.2021 vil sektorens budsjett også bestå av den nyopprettede enheten for investeringsprosjekter.

Sammendrag og oppsummering av budsjett 2021

Oversikten nedenfor viser sektorens budsjett for 2021 som foreslått for de ulike enhetsgruppene, sammenlignet med budsjett 2020 og regnskapstall 2019.

Budsjettet for 2021 er stramt og nye tiltak er ikke lagt inn som økning i budsjettet. Sektoren er kompensert for bortfall av inntekter som følge av endringer i helse- og omsorgsektoren (bortfall av leieinntekter som følge av ombygginger) og økning i beredskapen for brannvesenet, som følge av oppnådd terskelverdi for lovkrav. Sektoren innarbeider volumvekst innenfor enhetenes rammer.

Sektoren vil, i likhet med de andre sektorene i kommunen, måtte tilpasse seg årets budsjettrammer og krav om innsparinger og kostnadsreduksjoner i driften.

(tall i kr 1000)

Samfunn- og miljøsektoren inkl selvfinans	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Bygg- og eiendomstjenesten	52 578	57 095	57 112
Kommunaltekniske tjenester	33 058	28 078	27 458
Grimstad brann og redning	17 338	18 153	21 070
Plan-, miljø- og landbruksenheten	10 017	9 893	9 926
VAR og feiertjenesten	-8 551	-17 005	-18 858
Byggesaksenheten	-148	-	-
Oppmålingsenheten	614	904	843
Sektorens fellesområde	3 176	3 739	3 808
Netto sektorkostnad	108 082	100 857	101 359
Netto lønn	115 086	117 936	122 375
Kjøp av andre private tjenester	5 567	5 546	4 094
Kjøp av konsulentttjenester	1 769	245	1 445
Andre sektorkostnader	150 101	127 751	86 406
Sektorinntekter	-164 422	-150 620	-112 961
Netto sektorkostnad	108 101	100 858	101 359

	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Antall årsverk	158	162

Endringer i handlingsprogram 2020-2023

Samfunns- og miljøsektoren viderefører i all hovedsak handlingsprogrammet for 2021 vedtatt i desember 2019, med følgende endringer:

Tiltak	Beløp
Kostnadsdekning for renhold I4Helse	300 000 kr
Kompensert bortfall av husleie som følge av ombygging til personalbase Grom	100 000 kr
Kompensert bortfall av husleie som følge av reduksjon omsorgsboliger Berge gård	1 100 000 kr
Generelt økt ramme iht. budsjettinnspill	1 000 000 kr

De økonomiske rammene i budsjettet for enhetsgruppene

Bygg- og eiendomstjenesten

Bygg- og eiendomstjenesten har forvaltningsansvaret på forvaltning, byggdrift, renhold og vedlikehold av kommunens bygg- og eiendomsmasse. I tillegg har bygg- og eiendomstjenesten ansvar for kommunens boligkontor, som forvalter startlån, bostøtte og tilskuddsordninger gjennom Husbanken. Bygg- og eiendomstjenesten har også hatt ansvar for gjennomføring av investeringsprogrammet for nye bygg ut 2020. Bygg- og eiendomstjenesten har gjennomført en kompetansekartlegging og gjennomgang av enhetens oppgaver i de ulike avdelingene, for å få et grunnlag for utvikling og effektivisering.

Enheten har som mål å gjennomføre mer egenproduksjon med egne ansatte i årene fremover. Enheten vil jobbe med å omfordele oppgaver mellom ansvarene i enheten innenfor eksisterende årsverk. Enheten jobber kontinuerlig med forvaltning av kommunens bygningsmasse, og hvordan bruke bygningsmassen på best mulig måte til kommunens tjenester. Bygningsmassen eldes og vedlikeholdsmidlene er begrenset, og vil kunne gi økte vedlikeholdsutfordringer framover

Bygg- og eiendomstjenesten vil jobbe aktivt med eiendomsutvikling i samarbeid med øvrige sektorer. Bygg- og eiendomstjenesten har også fokus på boligsosialt arbeid. Enheten har deltatt i Husbankens by- og tettstedsprogram fra 2016 til 2020. By- og tettstedsprogrammet er nå avsluttet, men kommunen vil fortsatt ha løpende kontakt med sentrale kontaktpersoner i Husbanken.

Bygg- og eiendomstjenesten jobber sammen med de øvrige sektorene om livssyklus-kostnader, arealeffektive- og energieffektive bygg og forvaltning, drift- og vedlikeholdskonsekvenser for byggeprosjektene.

Fra 2021 er prosjektlederne skilt ut i en egen enhet, men de vil fortsatt utføre prosjekter for bygg- og eiendomstjenesten. Det legges opp til et tett og godt samarbeid mellom enhetene, for å sikre fortsatt gode prosjekter. Over tid er det blitt for mange prosjekter som pågår samtidig, uten at det er økt antall prosjektledere. For å sikre en trygg gjennomføring av prosjektene, er investeringstiltakene fordelt over en åtte-års periode. Dette er nærmere omtalt i kapittelet om investeringsprosjekter.

Boligkontoret har i dag overtatt oppgaven med å forvalte heldøgns omsorgsboliger (HDO). Omleggingen er gjennomført for å samle boligforvaltningen, begrense tomgangsleie og sikre en god helhetlig forvaltning av boligmassen. Det foreslås en ramme for startlån i 2021 på 90 mill kr, tilsvarende dagens nivå, før kommunestyrets tilleggsramme ble vedtatt i august, jfr. Kommunestyret PS 19/102.

Enheten har også hatt ekstra utfordringer i koronasituasjonen. Dette vil også påvirke enheten i 2021 og fremover, med en endret måte å jobbe på.

Kommunaltekniske tjenester

Fra 2021 er prosjektlederne skilt ut i en egen enhet, men de vil fortsatt utføre prosjekter for kommunaltekniske tjenester. Det legges opp til ett tett og godt samarbeid mellom enhetene for å sikre fortsatt gode prosjekter. Over tid er det blitt for mange prosjekter som pågår samtidig, uten at det er økt antall prosjektledere. For å sikre en trygg gjennomføring av prosjektene er investeringstiltakene fordelt over en 8-års periode. Dette er nærmere omtalt i kapittelet om investeringsprosjekter.

I vedtatt handlingsprogram er det lagt opp til en fortsatt redusert lønnskostnad på 550.000 kr, og innsparinger for effektivisert parkdrift med en besparelse på 100.000 kr. Det er også lagt inn en økt besparelse på 100.000 kr ved å utføre mer reguleringsarbeid i egen regi. Ut over dette er det lagt inn en forventet inntektsøkning på 300.000 kr ved å innføre parkeringsavgift på kommunale parkeringsområder.

Kommunaltekniske tjenester vil jobbe med å finne flere tiltak for å gjøre effektiviseringer, både internt på enheten og sammen med andre enheter. Noen av tiltakene som skal bidra til innsparinger, er økt egenregi på arbeid. I den forbindelse er det en forutsetning at man kan investere i maskiner og utstyr som vil gi innsparinger over flere år, både på vei og vann/avløp. Det har vært ubesatte stillinger som fagarbeidere på vei og vann/avløp, disse stillingen vil igjen være fylt opp i slutten av 2020. Med nok bemanning i 2021 skal man kunne utføre mer arbeid i egenregi, samt utføre drift- og vedlikeholdsoppgaver.

Grimstad brann og redning

Grimstad brann og redning består av to avdelinger, som skal ivareta de forebyggende og beredskapsmessige oppgavene etter brannloven. Feiertjenesten utgjør en forebyggende avdeling og har eget budsjett etter selvkostprinsippet.

Kommunen har opplevd en kraftig befolkningsvekst, og økningen har i hovedsak kommet innenfor aksene Birketveit-Grimstad sentrum-Molland. Dette har medført at tettstedet har passert 20 000 innbyggere. Dette har igjen utløst et formelt krav om økning fra to til fire kasernerte mannskaper på brannstasjonen. I tillegg kommer en økt ressurs støttestyrke på vanntankbil og høyderedskap som kan være samme person, men følge vaktlaget for øvrig.

Budsjettet legger opp til en økning med 3,4 mill kr, for i første omgang å øke med en brannkonstabel, fra 2 til 3 stk. kasernerte fordelt på de fire vaktlagene. Her ligger det også inne midler til nødvendig vikarutgifter for helkontinuerlig å ivareta funksjonene. Dette utgjør fem årsverk, og vil også bedre beredskapen ved at man får etablert faste vaktlag som kan trene sammen og bli bedre samkjørt i håndtering av hendelser. Økningen i beredskap vil også styrke håndteringen av pågående pandemi, og redusere antall treffpunkt mellom vaktlagene.

Enheten er tilført 118 000 kr for økt brukerbetaling på felles 110-sentral på Agder. Det er allerede bestemt at denne skal flyttes til Kristiansand, og samlokaliseres på ny politistasjon i 2023. Det ligger an til en økning på 5 kr/innbygger det neste årene.

Enheten avgir 0,6 årsverk til helse- og omsorgssektoren i forbindelse med avviklingen av trygghetsalarmmottak og satsing på velferdsteknologi.

Grimstad brannstasjon er ikke egnet til formålet etter dagens krav. Dette gjelder både fasiliteter knyttet til personell, men også areal for biler og utstyr. Enheten har overtatt deler av lokalene til tidligere brannstasjonen legesenter, men dette blir midlertidig løsning i påvente av ny brannstasjon.

Oppmåling

Enheten har som mange andre vært preget av koronapandemien. I noen måneder var det mange utsettelse av oppmålingssaker. Vi arbeidet da mer med matrikkelens B-del.

Enheten har behov for å ha en liten buffer for utskifting av utstyr. Kikkertene er så gamle at man ikke lenger kan skaffe reservedeler. De brukes så lenge det går, men det må være mulig med utskifting når det blir nødvendig. Bilene er 20 år gamle. De kan brukes enda en stund, men det må være mulig

å skifte ved behov. Oppmålingsarkivet bør digitaliseres, på samme vis som byggesaksarkivet ble for noen år siden. Det vil være behov for midler til å holde utstyret på et nivå som gir effektive tjenesteleveranser. Kostnadene kan, og bør, dekkes inn av oppmålingsgebyret.

Sammen med Folkeregistret og Enhetsregisteret, er Matrikkelen et av Norges tre hovedregistre. Det er lovpålagt at matrikkelen er så riktig som mulig. Matrikkelen brukes av både det offentlige og av private. Den er svært viktig for kommunen, skatteetaten, NAV osv. Matrikkelens bygningsdel (B-del) er grunnlaget for beregning av eiendomsskatt og gebyrer for vann, avløp, slam, feiing og renovasjon. Det er derfor viktig at denne er riktig, både for likhetsprinsippet og siden nevnte gebyrer følger selvkostprinsippet. Matrikkelens B-del ble delvis oppgradert 2013. Etter det er matrikkelen ført nesten jevnlig, men det er avdekket svært mye mangler.

Oppgradering av matrikkelen må gjøres i flere trinn. Noe er manuelt arbeid og noe kan gjøres automatisert. For å finne alle feil må en ha nytt kartgrunnlag i hele kommunen. Det ble fly-fotografert i vår, og vi venter kartleveransen på sen vinteren 2021. Kartgrunnlaget er av interesse for flere statlige, regionale og private aktører, og anskaffes i samarbeid med disse for å dele på kostnadene. Matrikkelen vil bli brukt i fremtidige automatiseringer i kommune og stat. I mange tilfeller er det en forutsetning for automatisering at matrikkelen er oppdatert.

Plan-, miljø- og landbruksenheten

Plan-, miljø- og landbruksenhetens hovedoppgaver er saksbehandling av private reguleringsplaner etter plan- og bygningsloven, miljøsaker og landbrukssaker. I tillegg til saksbehandling etter relevante lovverk, har kommunen også et ansvar for behandling av tilskuddsordninger innenfor landbruksnæringen og ansvar innenfor kommunens overordnede planverk.

Netto budsjetttramme for 2021 er tilnærmet lik som for 2020. Det foreligger imidlertid både økte og nedjusterte budsjettposter. De økonomiske konsekvensene av de justerte budsjettpostene er som følger: I budsjett for 2020 ble det lagt inn en redusert lønnskostnad som følge av en planlagt permisjon. Permisjonen er over og lønnsbudsjettet er igjen økt med 350 000 kr. Budsjetttrammen for «adopter et friområde» er økt med 25 000 kr i 2021, sammenlignet med 2020, jf kommunestyrets budsjettvedtak fra 2020.

I budsjett 2020 ble det også vedtatt et kutt for redusert planaktivitet for kommunens planarbeid. Dette kuttet ble plassert i sektorens på fellesområdet, men er senere plassert hos plan-, miljø- og landbruksenheten. Kuttet utgjorde 150 000 kr i 2020, men er nå økt til 300 000 kr i 2021, jf. kommunestyrets budsjettvedtak. Videre vises det til 1. tertialrapport for 2020, hvor budsjettposten for lønnsjustering er tilbakeført sentralt i kommunen, fremfor plassert ut på hver enhet. Dette utgjør 192 000 kr for plan-, miljø- og landbruksenheten. I sum går disse budsjettjusteringene tilnærmet mot hverandre i netto budsjett, men det blir et reelt kutt i enhetens «andre driftsutgifter» siden lønnsutgiftene har økt fra 2020 som følge av avsluttet permisjon. Det er ingen endringer i antall årsverk på enheten.

Byggesak

Byggesaksenhetens primæroppgave er saksbehandling av søknader etter plan- og bygningsloven, og medfølgende tilsyn i tillegg til ulovlighetsoppfølging. Arbeidsmengden gjenspeiler i hovedsak aktiviteten i markedet, og enkeltsakers kompleksitet. Enheten behandler også utslippssaker knyttet til private avløpsanlegg og bistår med generell veiledning ved byggesakstorget. Føringer av B-delen i matrikkelen utføres i dag av oppmålingen.

I løpet av høsten 2019 ble det planlagt å gjennomføre et prosjekt for å ta i bruk eByggesak, for at kommunen kan ta imot og gå mot en digital behandling av byggesøknader. Det forventes at prosjektet vil kreve litt ressurser i implementeringsfasen.

De siste årene har det vært en økende oppmerksomhet på å følge opp ulovligheter og å gjennomføre tilsyn. Dette arbeidet satses det videre på. Enheten vil i den forbindelse se på hvordan oppgaver løses internt, for å frigjøre ressurser til ytterlige ulovlighetsoppfølging.

Enheten har hatt noen utskiftninger i bemanningen og permisjoner, og har hatt to ubesatte årsverk. Disse er nå ansatt og vil tiltre henholdsvis 01.11.20 og 01.01.21. Enheten vil da være fulltallig med åtte årsverk.

Byggesak er et selvfinansområde, og endringer her vil ikke påvirke kommunens driftsbudsjett. Likevel nevnes innføring av eByggesak. Dette gir ikke økonomisk gevinst innenfor byggesak, men det vil gi en kvalitetseffekt over tid. Med eByggesak kan søker sende inn fulldigitale søknader, og tiltaket vil således kunne gi en effekt ved kommunens postmottak i Agder Kommunale Støttetjenester (AKST).

Enhet for investeringsprosjekter

I mars godkjente kommunestyret (PS 20/32) opprettelsen av en ny stilling som enhetsleder av et nytt prosjektkontor. Stillingen ble opprettet for å ha en sterkere prosjektstyring i Grimstad kommune. Utviklingen av investeringsprosjekter i Grimstad kommune har vært stor gjennom mange år. Antall prosjekter har økt, og kompleksiteten i prosjektene har økt betraktelig. Ressursene til prosjektstyring har ikke økt tilsvarende.

Et første konkret skritt har vært å samle prosjektersressene i en egen enhet for investeringsprosjekter. På denne måten blir det et større fagmiljø som kan bygge på hverandres erfaringer, utnytte ledige ressurser og arbeide mer effektivt. Videre kan erfaringer og kunnskap lettere deles, og et felles nytt prosjektstyringsverktøy kan brukes på alle prosjekter, både innenfor bygg og eiendom og kommunalteknikk. På denne måten vil det være lettere å bygge opp felles rutiner for gjennomføring og kvalitetssikring.

Endelig bemanning i avdelingen må vurderes opp imot omfang av prosjekter til gjennomføring. I tillegg til økt kvalitet på prosjektstyring og gjennomføring, vil en prosjektavdeling ha fokus på planlegging i tidlig fase, for å kunne gi større økonomisk forutsigbarhet i prosjektene. Bedre planlagte prosjekter med høy brukerinvolvering vil også kunne gi besparelser, i form av løsninger som gir kommunen mindre kostnader i form av drift og vedlikehold.

Prosjektkontoret vil ha ansvar for planlegging og gjennomføring av investeringsprosjektene med tilhørende disipliner som blant annet innkjøp. Prosjektporteføljen har vokst jevnt i flere år.

VAR og feiertjenesten

Vann og avløp

Det har vært ubesatt stilling innenfor VA-området, dette bemannes opp i løpet av 2020. Dette vil medføre at man har mer kapasitet for å gjennomføre prosjekter i egenregi, det er også her lagt opp til kjøp av maskiner/utstyr for å kunne gjennomføre dette.

Nye VA-prosjekter er også foreslått utsatt for å ferdigstille eksisterende prosjekter.

Enheten må se på utfordringene med oppfølging av utbyggingsavtaler. Disse tar mye ressurser for å sikre en riktig gjennomføring, det vurderes flere alternativer for dette.

Feiertjenesten

Feiertjenesten er en del av forebyggende avdeling i enheten Grimstad brann og redning. Avdelingen sørger for feiing og tilsyn med fyringsanlegg. Fra 2016 gjelder dette også fritidsboliger i kommunen, og utgiftene dekkes etter selvkostprinsippet.

Sektorens fellesområde

Det foreslås ikke nye tiltak for sektorens fellesområde ut over handlingsprogrammet som ble vedtatt i 2019. Sektoren er tilført 1 mill kr for å dekke de behov, volumøkninger og tiltak som er spilt inn.

I tillegg ble det, i handlingsprogrammet som ble vedtatt i 2019, lagt inn innsparingstiltak i sektoren som ikke gir gevinst i sektoren. Dette gjelder blant annet innsparing som følge av eByggesak. eByggesak er under uttesting, og gevinsten kan foreløpig ikke identifiseres. Imidlertid vil en eventuell gevinst komme et annet sted, hovedsakelig på dokumentsenderet i Agder Kommunale Støttetjenester (AKST). AKSTvil få en forenkling i registrering av byggesaker, siden eByggesak gir mulighet for heldigitale søknader. Dersom eByggesak skulle gi en innsparing på byggesak, vil ikke dette virke inn på kommunens driftsregnskap. Byggesak er selvfinansierende, og et eventuelt overskudd må plasseres i fond, som må benyttes innen fagområdet.

Økningen i sektorens årsverk skyldes den foreslåtte økningen innen brannberedskapen, i tillegg til nyopprettet stilling som leder i enhet for investeringsprosjekter.

Sykelby

Sykelbyavtalen mellom Aust- Agder fylkeskommune (nå Agder fylkeskommune), Statens vegvesen og Grimstad kommune fra 2015, går ut i 2020. Agder fylkeskommune og Statens vegvesen har vedtatt at de ønsker å videreføre satsing på Grimstad sykkelby. Grimstad kommune vil få saken til behandling i november 2020. Ved å undertegne avtalen vil kommunen bli prioritert til fylkeskommunale, øremerkede sykkelmidler og får del i et faglig nettverk. Kommunen forplikter seg til å prioritere satsing på sykkel og gange, og til å stille med en stillingsressurs som prosjektleder og kontaktperson i nettverket. Hovedmålet med sykkelbyavtalen, er at sykkelandelen i Grimstad skal øke og at befolkningen skal oppleve sykkel som et attraktivt og helsebringende transportmiddel. Alle tre parter forplikter seg til å jobbe mot dette målet innenfor egne rammer, men i tett samarbeid. Arbeidet skal rettes mot hele befolkningen; barn, unge, voksne og eldre. Det skal jobbes parallelt med fysiske tiltak og holdningsskapende arbeid.

I 2020 har kommunen utbedret sykkelparkeringene ved Fevik skole og Grimstad ungdomsskole. Grimstad ungdomsskole har også fått sin egen servicestasjon med pumpe og verktøysøyle. Utendørs sykkelparkering skal i løpet av november etableres på Victoria-torget i sentrum og ved Fiskernes salgsdag på Torskeholmen. Agder fylkeskommune og Statens vegvesen (SVV) har etablert et stort anlegg for innendørs sykkelparkering ved bussterminalen i Øygardsdalen. Det er gjennomført sykkelveiinspeksjon på Grooseveien (fylkeskommunal del) og Terje Løvaas vei. Det gjennomføres nå diverse utbedringer i asfaltdekke på disse strekningene.

Fylkeskommunen bevilger årlig kampanjemidler til sykkelbysatsingen i Grimstad. 2020 har vært et utfordrende år med hensyn til smittevern, men det er gjennomført tilpassede kampanjer rettet mot barn, unge og voksne.

Ifølge sykkelbyavtalen fra 2015, skulle SVV utarbeide et sykkelregnskap basert på tall fra blant annet sykkelbyundersøkelser og reisevaneundersøkelser. Dette er ikke gjennomført, sykkelbyundersøkelsen fra 2018 ble ikke publisert på grunn av lav svarprosent. Det er dermed vanskelig å si sikkert om sykkelbruken har økt eller ikke. Sykkeltellerne på Moy Moner og ved Meny på Vesterled viser en økning i antall passeringer fra 2019 til 2020 så langt i år. Det er også gjennomført tellinger av sykler på alle skolene i midten av september. Totalt sett har skolene en sykkelandel i nærheten av 40 % i uke 38.

Trafikksikker kommune

Grimstad kommune ble i juni 2016 godkjent av Trygg Trafikk som Trafikksikker kommune, som første kommune i Agder. Alle enhetene i kommunen har gjort et arbeid for å systematisere sitt arbeid og få på plass rutiner innenfor trafikksikkerhet. Resertifisering skulle vært gjennomført i 2018. Denne har gjentatte ganger blitt utsatt. Arbeidet er imidlertid i gang for fullt høsten 2020, og målet er at kommunen er resertifisert innen utgangen av januar 2021.

Folkehelse

Folkehelseloven fra 2012 flytter ansvaret for folkehelsearbeid i kommunen fra helsetjenesten, og over til kommunedirektør. Formålet er at alle kommunens sektorer skal jobbe for å fremme folkehelse og at kommunen skal tenke folkehelse i alle ledd. Folkehelsekoordinator har en rolle innenfor koordinering av kommunens folkehelsearbeid, jobber på tvers av sektorer og er involvert i mange av kommunens prosjekter og prosesser.

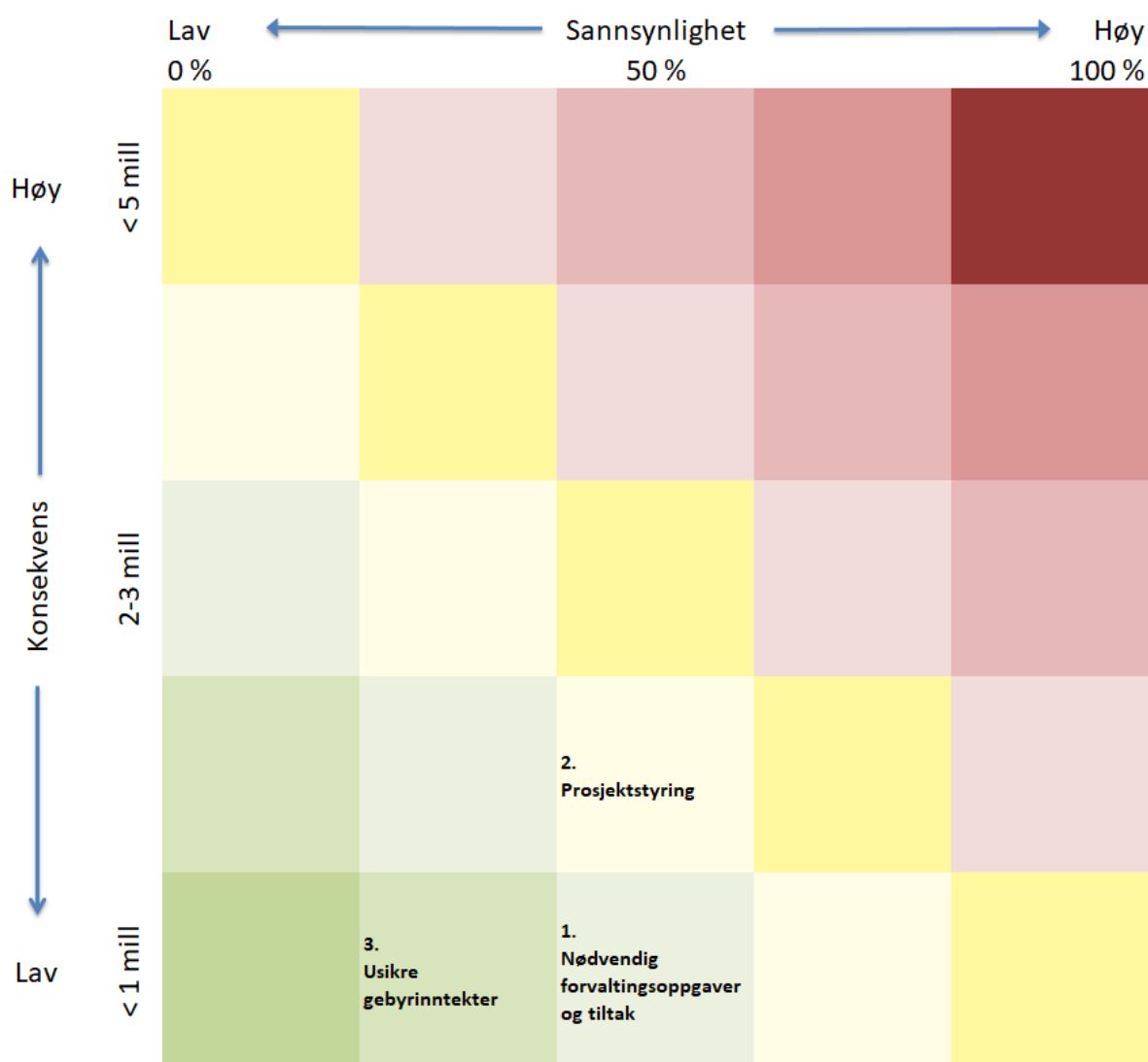
Kommunen har et lovpålagt krav om å ha oversikt over helsetilstand i befolkningen og påvirkningsfaktorer. Oppgaven er todelt, kommunen skal utarbeide et hoveddokument hvert fjerde år som skal ligge til grunn for planstrategien. Samtidig er det et krav om løpende oversikt, som skal danne grunnlag for økonomi, handlingsplaner og løpende drift i sektorene. Grimstad kommune vedtok sitt fireårsdokument, Oversikt over helsetilstand og påvirkningsfaktorer i Grimstad, vinteren 2020.

Risikoområder

1. Den totale budsjettrammen for samfunns- og miljøsektoren er stram, og det ligger en risiko i å klare å gjennomføre nødvendige forvaltningsoppgaver og tiltak innenfor tilgjengelige ressurser.
2. Prosjektstyring er et fokusområde i sektoren, og ny enhet for investeringsprosjekter er et avbøtende tiltak for å oppnå det overordnede målet om god prosjektstyring. Det er knyttet risiko til oppstarten av den nye enheten og til gjennomføring av prosjekter innen avsatt ramme og framdriftsplan.
3. Budsjetterte gebyrinntekter betinger fortsatt høy aktivitet i byggenæringen.

Det er i liten grad tatt høyde for at noe uforutsett skal skje. Hvis det ikke skjer ekstraordinære eller store/mange hendelser, er denne risikoen håndterbar.

Risikomatrise

Sektorens mål

1. Vi skal ha god kontroll over økonomien, slik at det blir et økonomisk resultat i balanse for 2021.
2. Vi skal følge opp handlingsplanen etter næringsattraktivitetsundersøkelsen, slik at resultatet blir bedre ved neste måling (2022).
 - a. Vi skal ha en kommunikasjon som sikrer godt samspill mellom kommunen og aktører i næringslivet.
 - b. Vi skal ha en kommunikasjon som sikrer god samhandling mellom enhetene i sektoren.
3. Vi skal ha en hovedstruktur på vår virksomhetsstyring og internkontroll innarbeidet i det nye QM+ verktøyet i løpet av 2021.
 - a. Hovedstrukturen vil videreutvikles og etableres mer finmasket utover i 4-års perioden.
4. Vi skal ha en tydelig prioritering av oppgaver og tiltak som står i forhold til de tilgjengelige ressursene. Prioriteringen oppdateres i forbindelse med hver tertialrapport.

Kommunedirektøren, stab og støttetjenestene

Dette kapittelet beskriver budsjettet for 2021 for kommunedirektøren, stab og støttetjenesten. Dette omfatter kommunedirektør med stab, politikere og utvalg, økonomiavdelingen, organisasjonsavdelingen, innbyggjerservice og kommunikasjon (kommunikasjonsavdelingen), lærlinger og IKT.

Sammendrag og oppsummering av budsjett 2021

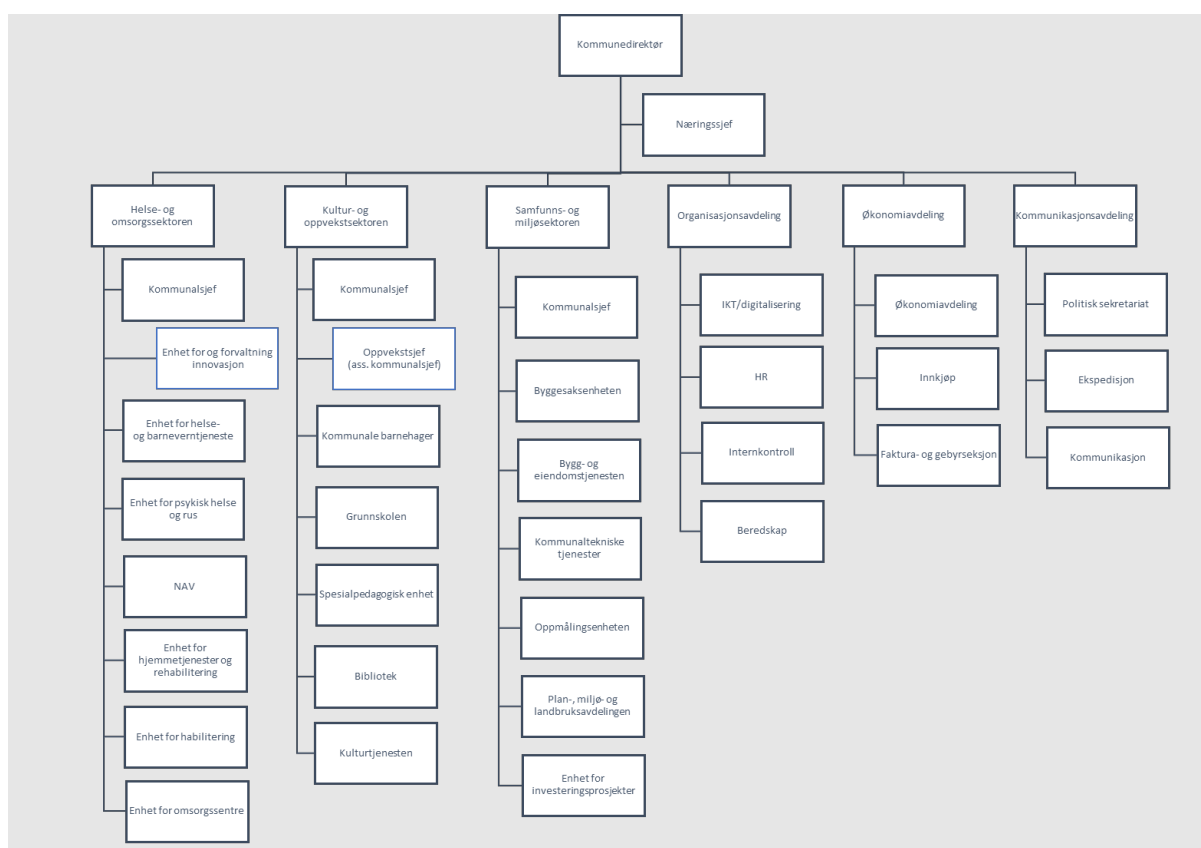
Oversikten nedenfor viser sektorens budsjett fra 2021 som foreslått for de ulike enhetsgruppene, sammenlignet med budsjett 2020 og regnskapstall 2019.

(tall i kr 1000)

Administrasjon, stab og fellesområde	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Kommunedirektør stab	7 020	5 983	5 409
Politikere, kontrollutvalg mv	8 410	8 372	9 185
Økonomiavdelingen	19 337	22 431	13 152
Organisasjonsavdelingen	15 255	12 617	19 451
Lærlinger	6 632	8 490	9 590
IKT	28 874	30 145	32 976
Fellesområde	14 379	13 063	35 978
Netto kostnad	99 907	101 101	125 741
Netto lønn	48 905	51 099	68 922
Kjøp av andre private tjenester	3 100	2 021	915
Kjøp av konsulentttjenester	-	-	-
Andre kostnader	62 186	58 148	64 842
Sektorinntekter	-14 285	-10 167	-8 938
Netto kostnad	99 906	101 101	125 741

	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Antall årsverk	44	38

Organisasjonskart

Kommunedirektøren med stab og støtteområder, vil i likhet med de andre sektorene i kommunen, måtte tilpasse seg årets budsjetttrammer og krav om innsparinger og kostnadsreduksjoner i driften.

Sammendrag

Stab og fellesområdene består av enhetene kommunedirektør, organisasjons- , kommunikasjons- og økonomiavdelingen samt kommunens fellesområdet (fellesutgifter, IKT, politikere og læringer). Området har samlet et budsjett på 125,7 mill. kroner i 2021. Økningen på 24,6 mill. kroner fra 2020 skyldes i all hovedsak at hele kommunens avsatte budsjetterte lønnsoppgjørsmidler for 2021 er flyttet til fellesområdet. Flyttingen ble gjennomført i 1.tertialrapport grunnet usikkerhet og betydelig lavere forventet lønnsoppgjør grunnet covid-19. Det er i tillegg lagt inn midler til valg 2021 og økning i IKT-kostnader. Det er budsjettert med 38 årsverk mot 44 året før. Det er flyttet to årsverk til helse- og omsorg og kultur og oppvekst samt kuttet et årsverk på IKT-siden. I tillegg er kemner overført staten og kommunal innfordring samlet i Arendal.

Den økonomiske rammene i budsjettet for enhetsgruppene

Kommunedirektør med stab

Kommunedirektør og stab består av kommunedirektør, spesialrådgiver og næringssjef og tilhørende budsjettposter. Næringsområdet og interkommunalt samarbeid er kommentert under egne avsnitt.

Kommunedirektørens område består av tre årsverk.

Politikere, kontrollutvalg mv

Politikerområdets ramme er økt med 0,7 mill kr som følge av at det er valg neste år.

Økonomiavdeling

Økonomiavdelingen består av økonomi, faktura- og gebyrseksjonen og innkjøpsansvarlig. Avdelingen har 14,8 årsverk og alle stillingene er p.t. besatt. 1.11.2020 er seks årsverk flyttet ut av økonomiavdelingen. Fire årsverk er gått til skatteetaten i forbindelse med statliggjøring av kemner. To årsverk er flyttet til Arendal kommune i forbindelse med felles kommunal innkreving.

Økonomi

Fagfeltet økonomi skal støtte opp om utarbeidelse av budsjett, økonomirapportering og driftsanalyser. Avdelingen har også ansvar for større utredninger og analyser for beslutningsstøtte mv. I tillegg har økonomi systemansvaret for Grimstad kommune sitt ERP-system.

Faktura og gebyrseksjonen

Faktura- og gebyrseksjonen har hovedansvaret for forvaltning og fakturering av kommunale eiendomsgebyrer, fakturering av barnehage, SFO, husleie og gebyrer knyttet opp mot tjenester i samfunns- og miljøsektoren. Eiendomsskattekontoret og fagansvaret for renovasjon ligger også under seksjonen. Kommunale eiendomsgebyrer omfatter gebyrer for renovasjon, vann, avløp, slamtømming, feiing og eiendomsskatt.

Faktura- og gebyrseksjonen består av seks årsverk og sender årlig ut ca. 170 000 fakturaer. Seksjonen har det faglige ansvaret for at lovverk rundt utfaktureringsmodulen i økonomisystemet.

Seksjonen har forvaltningslederansvaret for forvaltningsgruppen kommunaltekniske forsystemer samt deltakelse i forvaltningsgruppen for faktura og innfordring i IKT Agder-samarbeidet.

Kommunedirektøren ønsker å samle all fakturering i kommunen. Dette tiltaket er et samarbeidsprosjekt mellom helse- og omsorgssektoren, ved avdeling tjenestekoordinerings og økonomiavdelingen og kartleggingsarbeidet starter senere i høst. Effektene vil være samordning av personell og fakturagrunnlag av høyere kvalitet.

Innkjøpsansvarlig er også underlagt økonomiavdelingen og bistår sektorene med innkjøpsfaglig rådgivning. Organisasjonsavdeling / Innbyggjerservice og kommunikasjon

Samlet sett vil disse 2 avdelingene ha 19 årsverk i 2021.

Budsjettmessige forutsetninger, endringer og konsekvenser:

Budsjettet legger opp til en direkte innsparing på 1 årsverk i 2021 i forhold til 2020. Dette årsverket tas ut gjennom at en IKT rådgiverstilling ikke erstattes etter at stillingen ble vakant høsten 2020.

Innbyggjerservice og kommunikasjon ble funksjonelt (ikke organisatorisk) skilt ut fra organisasjonsavdelingen i 2020, og vil bli en egen organisatorisk og økonomisk funksjon i 2021 (direkterapporterende til kommunedirektør). Disse årsverk vil derfor budsjettmessig flyttes ut av organisasjonsavdelingen og over til Innbyggjerservice og kommunikasjon (I&K). Denne avdelingen vil bestå av politisk sekretariat, ekspedisjon og kommunikasjonsenheten.

Læringer

I kommunestyresak 18/95 foreslo kommunedirektøren ny opptrappingsplan for læringer. Denne la opp til at vi i 2021 skulle kunne tilby 69 lærlingplasser i Grimstad kommune. Dette ville tilsvare tre lærlingplasser per 1000 innbygger.

I vedtak i samme sak ønsket kommunestyret å forsere denne opptrappingsplanen med ett år, slik at man i budsjett 2019 skulle budsjettere med 58 lærlinger. Kommunedirektøren fant i sitt forslag til budsjett for 2019 ikke rom for denne økningen, men innarbeidet den opprinnelige opptrappingsplanen som lå i handlingsprogrammet.

For 2019 ble det budsjettert med 45 lærlinger. For 2020 ble det budsjettert med 49 lærlinger.

Tidligere beregninger viser at en lærling har gjennomsnittlig kostnad på ca. 175.000 kr per år. I handlingsplanen ligger det inne en økning med 1,1 mill kr fra 2020 til 2021. Det tilsvarer en økning på om lag seks lærlinger, slik at beregnet antall for 2021 er 55 lærlinger.

IKT

IKT Agder IKS leverer IKT tjenester til Grimstad kommune. Tjenestene omfatter blant annet brukersupport, drift av utstyr, nettverk, systemforvaltning, prosjektledelse og IKT rådgivning. IKT Agder ansees derfor funksjonelt som Grimstad kommune sin interne 'IKT avdeling'.

IKT Agder er en av hovedaktørene for gjennomføring av digitaliseringsprosjekter for Grimstad kommune. Prosjektene og initiativene 'administreres' gjennom porteføljerådet og gjennom IKT Agder sin forvaltningsorganisasjon.

For den samlede prosjektporteføljen til IKT Agder så eksisterer det et porteføljeråd, som gir råd om prioriteringer av nye prosjekter i IKT Agder sin portefølje.

Grimstad kommune har egne ansatte som er superbrukere og systemadministratorer og som bidrar inn i IKT Agder sin forvaltningsorganisasjon, og hvor man tilstreber utvikling av felles løsninger for tjenestene som leveres til de ni eierkommunene.

Kostnadene knyttet til IKT Agder har vært og er fortsatt økende.

Virksomhetsstyring og internkontroll

Kommunedirektøren vil fremme en sak på nyåret om bruk av midler fra fond til et prosjekt som har som målsetting å styrke virksomhetsstyring og internkontroll.

Fellesområdet

Fellesområdet består av kontingenter og fellesutgifter for hele kommunen. Området har fått deflatorjustert økte utgifter til jussamarbeid og AKST.

Næringsstøtte

I dag ligger det flere virkemidler knyttet til næringsstøtte under kommunedirektørens område. Det gjelder støtte til Grimstad Næringsforening, Grimstad Min By (GMB), Norsk Landbruksforening, Regionalt næringsfond og andre tilskudd. Det budsjetteres med likt beløp til Grimstad Næringsforening og Grimstad Min By i 2021, som i 2020.

Grimstad kommune er medeier i Etablerersenteret IKS, lokalisert i Arendal. Førstelinjetjenesten i kommunen er dermed lagt til Etablerersenteret IKS. I tillegg til driftstilskudd dekker man kostnader til næringsfaglige vurderinger, som kreves for å få innvilget dagpenger under etablering. Dette er en tjeneste som tidligere ble betalt av NAV.

Næringsjefen har kontakt med både nytt og eksisterende næringsliv. En av de viktigste oppgavene er å være et bindeledd mellom bedrifter og kommunen der hvor det er relevant. Kontakt med Grimstad Næringsforening og andre foreninger i kommunen, er sentralt i næringsjefens arbeid. I tillegg til kontakt med næringsliv er kontakt og oppfølging overfor Universitetet i Agder og andre forskningsinstitusjoner, en viktig del av næringsjefens arbeid.

Regionalt næringsfond for Arendal, Grimstad og Froland er en støtteordning med det formål å fremme etablering av ny virksomhet og videreutvikle eksisterende bedrifter. For å sikre kvalitet i saksbehandling og likebehandling av søkere er det inngått avtale med ekstern saksbehandler, Novigo AS. Søknader til fondet besluttet av et styre bestående av representanter fra deltagende kommuner, og observatører fra andre offentlige organisasjoner. De deltagende kommunene finansierer 40 % av fondsmidlene, mens Agder fylkeskommune finansierer 60 %. Fylkeskommunens bevilgning er tidligere redusert, og budsjettert finansiering fra Grimstad reduseres tilsvarende. Disse midlene legges i stedet inn som frie midler til Grimstad Hele Året-prosjektet, som er satt opp uten noen frie midler.

Strategisk næringsplan for Østre Agder og for Grimstad

Det er etablert et godt samarbeid gjennom Østre Agder Næringsforum, hvor næringsmedarbeidere i Østre Agder-kommunene jevnlig møtes.

I 2018 ble Strategisk næringsplan for Grimstad kommune 2018-2022 vedtatt med tiltak innenfor følgende områder:

1. markedsførings-/omdømmebyggingsprosjekt
2. samskapingsprosesser
3. entreprenørskapssatsing
4. gode kontaktflater mellom næringsliv og kommune
5. utvikling av næringstomter
6. digitalisering/tilrettelegging for teknologi
7. reiseliv/besøksattraktivitet

Budsjett	2019	2020
Grimstad Næringsforening	170 000	170 000
Grimstad Min By	170 000	170 000
Etablerersenteret IKS	350 000	350 000
Norsk Landbruksforening	55 000	55 000
Frie midler næringsutvikling	59 000	59 000
Driftstilskudd til Usus	46 000	46 000

Regionalt næringsfond	300 000	250 000
Saksbeh RNF	50 000	50 000
Grimstad Hele Året – frie midler		50 000
Tiltak som følge av strategisk næringsplans handlingsdel	84 000	84 000
Sum næringsutviklingsmidler kommunedirektøren	1 284 000	1 284 000

Budsjettpremisser for interkommunale samarbeidet gjennom Østre Agder regionråd

Budsjett for sekretariatet og interkommunale tjenester er basert på de retningslinjer som ble gitt under rådmennenes budsjettseminar i mars 2020. Der ble krisesenteret pålagt en reduksjon i sin ramme med 3 %. Administrasjonen i Arendal og Grimstad kommuner har satt i gang et arbeid for å se på muligheter for innsparinger ved samarbeid innenfor brann og redning. Samlet for de to virksomhetene kan det bli en generell utgiftsreduksjon på 700 000 kr, og det kan bidra til innsparing av ett årsverk.

Driftsnivået ved legevakten ble videreført, men kompensert for ekstraavgifter knyttet til det statlige nødnettet. Rådmennenes vurdering av legevakten, er at kapasiteten ved dette tjenestetilbudet er meget presset, slik at reduksjoner ikke kan iverksettes uten at det vil komme i konflikt med HMS-hensynet overfor pasienter og medarbeidere.

Sekretariatet fikk i budsjettseminaret videreført sitt budsjett uten kompensasjon for pris og lønnsvekst. Under rådmennenes budsjettseminar var det en felles erkjennelse av at kommunenes budsjettutfordringer også må gjelde for tjenester som løses i fellesskap.

Kirke- og trossamfunn

Dette kapittelet beskriver budsjettet for 2021 for overføringer til kirke- og trossamfunn.

Sammendrag og oppsummering av budsjett 2021

Oversikten nedenfor viser sektorens budsjett fra 2021 som foreslått for de ulike enhetsgruppene, sammenlignet med budsjett 2020 og regnskapstall 2019.

(Tall i kr 1000)

Kirke- og trossamfunn	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021
Kirke- og trossamfunn	20 457	20 763	17 499
Netto overføringer	20 457	20 763	17 499
Netto lønn	0	0	0
Kjøp av andre private tjenester	0	0	0
Kjøp av konsulenttenester	0	0	0
Andre sektorkostnader	20 457	20 763	17 499
Sektorinntekter	0	0	0
Netto sektorkostnad	20 457	20 763	17 499

Drift

Vedtatt driftstilskudd til Grimstad kirkelige fellesråd (fellesrådet) er 17,499 mill kr i 2020. I tillegg kommer budsjettert 3,264 mill kr til andre trossamfunn. Totalt budsjett utgjør 20,763 mill kr. Fra og med 2021 skal staten overta hele tilskuddsansvaret til andre trossamfunn, og Grimstad kommune er trukket 2,042 mill kr i rammetilskudd for dette. For 2021 og årene framover, budsjetteres det derfor ikke midler til andre trossamfunn. I vedtatt Handlingsplan 2020–2023 er det budsjettert med en reduksjon i tilskuddet til fellesrådet, med 1,5 mill kr i 2021 (til 15,999 mill kr), og 2,0 mill kr fra og med 2022 (til 15,499 mill kr). I budsjettbehandlingen i desember 2019 vedtok kommunestyret følgende tekstforslag:

7	Kommunestyret ber Rådmannen i samarbeid med Kirkesjefen om å foreta en nærmere analyse av KOSTRA-tallene for kirke og trossamfunn slik de framkommer i analysen fra Agenda Kaupang, slik at en får bedre grunnlag for sammenlikning mellom kommuner. Denne gjennomgangen skal danne grunnlag for forslag til overføringer til kirke og trossamfunn for 2021 og videre.
---	--

Analysen fra Agenda Kaupang var basert på regnskapstall fra 2018. Regnskapstall for 2019 fra kommunene i Norge foreligger nå. Et utklipp av disse offisielle tallene fra SSB kan ses nedenfor. Statistikken viser blant annet at Grimstad, av totale netto driftsutgifter, bruker 1,5 % til kirke, mens KOSTRA-gruppe 13 (sammenlignbare kommuner) bruker 1,0 %. Tilskuddet per innbygger i Grimstad var 811 kr, mens for KOSTRA-gruppe 13, var beløpet 552 kr. Landet (alle kommuner) brukte i snitt 657 kr.

Kirke

Oppdatert 15.06.2020.

TILPASS
TABELLEN:

☒ Kostragruppe
☒ Landet uten oslo
☐ Landet
☐ Fylkesgjennomsnitt

☒ Vis flere kommuner for sammenligning

Skriv inn kommune

OPPDATER

Nøkkel tall	Enhet	Grimstad		Kostragruppe 13		Landet uten Oslo	
		2019	+	2019	+	2019	+
Netto driftsutgifter, kirke, i prosent av totale netto driftsutgifter. (prosent) ⁵	prosent	1,5		1,0		1,1	
Netto driftsutgifter til funksjon 390,393 i prosent av samlede netto driftsutgifter (prosent) ⁷	prosent	1,3		0,9		1,0	
Medlem og tilhørig i Dnk i prosent av antall innbyggere (prosent) ²	prosent	66,7		68,3		71,7	
Døpte i prosent av antall fødte (prosent) ³	prosent	59,2		52,1		56,8	
Konfirmerte i prosent av 15-åringer (prosent) ⁴	prosent	58,7		51,7		57,7	
Kirkelige gravferder i prosent av antall døde (prosent)	prosent	76,9		85,0		87,5	
Medlemmer i tros- og livssynssamfunn utenfor Den norske kirke i prosent av antall innbyggere (prosent) ⁶	prosent	16,4		13,2		11,2	
Brutto driftsutgifter til funksjon 390, 393 pr.innbygger i kroner (kr)	kr	811		552		657	
Lønnsutgifter til funksjon 390, 393 pr. innbygger (kr) ¹	kr	0		24		18	

¹ Indikatoren er noe snere definert enn i de finansielle nøkkeltallene.
² I KOSTRA får vi ikke med medlemmer i Dnk som står oppført med uoppgitt bosted (bosatt i Norge) Medlemsprosenten nasjonalt kan derfor være noe høyere enn den som kommer fram i KOSTRA. Noen kommuner er "prikket" fordi medlemmene er gitt etter soknetilhørighet, ikke etter bokommune.
³ Døpstall fra og med 2016, viser totalt antall døpte i soknet og kan ikke sammenlignes med tidligere indikator. For 2015 tall er tidligere "dåpshandlinger i soknet" benyttet.
⁴ Indikatoren er endret i 2003. Endret tittel i 2006.
⁵ Funksjon 392, Andre religiøse formål inngår i utgiftsområdet fra og med 2003. Dette kan medføre avvik i tidsserien for dette utgiftsområdet.
⁶ Indikatoren ny for 2013-tallene. Medlemstallene er per 1.1 i statistikkåret. Befolkningstallene er per 31.12 i statistikkåret. Indikatoren er derfor beheftet med en liten feilkilde. Uoppgitt og medlemmer i utlandet er ikke medregnet.
⁷ Indikatoren er noe snere definert enn i de finansielle nøkkeltallene. Fra og med regnskapsåret 2014 føres MVA-kompensasjon for investeringer i investeringsregnskapet og ikke i driftsregnskapet, slik det ble i perioden 2004-2013.

Kommunedirektøren v/økonomisjef hadde 9.11.20 avtalt et møte med kirkesjefen. Etter ønske fra kirken selv er møtet flyttet til slutten av november. Kommunedirektøren legger derfor foreløpig til grunn, at det kan være forskjeller i regnskapsføring i kommunene i landet, noe som kan påvirke tallene. Men forskjellene mellom Grimstad og KOSTRA-gruppe 13 (og landet for øvrig), er over tid så markerte, at tilskuddene i Grimstad vurderes som reelt vesentlig høyere. Budsjettforslaget fra Grimstad kirkelige fellesråd for 2021, er på 18,621 mill kr. Hele budsjettforslaget følger som vedlegg til kommunedirektørens budsjettforslag, og detaljerte opplysninger kan leses der. Oppsummert er budsjettforslaget slik:

Budsjettpost	Beløp i 1000 kr
Bevilget driftstilskudd for 2020	17 499
+ Deflator-regulering (2,7 %)	472
+ Kirkegårdsarbeiderstilling på Fjære	500
+Husleieøkning for staben i Landsvik og Eide	100
+ Innfasing av biodiesel i Grimstad kirke	50
Forslag til kommunalt driftstilskudd i 2021	18 621

Kommunedirektøren foreslår at fellesrådet skal opprettholde tilskuddet på nivå med 2020, for budsjettårene 2021-2024, det vil si et budsjett på 17,499 mill kr. Dette innebærer at tidligere vedtatt reduksjon fra 2021 (1,5 mill kr), ikke gjennomføres. Det betyr samtidig at ingen av ønskene fra fellesrådet (jfr. tabellen ovenfor), legges inn i budsjettet.

Hovedbegrunnelsene for dette er tredelt:

- SSB-statistikk (KOSTRA) viser at tilskudd til kirkeformål i Grimstad er relativt høyt, målt opp mot andre kommuner. Fellesrådet bør derfor innenfor egne rammer kunne finne budsjettmessig dekning for økte kostnader.
- Budsjettforslaget for øvrige sektorer i kommunen innebærer i realiteten betydelige innstramminger, målt opp mot driftsnivået i 2020. Da bør innstramminger også komme innenfor kirkeområdet.
- Tidligere vedtatt reduksjon på 1,5 mill kr fra 2021 (og 2,0 mill kr fra 2022), vurderes imidlertid nå som en for stor innstramming. Kommunedirektøren legger også til grunn at nivået på tilskudd til kirkeformål i Grimstad, er en klar og ønsket prioritering fra kommunestyret gjennom flere år.

Investeringer

For 2021 foreslås det følgende investeringsbevilgninger:

- Kirkegårder: Maskiner og utstyr ved kirkegårdene 300.000 kr.
- Kirkebygg: Utvendig restaurering og overflatebehandling av Grimstad kirke 2,8 mill kr.

Merknad

Fellesrådet fikk i budsjettet for 2019 innvilget 1,25 mill kr, til overflatebehandling av Grimstad kirke (beløpet ble utbetalt fra kommunen i 2019). Budsjettposten var etter estimat fra fellesrådet, og inneholdt; rigging av stillas, utbedring av råteskader, maling med mer. I budsjettforslaget for 2020 ble estimatet fra fellesrådet økt med 1,0 mill kr, til totalt 2,25 mill kr. Kommunestyret vedtok å omdisponere 1,1 mill kr fra overflatebehandling på Grimstad kirke, til parkering ved Eide kirke. Dette var etter ønske fra fellesrådet selv.

I *Handlingsplan 2020-2023* vedtok kommunestyret å legge tilbake 2,1 mill kr til overflatebehandling i 2021. Sammen med de tidligere utbetalte 0,15 mill kr (restmidler etter omdisponeringen av 1,1 mill kr til parkering ved Eide kirke), var da bevilgningen igjen 2,25 mill kr til overflatebehandling i 2021. Kommunedirektøren foreslår nå at denne bruttorammen (inkl. mva.), økes til 2,8 mill kr i 2021, hvorav 0,15 mill kr ble utbetalt i 2019. Det forutsettes at fellesrådet i 2021 gjennomfører investeringstiltaket.

Beskrivelse fra fellesrådet:

4.2 Utvendig renovering av Grimstad kirke.

I 2019 ble det gjennomført en anbudskonkurranse for utvendig renovering av Grimstad kirke. Prosjektet omfatter rigg og stillas, vask av hele bygget, reparasjon av råteskader, annet forarbeid på overflater og vinduer, sikring av løse takstein, erstatning av ødelagte takstein og to strøk maling på alle overflater. Arbeidene er beregnet å koste 2,8 MNOK inkl. mva.

Fellesrådet har ellers flere forslag til investeringer for årene 2021-2024 (vedlegg) som kommunedirektøren ikke har lagt inn i sitt budsjettforslag. Det vises til vedlegg for detaljer om dette.

Sammendrag

Kommunedirektøren foreslår i budsjettforslag 2021 å bevilge 17,499 mill kr i tilskudd til drift, til Grimstad kirkelige fellesråd. Det er det samme som i vedtatt budsjett for 2020. Ansvar for tilskudd til andre trossamfunn bortfaller fra og med 2021 (overtas av staten), og det budsjetteres derfor ikke

med midler til dette. I investeringsbudsjettet for 2021 foreslås det en bevilgning på 2,8 mill kr til overflatebehandling av Grimstad kirke (hvorav 0,15 mill kr er utbetalt i 2019). I tillegg foreslås det 0,3 mill kr til maskiner og utstyr ved kirkegårdene.

Del 3: Handlingsprogram drift og investeringsprogram

Økonomisk oversikt drift (i 1000)	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Rammetilskudd	-702 716	-654 812	-678 853	-678 853	-678 853	-678 853
Inntekts- og formuesskatt	-551 458	-638 000	-645 000	-645 000	-645 000	-645 000
Eiendomsskatt	-70 384	-70 400	-71 050	-71 050	-71 050	-71 050
Andre skatteinntekter	-241	-205	-205	-205	-205	-205
Andre overføringer og tilskudd fra staten	-76 381	-50 914	-37 674	-37 674	-37 674	-37 674
Overføringer og tilskudd fra andre	-279 597	-210 643	-161 783	-161 783	-161 783	-161 783
Brukerbetalinger	-44 724	-48 622	-55 889	-55 889	-55 889	-55 889
Salgs- og leieinntekter	-153 195	-158 960	-120 935	-120 935	-120 935	-120 935
SUM DRIFTSINTEKTER	-1 888 236	-1 832 047	-1 771 389	-1 771 389	-1 771 389	-1 771 389
Lønnsutgifter	930 325	896 709	864 123	856 123	856 123	856 123
Sosiale utgifter	233 172	227 175	228 569	225 569	225 569	225 569
Kjøp av varer og tjenester	559 730	534 543	522 335	522 335	522 335	522 335
Overføringer og tilskudd til andre	117 861	98 949	81 392	77 392	77 392	77 392
Avskrivninger	75 291	72 471	84 093	84 093	84 093	84 093
SUM DRIFTSUTGIFTER	1 916 380	1 829 372	1 780 511	1 765 512	1 765 512	1 765 512
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	28 145	-2 676	9 122	-5 877	-5 877	-5 877
Renteinntekter	-24 000	-17 723	-9 106	-9 106	-9 106	-9 106
Utbytter	-18 057	-18 657	-7 036	-7 036	-7 036	-7 036
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	48 403	49 469	34 457	33 996	35 507	35 747
Avdrag på lån	53 765	57 151	62 851	64 851	66 851	68 851
NETTO FINANSUTGIFTER	60 111	70 240	81 166	82 705	86 216	88 456
Motpost avskrivninger	-75 291	-73 145	-84 093	-84 093	-84 093	-84 093
NETTO DRIFTSRESULTAT	12 964	-5 581	6 195	-7 265	-3 754	-1 514
Overføring til investering	0	0	0	0	0	0
Netto avsetninger til eller bruk av bundne driftsfond	-4 468	-176	153	153	153	153
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	6 903	-3 506	-6 348	7 112	3 601	1 361
Bruk av tidligere års mindreforbruk	-18 057	0	0	0	0	0
Dekning av tidligere års merforbruk	2 796	0	0	0	0	0
SUM DISPONERINGER ELLER DEKNING AV NETTO DRIFTSRESULTAT	-12 826	-3 682	-6 195	7 265	3 754	1 514
FREMFØRT TIL INN-DEKNING I SENERE ÅR	0	-9 263	0	0	0	0

Bevilgningsoversikt A	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Øk.plan 2022	Øk.plan 2023	Øk.plan 2024
Rammetilskudd	-702 716	-654 812	-678 853	-678 853	-678 853	-678 853
Inntekts- og formuesskatt	-551 458	-638 000	-645 000	-645 000	-645 000	-645 000
Eiendomsskatt	-70 384	-70 400	-71 050	-71 050	-71 050	-71 050
Andre eksterne driftsinntekter	-76 622	-51 119	-37 879	-37 879	-37 879	-37 879
SUM EKSTERNE DRIFTSINNTEKTER	-1 401 180	-1 414 331	-1 432 782	-1 432 782	-1 432 782	-1 432 782
Bevilgninger til drift / driftskostnader	1 354 034	1 339 184	1 357 811	1 342 811	1 342 811	1 342 811
Avskrivinger	75 291	72 471	84 093	84 093	84 093	84 093
SUM NETTO DRIFTSKOSTNADER	1 429 325	1 411 655	1 441 904	1 426 904	1 426 904	1 426 904
BRUTTO DRIFTSRESULTAT	28 145	-2 676	9 122	-5 878	-5 878	-5 878
Renteinntekter	-24 000	-17 723	-9 106	-9 106	-9 106	-9 106
Utbytter	-18 057	-18 657	-7 036	-7 036	-7 036	-7 036
Gvinster og tap på finansielle omløpsmidler	0	0	0	0	0	0
Renteutgifter	48 403	49 469	34 457	33 996	35 507	35 747
Avdrag på lån	53 765	57 151	62 851	64 851	66 851	68 851
NETTO FINANSUTGIFTER	60 111	70 240	81 166	82 705	86 216	88 456
Motpost avskrivinger	-75 291	-73 145	-84 093	-84 093	-84 093	-84 093
NETTO DRIFTSRESULTAT	12 964	-5 581	6 195	-7 266	-3 755	-1 515
Disponering eller dekning av netto driftsresultat	0	0	0	0	0	0
Overføring til investering	-4 468	-176	153	153	153	153
Netto avsetninger til eller bruk av bundne fond	6 903					
Netto avsetninger til eller bruk av disposisjonsfond	2 796	-3 506	-6 348	7 113	3 602	1 362
SUM DISPONERING/ DEKNING	0	-9 263	0	0	0	0

Handlingsprogram drift per enhet og sektor 2021-2024

	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Budsjett 2021	Endring i % fra budsjett 20-21	Økonomiplan n 2022	Økonomiplan n 2023	Økonomiplan n 2024
Kommunedirektør	5 624	5 983	5 409	-9,6 %	5 409	5 409	5 409
Kommunikasjonsavdelingen			6 822		6 822	6 822	6 822
Organisasjonsavdelingen	15 255	12 617	12 629	0,1 %	12 629	12 629	12 629
Økonomiavdelingen	19 272	22 431	13 152	-41,4 %	13 152	13 152	13 152
Stab og støtte	40 151	41 031	38 012	-7,4 %	38 012	38 012	38 012
Kultur- og oppvekstsektoren - administrasjon	217 213	217 516	236 419	8,7 %	232 419	232 419	232 419
Markveien kulturbarnehage	4 493	4 366	8 677	98,7 %	8 677	8 677	8 677
Hausland barnehage	7 574	7 800	6 695	-14,2 %	6 695	6 695	6 695
Tønnevoldskogen barnehage	7 189	7 119	0	-100,0 %	0	0	0
Storgaten barnehage	6 149	5 995	4 964	-17,2 %	4 964	4 964	4 964
Eide barnehage	8 742	9 267	8 636	-6,8 %	8 636	8 636	8 636
Grimstad ungdomsskole	31 444	32 304	31 016	-4,0 %	30 871	30 871	30 871
Fevik skole	43 134	44 063	50 501	14,6 %	50 263	50 263	50 263
Eide skole	10 147	10 170	8 197	-19,4 %	8 166	8 166	8 166
Jappa skole	24 875	26 621	24 434	-8,2 %	24 329	24 329	24 329
Frivoll skole	11 803	13 246	11 818	-10,8 %	11 771	11 771	11 771
Landvik skole	31 683	31 257	30 396	-2,8 %	30 253	30 253	30 253
Holviga Barneskole	26 632	28 493	28 124	-1,3 %	27 991	27 991	27 991
Holviga Ungdomsskole	16 770	18 278	15 515	-15,1 %	15 446	15 446	15 446
Fjære Barneskole	25 834	21 100	19 618	-7,0 %	19 529	19 529	19 529
Fjære Ungdomsskole	10 013	7 970	0	-100,0 %	0	0	0
Langemyr skole	0	0	0	0,0 %	0	0	0
Spesialpedagogisk enhet	12 549	11 690	11 459	-2,0 %	11 459	11 459	11 459
Kvalifiseringstjenesten	19 892	21 280	19 891	-6,5 %	19 891	19 891	19 891
Bibliotek	5 593	5 772	5 588	-3,2 %	5 588	5 588	5 588
Kulturtjenesten	22 110	22 805	22 824	0,1 %	22 824	22 824	22 824
Fevik Maritime Leirskole	0	0	0	0,0 %	0	0	0
Kultur- og oppvekstsektoren	543 839	547 112	544 772	-0,4 %	539 772	539 772	539 772
Samfunns- og miljøsektoren	3 176	3 739	3 808	1,8 %	3 808	3 808	3 808
Byggesaksenheten	-148	0	0	0,0 %	0	0	0
Oppmålingsenheten	616	904	843	-6,7 %	843	843	843
Plan-, miljø- og landbruksenheten	8 762	9 893	9 926	0,3 %	9 926	9 926	9 926
Grimstad brann og redning	17 338	18 153	21 070	16,1 %	21 070	21 070	21 070
Kommunaltekniske tjenester	28 058	28 568	27 948	-2,2 %	27 948	27 948	27 948
Bygg- og eiendomstjenesten	52 782	57 095	56 612	-0,8 %	56 612	56 612	56 612
Samfunns- og miljøsektoren	110 584	118 352	120 207	1,6 %	120 207	120 207	120 207
Feiervesen	191	0	0	0,0 %	0	0	0
Vann og avløp	5 647	0	0	0,0 %	0	0	0
Selvfinansierende tjenester	5 838	0	0	0,0 %	0	0	0
Fellesutgifter	58 012	60 070	87 729	46,0 %	87 029	87 729	87 029
Kirke og trossamfunn	20 457	20 763	17 499	-15,7 %	17 499	17 499	17 499
Finansområdet	-1 364 559	-1 367 019	-1 389 986	1,7 %	-1 389 986	-1 389 986	-1 389 986
Fellesområdet	6 010	13 330	6 830	-48,8 %	6 830	6 830	6 830
Innovasjon og forvaltning	27 423	26 582	35 888	35,0 %	35 888	35 888	35 888
Helse- og barneverntjenesten	91 410	93 604	94 342	0,8 %	93 342	93 342	93 342
Enhet for psykisk helse og rus	38 606	42 793	42 600	-0,5 %	42 600	42 600	42 600
NAV	62 254	58 332	57 030	-2,2 %	57 030	57 030	57 030
Hjemmetjenester og rehabilitering	119 743	119 107	120 330	1,0 %	117 330	117 330	117 330
Enhet for habilitering	128 363	120 461	120 945	0,4 %	117 945	117 945	117 945
Enhet for omsorgssentre	111 901	105 482	103 802	-1,6 %	100 802	100 802	100 802
Helse- og omsorgssektoren	585 710	579 691	581 767	0,4 %	571 767	571 767	571 767

BRUTTOTALL (INKL MOMS OG FØR TILSKUDD)											
INVESTERINGSPROGRAM 2021-2028		BRUTTO RAMME	ESTIMERT ≤2020	INVESTERINGSPROGRAM							
IGANGSATTE INVESTERINGER (BRUTTO):				2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Fellestjenester											
1 Egenkapitalinnskudd KLP (882001)		28 800		3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600	3 600
2 Egenkapitalinnskudd KLP sykepl (882002)		6 400		800	800	800	800	800	800	800	800
Helse og omsorg											
3 Velferdsteknologi, nattilsyn (8701402)		2 800	1 300	500	500	500					
4 6 småhus (6901601)		14 000	5 100	4 450		4 450					
5 Fevikun brannforebyggende investering (6901802)		4 000	3 800	200							
6 Eplehaven bofellesskap		24 000	200	18 000	5 800						
7 Syksignalanlegg		5 100	4 300	800							
8 Frivoltun og GROM - ombygging (6901806)		25 500	2 200	15 300	8 000						
Kultur- og oppvekst											
9 Kulturhuset - utbedring og fornyelse av Pan og Vesle Hallvard (6901709)		3 600	2 000	1 600							
10 Grimstad kulturhus - nytt inngangsparti, foaje og sceneinngang 6901809		500	100	400							
11 Grimstad kulturhus - nytt lydanlegg/akustikkanlegg i Pan 6901810		7 750	50	7 700							
12 Svømmehall 6901808		344 200	700	-				171 750	171 750		
Samfunn og miljø:											
13 Utfasing av fossilt brensel (6901714)		16 400	5 500	10 900							
14 GSV Østerhusmonen 6851816		3 200	200		500	2 500					
15 Enkeltinvesteringer etter energimerking 6851806		20 400	1 000	9 400	10 000						
16 Forprosjekt sykehjemsplasser og forebyggende helsetjenester		1 000	200					400	400		
17 Nytt høydemateriell til brannvesenet lift/stigebil 6852001		7 400		7 400							
18 Opprusting av Torvet 6851908		13 100	700			6 200	6 200				
19 Kyststi 6851811		1 200		1 200							
20 Tiltak i smug og små byrom 6851904		500					500				
21 Trafikksikkerhetsmidler 6851905		1 500	1 000	500							
22 Gang/sykelsti Frivoldalen 6851813		10 000				1 000	9 000				
23 Skilting av kommunale veier 6851814		125	100	25							
24 GSV og andre veiltak i sentrum 6851203		4 000	1 110			790	2 100				
25 Grefstadveien (tidl. Veier, gang og sykkelstier) 6851606		19 000	16 200	2 800							
26 Byhaven servicebygg 6801815		1 350	1 250	100							
27 Byhaven, utservering asfalt og lyspilarer 6851910		866	600	266							
28 Byhaven park		46 300	40 300	6 000							
29 Bygningsmessige tilpasninger brukere		800		200	200	200	200				
30 Reguleringsarbeid Ekelunden		1 200		1 200							
31 Sorenskrivergården		3 400			3 400						
32 Ladestasjoner el-biler		1 620	1 300	320							
33 Sykkelparkering Fevik 6902007		600	400	200							
34 Sykkelparkering GUS 6902008		500	400	100							
Kirken:											
35 Handlingsprogram kirkebygg og kirkegårder (8402001)		3 600	400	400	400	400	400	400	400	400	400
36 Maskiner og utstyr på kirkegårdene (8402002)		2 700	300	300	300	300	300	300	300	300	300
37 Grimstad kirke - overflatebehandling		2 800	150	2 650							
SUM IGANGSATTE INVESTERINGER		630 211	90 860	97 311	33 500	20 740	23 100	177 250	177 250	5 100	5 100
NYE INVESTERINGER (BRUTTO)											
Fellestjenester											
Helse og omsorg											
38 Barnebolig 6902001		33 750		1 000	32 750						
39 Boliger til en brukergruppe med utfordringer knyttet til adferd og oppfølging		15 625			1 000	14 625					
40 Boliger for mennesker med utviklingshemming		52 500				1 000	51 500				
41 Markveien bofellesskap		33 500					1 000	32 500			
42 Forflytningshjelpemidler og annet pasientrelatert utstyr 6902002		1 750		625	375	375	375				
43 Sykehjemsplasser lokalitet 1		63 750		2 000	2 000	59 750					
44 Sykehjemsplasser lokalitet 2		106 250					2 000	2 000	102 250		
45 Kjøkkenmaskiner - inventar		4 800		600	600	600	600	600	600	600	600
46 Biler (erstatning for utgående leasingavtale)		13 750		13 750							
47 Holvika bofellesskap opparbeidelse og regulering av tomt		2 700		2 700							
Kultur og oppvekst											
48 Fjære skole 6902003		150 000		5 000	72 500	72 500					
49 Holviga barneskole		252 000				5 000	121 000	126 000			
50 Kjøp av brakker til skoler		5 200			5 200						
51 Varslingssystemer skoler		5 000		2 000	2 000	1 000					
Samfunn og miljø:											
52 Park Campus		4 500			2 500	2 000					
53 Omre - vei		27 000		2 000	2 000	23 000					
54 Gjestehavna - forprosjekt opprusting		500		500							
55 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2020 (6852002)		500		500							
56 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2021		500			500						
57 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2022		500				500					
58 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2023		500					500				
59 Utbedring gammel svømmehall/varmtvannsbasseng Berge Gård		2 500		500	500	500	500	500			
60 Regulering Campus Park		250		250							
61 Avviksutbedring tilfluktsrom Kulturhuset		12 500		12 500							
62 Reguleringsarbeid Føreidsgate 17		500		500							
63 Utbedring kunstgressbanen Levermyr		6 500		6 500							
64 Biler og maskiner		9 360		3 570	4 550	870	370				
65 Moyveien		3 000			3 000						
66 Reguleringsarbeid gravplasser		1 500		1 500							
SUM NYE INVESTERINGER		810 685	-	55 995	129 475	181 720	177 845	161 600	102 850	600	600
SUM IGANGSATTE OG NYE INVESTERINGER		1 440 896	90 860	153 306	162 975	202 460	200 945	338 850	280 100	5 700	5 700

ESTIMERTE TILSKUDDSMIDLER OG MOMSREFUSJON

INVESTERINGSPROGRAM 2021-2028		INVESTERINGSPROGRAM							
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
IGANGSATTE INVESTERINGER (BRUTTO):									
Fellestjenester									
1 Egenkapitalinnskudd KLP (882001)									
2 Egenkapitalinnskudd KLP sykepl (882002)									
Helse og omsorg									
3 Velferdsteknologi, nattilsyn (8701402)		-100	-100	-100	-	-	-	-	-
4 6 småhus (6901601)		-1 890	-	-1 890	-	-	-	-	-
5 Fevikun brannforebyggende investering (6901802)		-40	-	-	-	-	-	-	-
6 Eplehaven bofellesskap		-18 000	-5 800	-	-	-	-	-	-
7 Sykesignalanlegg		-160	-	-	-	-	-	-	-
8 Frivoltun og GROM - ombygging (6901806)		-6 060	-3 600	-	-	-	-	-	-
Kultur- og oppvekst									
9 Kulturhuset - utbedring og fornyelse av Pan og Vesle Hallvard (6901709)		-320	-	-	-	-	-	-	-
10 Grimstad kulturhus - nytt inngangsparti, foaje og sceneinngang 6901809		-480	-	-	-	-	-	-	-
11 Grimstad kulturhus - nytt lydanlegg/akustikkanlegg i Pan 6901810		-3 140	-	-	-	-	-	-	-
12 Svømmehall 6901808		-	-	-	-	-44 463	-44 463	-	-
Samfunn og miljø:									
13 Utfasing av fossilt brensel (6901714)		-5 740	-	-	-	-	-	-	-
14 GSV Østerhusmonen 6851816		-	-100	-500	-	-	-	-	-
15 Enøkinvesteringer etter energimerking 6851806		-1 880	-2 000	-	-	-	-	-	-
16 Forprosjekt sykehjemsplasser og forebyggende helsetjenester		-	-	-	-	-80	-80	-	-
17 Nytt høydemateriell til brannvesenet lift/stigebil 6852001		-1 480	-	-	-	-	-	-	-
18 Opprusting av Torvet 6851908		-	-	-1 240	-1 240	-	-	-	-
19 Kyststi 6851811		-240	-	-	-	-	-	-	-
20 Tiltak i smug og små byrom 6851904		-	-	-	-100	-	-	-	-
21 Trafikksikkerhetsmidler 6851905		-100	-	-	-	-	-	-	-
22 Gang/sykelsti Frivoldalen 6851813		-	-	-200	-1 800	-	-	-	-
23 Skilting av kommunale veier 6851814		-5	-	-	-	-	-	-	-
24 GSV og andre veitiltak i sentrum 6851203		-	-	-158	-420	-	-	-	-
25 Grefstadveien (tidl. Veier, gang og sykkelstier) 6851606		-560	-	-	-	-	-	-	-
26 Byhaven servicebygg 6801815		-20	-	-	-	-	-	-	-
27 Byhaven, utservering asfalt og lyspilarer 6851910		-53	-	-	-	-	-	-	-
28 Byhaven park		-1 200	-	-	-	-	-	-	-
29 Bygningsmessige tilpasninger brukere		-40	-40	-40	-40	-	-	-	-
30 Reguleringsarbeid Ekelunden		-240	-	-	-	-	-	-	-
31 Sorenskrivergården		-	-680	-	-	-	-	-	-
32 Ladestasjoner el-biler		-64	-	-	-	-	-	-	-
33 Sykkelparkering Fevik 6902007		-40	-	-	-	-	-	-	-
34 Sykkelparkering GUS 6902008		-20	-	-	-	-	-	-	-
Kirken:									
35 Handlingsprogram kirkebygg og kirkegårder (8402001)		-80	-80	-80	-80	-80	-80	-80	-80
36 Maskiner og utstyr på kirkegårdene (8402002)		-60	-60	-60	-60	-60	-60	-60	-60
37 Grimstad kirke - overflatebehandling		-530	-	-	-	-	-	-	-
SUM IGANGSATTE INVESTERINGER		-42 542	-12 460	-4 268	-3 740	-44 683	-44 683	-140	-140
		-	-	-	-	-	-	-	-
NYE INVESTERINGER (BRUTTO)									
Fellestjenester									
Helse og omsorg									
38 Barnebolig 6902001		-200	-15 790	-	-	-	-	-	-
39 Boliger til en brukergruppe med utfordringer knyttet til adferd og oppfølging		-	-200	-9 085	-	-	-	-	-
40 Boliger for mennesker med utviklingshemming		-	-	-200	-22 620	-	-	-	-
41 Markveien bofellesskap		-	-	-	-200	-19 500	-	-	-
42 Forflytningshjelpemidler 6902002		-125	-75	-75	-75	-	-	-	-
43 Sykehjemsplasser lokalitet 1		-400	-400	-11 950	-	-	-	-	-
44 Sykehjemsplasser lokalitet 2		-	-	-	-400	-400	-20 450	-	-
45 Kjøkkenmaskiner - inventar		-120	-120	-120	-120	-120	-120	-120	-120
46 Biler (erstatning for utgående leasingavtale)		-10 550	-	-	-	-	-	-	-
47 Holvika bofellesskap opparbeidelse og regulering av tomt		-540	-	-	-	-	-	-	-
Kultur og oppvekst									
48 Fjære skole 6902003		-1 000	-14 500	-14 500	-	-	-	-	-
49 Holviga barneskole		-	-	-1 000	-24 200	-25 200	-	-	-
50 Kjøp av brakker til skoler		-	-1 040	-	-	-	-	-	-
51 Varslingssystemer skoler		-400	-400	-200	-	-	-	-	-
Samfunn og miljø:									
52 Park Campus		-	-500	-400	-	-	-	-	-
53 Omre - vei		-400	-400	-4 600	-	-	-	-	-
54 Gjestehavna - forprosjekt opprusting		-100	-	-	-	-	-	-	-
55 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2020 (6852002)		-100	-	-	-	-	-	-	-
56 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2021		-	-100	-	-	-	-	-	-
57 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2022		-	-	-100	-	-	-	-	-
58 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2023		-	-	-	-100	-	-	-	-
59 Utbedring gammel svømmehall		-100	-100	-100	-100	-100	-	-	-
60 Regulering Campus Park		-50	-	-	-	-	-	-	-
61 Avviksutbedring tilfluktsrom Kulturhuset		-12 500	-	-	-	-	-	-	-
62 Reguleringsarbeid Føreidsgate 17		-100	-	-	-	-	-	-	-
63 Utbedring kunstgressbanen Levermyr		-2 300	-	-	-	-	-	-	-
64 Biler og maskiner		-714	-910	-174	-74	-	-	-	-
65 Moyveien		-	-600	-	-	-	-	-	-
66 Reguleringsarbeid gravplasser		-300	-	-	-	-	-	-	-
SUM NYE INVESTERINGER		-14 999	-35 135	-42 504	-47 889	-45 320	-20 570	-120	-120
SUM IGANGSATTE OG NYE INVESTERINGER		-57 541	-47 595	-46 772	-51 629	-90 003	-65 253	-260	-260

NETTOTALL (EKSKL MOMS OG ETTER TILSKUDD)

INVESTERINGSPROGRAM 2021-2028	INVESTERINGSPROGRAM							
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
IGANGSATTE INVESTERINGER (BRUTTO):								
Fellestjenester								
1 Egenkapitalinnskudd KLP (882001)								
2 Egenkapitalinnskudd KLP sykepl (882002)								
Helse og omsorg	-	-	-	-	-	-	-	-
3 Velferdsteknologi, nattilsyn (8701402)	400	400	400	-	-	-	-	-
4 6 småhus (6901601)	2 560	-	2 560	-	-	-	-	-
5 Feviktun brannforebyggende investering (6901802)	160	-	-	-	-	-	-	-
6 Eplehaven bofellesskap	-	-	-	-	-	-	-	-
7 Sykesignalanlegg	640	-	-	-	-	-	-	-
8 Frivolltun og GROM - ombygging (6901806)	9 240	4 400	-	-	-	-	-	-
Kultur- og oppvekst								
9 Kulturhuset - utbedring og fornyelse av Pan og Vesle Hallvard (6901709)	1 280	-	-	-	-	-	-	-
10 Grimstad kulturhus - nytt inngangsparti, foaje og sceneinngang 6901809	-80	-	-	-	-	-	-	-
11 Grimstad kulturhus - nytt lydanlegg/akustikkanlegg i Pan 6901810	4 560	-	-	-	-	-	-	-
12 Svømmehall 6901808	-	-	-	-	127 288	127 288	-	-
Samfunn og miljø:								
13 Utfasing av fossilt brensel (6901714)	5 160	-	-	-	-	-	-	-
14 GSV Østerhusmonen 6851816	-	400	2 000	-	-	-	-	-
15 Enøkinvesteringer etter energimerking 6851806	7 520	8 000	-	-	-	-	-	-
16 Forprosjekt sykehjemsplasser og forebyggende helsetjenester	-	-	-	-	320	320	-	-
17 Nytt høydemateriell til brannvesenet lift/stigebil 6852001	5 920	-	-	-	-	-	-	-
18 Opprusting av Torvet 6851908	-	-	4 960	4 960	-	-	-	-
19 Kyststi 6851811	960	-	-	-	-	-	-	-
20 Tiltak i smug og små byrom 6851904	-	-	-	400	-	-	-	-
21 Trafikksikkerhetsmidler 6851905	400	-	-	-	-	-	-	-
22 Gang/sykelsti Frivoldalen 6851813	-	-	800	7 200	-	-	-	-
23 Skilting av kommunale veier 6851814	20	-	-	-	-	-	-	-
24 GSV og andre veiltak i sentrum 6851203	-	-	632	1 680	-	-	-	-
25 Grefstadveien (tidl. Veier, gang og sykkelstier) 6851606	2 240	-	-	-	-	-	-	-
26 Byhaven servicebygg 6801815	80	-	-	-	-	-	-	-
27 Byhaven, utservering asfalt og lyspilarer 6851910	213	-	-	-	-	-	-	-
28 Byhaven park	4 800	-	-	-	-	-	-	-
29 Bygningmessige tilpasninger brukere	160	160	160	160	-	-	-	-
30 Reguleringsarbeid Ekelunden	960	-	-	-	-	-	-	-
31 Sorenskrivergården	-	2 720	-	-	-	-	-	-
32 Ladestasjoner el-biler	256	-	-	-	-	-	-	-
33 Sykkelparkering Fevik 6902007	160	-	-	-	-	-	-	-
34 Sykkelparkering GUS 6902008	80	-	-	-	-	-	-	-
Kirken:								
35 Handlingsprogram kirkebygg og kirkegårder (8402001)	320	320	320	320	320	320	320	320
36 Maskiner og utstyr på kirkegårdene (8402002)	240	240	240	240	240	240	240	240
37 Grimstad kirke - overflatebehandling	2 120	-	-	-	-	-	-	-
SUM IGANGSATTE INVESTERINGER	50 369	16 640	12 072	14 960	128 168	128 168	560	560
NYE INVESTERINGER (BRUTTO)								
Fellestjenester								
Helse og omsorg								
38 Barnebolig 6902001	800	16 960	-	-	-	-	-	-
39 Boliger til en brukergruppe med utfordringer knyttet til adferd og oppfølging	-	800	5 540	-	-	-	-	-
40 Boliger for mennesker med utviklingshemming	-	-	800	28 880	-	-	-	-
41 Markveien bofellesskap	-	-	-	800	13 000	-	-	-
42 Forflytningshjelpemidler 6902002	500	300	300	300	-	-	-	-
43 Sykehjemsplasser lokalitet 1	1 600	1 600	47 800	-	-	-	-	-
44 Sykehjemsplasser lokalitet 2	-	-	-	1 600	1 600	81 800	-	-
45 Kjøkkenmaskiner - inventar	480	480	480	480	480	480	480	480
46 Biler (erstatning for utgående leasingavtale)	3 200	-	-	-	-	-	-	-
47 Holvika bofellesskap opparbeidelse og regulering av tomt	2 160	-	-	-	-	-	-	-
Kultur og oppvekst								
48 Fjære skole 6902003	4 000	58 000	58 000	-	-	-	-	-
49 Holviga barneskole	-	-	4 000	96 800	100 800	-	-	-
50 Kjøp av brakker til skoler	-	4 160	-	-	-	-	-	-
51 Varslingssystemer skoler	1 600	1 600	800	-	-	-	-	-
Samfunn og miljø:								
52 Park Campus	-	2 000	1 600	-	-	-	-	-
53 Omre - vei	1 600	1 600	18 400	-	-	-	-	-
54 Gjestehavna - forprosjekt opprusting	400	-	-	-	-	-	-	-
55 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2020 (6852002)	400	-	-	-	-	-	-	-
56 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2021	-	400	-	-	-	-	-	-
57 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2022	-	-	400	-	-	-	-	-
58 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2023	-	-	-	400	-	-	-	-
59 Utbedring gammel svømmehall	400	400	400	400	400	-	-	-
60 Regulering Campus Park	200	-	-	-	-	-	-	-
61 Avviksutbedring tilfluktsrom Kulturhuset	-	-	-	-	-	-	-	-
62 Reguleringsarbeid Føreidsgate 17	400	-	-	-	-	-	-	-
63 Utbedring kunstgressbanen Levermyr	4 200	-	-	-	-	-	-	-
64 Biler og maskiner	2 856	3 640	696	296	-	-	-	-
65 Moyveien	-	2 400	-	-	-	-	-	-
66 Reguleringsarbeid gravplasser	1 200	-	-	-	-	-	-	-
SUM NYE INVESTERINGER	25 996	94 340	139 216	129 956	116 280	82 280	480	480
SUM IGANGSATTE OG NYE INVESTERINGER	76 365	110 980	151 288	144 916	244 448	210 448	1 040	1 040

EIENDOM AVHENDING								
INVESTERINGSPROGRAM 2021-2028				INVESTERINGSPROGRAM				
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
SALGSPROSJEKTER								
Tønnevoldskogen	-15 000							
SUM	-15 000	-	-	-	-	-	-	-

MOMSREFUSJON

INVESTERINGSPROGRAM 2021-2028		INVESTERINGSPROGRAM							
		2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
IGANGSATTE INVESTERINGER (BRUTTO):									
Fellestjenester									
1 Egenkapitalinnskudd KLP (882001)									
2 Egenkapitalinnskudd KLP sykepl (882002)									
Helse og omsorg									
3 Velferdsteknologi, nattilsyn (8701402)									
4 6 småhus (6901601)									
5 Feviktun brannforebyggende investering (6901802)									
6 Eplehaven bofellesskap									
7 Sykesignalanlegg									
8 Frivoltun og GROM - ombygging (6901806)									
Kultur- og oppvekst									
9 Kulturhuset - utbedring og fornyelse av Pan og Vesle Hallvard (6901709)									
10 Grimstad kulturhus - nytt inngangsparti, foaje og sceneinngang 6901809									
11 Grimstad kulturhus - nytt lydanlegg/akustikkanlegg i Pan 6901810									
12 Svømmehall 6901808									
Samfunn og miljø:									
13 Utfasing av fossilt brensel (6901714)									
14 GSV Østerhusmonen 6851816									
15 Enøkinvesteringer etter energimerking 6851806									
16 Forprosjekt sykehjemsplasser og forebyggende helsetjenester									
17 Nytt høydemateriell til brannvesenet lift/stigebil 6852001									
18 Opprusting av Torvet 6851908									
19 Kyststi 6851811									
20 Tiltak i smug og små byrom 6851904									
21 Trafikksikkerhetsmidler 6851905									
22 Gang/sykelsti Frivoldalen 6851813									
23 Skilting av kommunale veier 6851814									
24 GSV og andre veiltak i sentrum 6851203									
25 Grefstadveien (tidl. Veier, gang og sykkelstier) 6851606									
26 Byhaven servicebygg 6801815									
27 Byhaven, utservering asfalt og lyspilarer 6851910									
28 Byhaven park									
29 Bygningsmessige tilpasninger brukere									
30 Reguleringsarbeid Ekelunden									
31 Sorenskrivergården									
32 Ladestasjoner el-biler									
33 Sykkelparkering Fevik 6902007									
34 Sykkelparkering GUS 6902008									
Kirken:									
35 Handlingsprogram kirkebygg og kirkegårder (8402001)									
36 Maskiner og utstyr på kirkegårdene (8402002)									
37 Grimstad kirke - overflatebehandling									
SUM IGANGSATTE INVESTERINGER		-	-	-	-	-	-	-	-
NYE INVESTERINGER (BRUTTO)									
Fellestjenester									
Helse og omsorg									
38 Barnebolig 6902001									
39 Boliger til en brukergruppe med utfordringer knyttet til adferd og oppfølging									
40 Boliger for mennesker med utviklingshemming									
41 Markveien bofellesskap									
42 Forflytningshjelpemidler 6902002									
43 Sykehjemsplasser lokalitet 1									
44 Sykehjemsplasser lokalitet 2									
45 Kjøkkenmaskiner - inventar									
46 Biler (erstatning for utgående leasingavtale)		-7 800							
47 Holvika bofellesskap opparbeidelse og regulering av tomt									
Kultur og oppvekst									
48 Fjære skole 6902003									
49 Holviga barneskole									
50 Kjøp av brakker til skoler									
51 Varslingssystemer skoler									
Samfunn og miljø:									
52 Park Campus									
53 Omre - vei									
54 Gjestehavna - forprosjekt opprusting									
55 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2020 (6852002)									
56 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2021									
57 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2022									
58 Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2023									
59 Utbedring gammel svømmehall									
60 Regulering Campus Park									
61 Avviksutbedring tilfluktsrom Kulturhuset		-7 200							
62 Reguleringsarbeid Føreidsgate 17									
63 Utbedring kunstgressbanen Levermyr									
64 Biler og maskiner									
65 Moyveien									
66 Reguleringsarbeid gravplasser									
SUM NYE INVESTERINGER		-15 000	-	-	-	-	-	-	-
SUM IGANGSATTE OG NYE INVESTERINGER		-15 000	-	-	-	-	-	-	-

Investeringer HP 2021	BRUTTO	ESTIMERT	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Investeringsprogram 2021-2028	Brutto Ramme	Estimert <=2020	Investeringsprogram							
			2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028
VARF, igangsatte investeringer (netto)										
1 Renovasjon, Nedgravde beholdere (6801440)	4 400	2 300	2 100							
2 Kloakkrenseanlegg (6801605)	298 000	18 500	18 500	11 000	100 000	150 000				
3 Avløp, diverse mindre anlegg 6802009	2 400		600	600	600	600				
4 Avløp, utskifting av lastebil 6802001	1 500		1 500							
5 Ny varebil, avløp 6801913	1 550	1 150		400						
6 Vann, diverse mindre anlegg 6802008	2 400		600	600	600	600				
7 Vannledning Trollfalden 6801915	4 500		2 250	2 250						
8 Vann, nytt høydebasseng Solbergåsen 6801908	20 700	4 000	16 700							
9 Nyanlegg vann Tjore 6801909	1 600		1 600							
10 Kloakk, nyanlegg avløp Tjore 6801904	1 700	100	1 600							
11 Kloakkpumpestasjon Tjore 6801905	1 700	400	1 300							
12 Ny kloakkpumpestasjon Byhaven 6801805	3 000	2 200	800							
13 Ny vannledning Rosholt – Solbergåsen - Egra 6801814	12 000	9 000	3 000							
14 Hesnes, fellesføring vann 6801503	3 000	600	2 400							
15 Hesnes, vann 6801706	5 000	200	4 800							
16 Hesnes, kloakk 6801705	7 900	2 400	5 500							
17 Avløp, kloakkpumpestasjon Vessøya sanering 6802004	2 600		2 600							
18 Vann, endring trykksoner	1 000			500	500					
19 Vann, Vikkilen sammenkobling av ledninger	2 000			2 000						
20 Vann, Støle-Homborsund, sammenkobling av ledninger	6 000				3 000	3 000				
21 Vann, Vik-Moy, sanering av asbestledning	6 000			3 000	3 000					
Vann, Rosholt vannbehandlingsanlegg, økt kapasitet på råvann og										
22 rentvann	1 200		600	600						
Sum igangsatte VARF-investeringer	390 150	40 850	66 450	20 950	107 700	154 200	-	-	-	-
VARF, nye investeringer (netto)										
23 Vann, traktor	1 200		1 200							
24 Vann, påbygg fordelingskum	600		600							
25 Vann, Judehavskleiva sanering vannledning	4 000		2 000	2 000						
26 Vann, asbestsanering Lia	6 000					6 000				
27 Avløp, utskifting lett lastebil	900			900						
28 Avløp, ny gravemaskin	1 500		1 500							
29 Avløp, utløp pumpestasjon Groos	700		700							
30 Avløp, pumpestasjon Lia	1 500					1 500				
31 Sanering pumpestasjon 2022	1 500			1 500						
32 Sanering pumpestasjon 2023	1 500				1 500					
33 Sanering pumpestasjon 2024	1 500					1 500				
34 Avløp, Judehavskleiva sanering kloakkledning	4 000			4 000						
35 Avløp, Lia	4 500					4 500				
36 Avløp, inspeksjonskamera	500		500							
Sum nye VARF-investeringer	29 900	-	6 500	8 400	1 500	13 500	-	-	-	-
Sum totale VARF-investeringer	420 050	40 850	72 950	29 350	109 200	167 700	-	-	-	-

Beskrivelse av investeringsprosjektene

Kommentarer til investeringsprogrammet 2021-2028

Investeringsprogrammet er i dette budsjettdokumentet vist over åtte år 2021-2028, hvorav de fire første årene sammenfaller med handlingsprogramperioden 2021-2024. Tallene i de siste fire årene av investeringsprogrammet vil naturlig nok være mer indikativ og mindre presise enn tallene for de nærmeste årene. Det kan like fullt være fornuftig å etablere en noe lengre tidshorisont på investeringsprogrammet slik det nå er gjort. En realistisk fremdriftsplan vil bestemmes av både det finansielle handlingsrommet og den operasjonelle gjennomføringsevnen. Det er av flere grunner ikke hensiktsmessig å kjøre for mange prosjekter på samme tid og en lengre tidshorisont enn fire år vil være naturlig.

Det vil være til dels stor forskjell på et prosjekts bruttokostnad og dets nettokostnad. For de aller fleste prosjektene tilkommer full momsrefusjon. I tillegg vil enkelte av prosjektene kvalifisere for tilskuddsmidler. Dette gjelder i størst grad helseprosjekter, men også annen type infrastruktur knyttet til idrettsanlegg og miljøtiltak. I tabellene er det for alle prosjektene satt opp oversikter over bruttotall, estimerte tilskuddsmidler og momsrefusjon og en egen oversikt over nettotall.

Prosjektbeskrivelser, fremdrift og kostnader

Prosjektene i investeringsprogrammet nedenfor er nummerert. Prosjektene med nummer fra 1 til 37 gjelder tidligere vedtatte og til dels oppstartede investeringer fra tidligere års handlingsprogram. Prosjektene nummerert fra 38 til 66 gjelder nye, endrede og ikke igangsatte investeringer for handlingsprogrammet 2021 til 2028.

Investeringsstallene i prosjektene nedenfor, legger til grunn at infrastrukturen oppføres på kommunens tomteeiendom slik det i hovedsak vil være tilfelle. Eventuelle tomtekostnader ikke er med i tallene.

Tidligere vedtatte og til dels igangsatte prosjekter

Fellestjenester

(1 og 2) Egenkapitalinnskudd KLP

Pensjonsavtalen med KLP innebærer et egenkapitalinnskudd som skal føres i investeringsregnskapet. Kommunedirektøren fører opp 17,6 mill kr i årene 2019 til 2022, hvor 3,2 mill kr gjelder sykepleiere. Egenkapitalinnskudd kan ikke lånefinansieres, og finansieres derfor av ubundet investeringsfond.

Helse- og omsorgssektoren

3. Velferdsteknologi

I handlingsprogrammet er det lagt inn 0,5 mill kr årlig til investeringer innen velferdsteknologi. Dette er en forutsetning for videre arbeid med innføring og utbredelse av velferdsteknologiske løsninger.

eHelsekoordinator skal være pådriver for arbeidet med velferdsteknologi i hele sektoren og følge opp ulike utprøvinger og prosjekter som kommunen er involvert i.

4. Seks småhus (6901601)

Frem til 2020 er det anskaffet fire enkeltboliger. Den ene av boligene (Opplandsveien 82) må rives som følge av branttilløp i 2019. Boligene blir erstattet med to nye boenheter. Finanseringen vil skje delvis som forsikringserstatting, og delvis med midler fra *seks småhus-prosjektet*. Dette prosjektet utløser også tilskudd fra Husbanken. Det er i tillegg planlagt for ytterligere to småhus.

5. Feviktun – brannforebyggende investering

Feviktun sprinkles. Oppstart av arbeider ble utsatt pga covid-19 og arbeidet vil derfor gå ut i 2021. Økt fdv-kostnad (forvaltning, drift og vedlikehold) på 50 000 pr år på grunn av årskontroll, service og vedlikehold.

6. Eplehaven bofellesskap

Eplehaven bofellesskap er et privat prosjekt hvor kommunen har prosjektledelsen. Utbygger og planavdelingen i kommunen er i dialog i forbindelse med reguleringsarbeidet. Det forventes saksbehandlingstid i forbindelse med fremlegging av politisk sak til teknisk utvalg, høringsfrister, utlysning og anskaffelser, mv. Tidspunkt for innflytting anslås til siste halvår 2022.

Stipulert driftskostnader fra høsten 2022: 3,5 mill kr, 2023 - 7 mill kr, 2024 - 7 mill kr.

7. Sykesignalanlegg – 6901612

Det er installert nytt sykesignalanlegg ved Feviktun bo- og omsorgssenter, Berge gård senter og Frivolltun bo- og omsorgssenter, inkludert Grom. Det er benyttet rammeavtale med Telenor som er forhandlet som en felles anskaffelse i Agder. Gjenstående midler i investeringsprosjektet er planlagt brukt for å installere teknologi i boliger innen enhet for habilitering.

8 Frivolltun og GROM - nødvendig ombygging areal omsorgsleiligheter og ventilasjonsanlegg mm

Videreføring fra handlingsprogrammet 2020-2023. Ombyggingen på GROM er gjennomført. Prosjektering på ventilasjonsanlegg og sprinkling på Frivolltun bo- og omsorgssenter pågår. Det tas sikte på å begynne gradvis på oppgradering av ventilasjonsanleggene, dersom nasjonale retningslinjer for Covid-19 tilsier det. Foreløpig kalkyle viser at prosjektet kan gjennomføres innenfor vedtatt budsjettamme.

Økt fdv-kostnad (forvaltning, drift og vedlikehold) på 60 000 pr år på grunn av årskontroll, service og vedlikehold.

Kultur og oppvekst

9. Kulturhuset – utbedring og fornyelse av Pan og Vesle Hallvard

Prosjektet er overført fra HP 2020-2023. Nytt vedtak om finansiering i PS 20/139. Grimstad Kulturhus KF skal stå for delfinansiering av prosjektet. Prosjektets omfang er ikke endret. Etter ombygging skal den nye salen være en multisal. Det vil si at salen kan brukes til kino, konsert, teater og konferanse.

Økt areal vil medføre økning av fdv- kostnader (forvaltning, drift og vedlikehold) for bygg- og eiendomstjenesten.

10. Grimstad kulturhus – nytt inngangsparti, foaje og sceneinngang

Grimstad Kulturhus har de siste årene opplevd et oppsving med betydelig økning i besøk og salg. Driften av kiosk og kafe er av vesentlig betydning for at kulturhuset i dag leverer overskudd. Kioskområdet og foajeen er imidlertid en flaskehals som legger begrensninger på betjening av publikum på en tilfredsstillende måte. Styret i Grimstad Kulturhus ønsker at det etableres et nytt inngangsparti til kulturhuset i hjørnet av bygningen (der dagens kiosk er. Videre foreslås at fasaden mot Hestetorget bygges ut en meter med glass opp til og med 2. etasje. Nye toalettanlegg er en del

av prosjektet, i tillegg til ny rampe mot Storgata for teaterbuss og utstyr. jfr. vedlegg fra Grimstad kulturhus.

Økt areal eller økning av antall toalettrom vil medføre økning av fdv- kostnader (forvaltning, drift og vedlikehold) for bygg- og eiendomstjenesten.

11. Grimstad kulturhus – nytt lydanlegg/akustikkanlegg i Pan

I handlingsprogram 2020-2023 vedtok man at dette prosjektet skal inngå i prosjektet, Kulturhus – utbedring og fornyelse av PAN. I sak PS 20/139 ble det vedtatt ny finansieringsplan med totalramme på kr. 11,35 mill kr, der Grimstad Kulturhus KF skal stå for deler av finansieringen. Pan vil etter planen stå ferdig våren/sommer 2021. Dette investeringstiltaket er en ytterligere investering i Pan, for å gjøre salen om til en optimal multisal med et elektronisk klanganlegg som muliggjør akustiske tilpasninger. Utbedringen vil dermed gjøre salen til en svært god konsertsal for mindre ensembler og scenekunstgrupper, og også til en glimrende kinosal. Et elektronisk klanganlegg supplert, med et Dolby Atmos kinolydanlegg, vil gjøre Pan til en fremtidsrettet sal med et stort bruksområde.

12. Ny svømmehall

Grimstad kommune har behov for en ny svømmehall. Dagens svømmehall på Levermyr er over 50 år, og eldre enn det som regnes som normal teknisk levetid for et slikt anlegg.

Det er tidligere vedtatt å prosjektere ny svømmehall. Plassering av hallen ble besluttet av i 2019 (KS 17.06-2019, sak 18/8011) og vedtatt etablert innenfor Campus Grimstad-området. Videre ble det i juni 2020 (sak KS 20/91) besluttet at ny svømmehall skal ligge i forlengelsen av friidrettshallen langs Terje Løvås vei. Konkret lokalisering fastsettes gjennom reguleringsplan. Ny svømmehall vil erstatte både dagens svømmehall og varmtvannsbassenget på Berge gård senter.

Det er innhentet foreløpige priskalkyler for ulike svømmehallkonsepter med 25-meters basseng og med 50-meters basseng. Den første løsningen inneholder et konkurransebasseng på 25m x 21m (åtte baner), et varmebasseng på 10m x 15m og et terapibasseng på 12,5m x 9,5m, i tillegg til et moderne garderobeanlegg og en velværeavdeling. Den største løsningen inneholder det samme, men da med et konkurransebasseng på 50m x 20m.

Ny svømmehall er et kapitalkrevende anlegg. Brutto investeringskostnad på de to hallkonseptene som beskrevet ovenfor, er i et nylig innhentet mulighetsstudie indikert til henholdsvis 344 mill kr og 441 mill kr. Tallkalkylene inkluderer ikke eventuelle tomtekostnader.

I investeringsprogrammet er det rimeligste alternativet lagt inn og med investeringsoppstart i 2025. Netto investeringskostnad for kommunen vil avhenge av andel andre finansieringsmidler. Størrelse på dette er ikke endelig fastsatt. Det vil være delvis momsrefusjon og muligheter for ulike typer tilskuddsmidler ved etablering av svømmehall. I investeringsprogrammet er tilskuddsmidler og momsrefusjon estimert til ca. 90 mill kr, og det vil kunne være muligheter for å øke tilskuddene ytterligere. Dersom den nye hallen defineres som et inter-kommunalt anlegg, vil dette kunne utløse ytterligere tilskuddsmidler.

Foreløpig estimat på fdv-kostnader (forvaltning, drift og vedlikehold) på ny hall er ca 10 mill kr på 25 m basseng og 12 mill kr på 50 m basseng, og vil erstatte dagens drift til på gammel hall.

Samfunns- og miljøsektoren

13. Utfasing av fossilt brensel

Videreføring fra handlingsprogrammet 2020-2023. Det pågår fortsatt prosjektering parallelt med igangsatte prosjekter. Noen av prosjektene er så enkle som å ta bort oljekjel og tank, mens andre prosjekter/tiltak krever detaljprosjektering og planlegging før igangsetting. Budsjettrammen ser ut til å holde for de tiltakene som er prosjektert. For å opprettholde ENOVA-tilskuddet må prosjektet ferdigstilles i løpet av 2021.

14. GSV – Østerhusmoen

I krysset Østerhusmoen/Mollandsveien er det gjennomført en reguleringsendring, slik at fremtidig løsning er T-kryss, og ikke rundkjøring slik som tidligere planlagt. Det er regulert ny gang- og sykkelvei langs Østerhusmoen fra Mollandsveien til Bibelskolen (totalt ca. 1,1 km). Det er foreløpig satt av totalt 3,2 mill kr til dette tiltaket. Prioriteringen av dette utbyggingsprosjektet bør vurderes i sammen med øvrige prosjekter, og er foreslått utsatt oppstart 2022.

15. Enøkinvesteringer etter energimerking

Etter energimerkingen av alle kommunale bygg ble det utarbeidet en tiltaksliste på hvert bygg og som var rettet mot enøk. Bygg- og eiendomstjenesten ønsker å sette i gang de mest energieffektive tiltakene på hvert bygg. Planen er å prosjektere og prioritere tiltak i 2019-2020, for så å iverksette de tre neste årene. Inntjeningstiden på planlagte tiltak vil ligge på seks-åtte år.

De fleste tiltakene vil utløse tilskudd fra ENOVA, men det er vanskelig å anta hvor mye dette vil utgjøre totalt. Styringsgruppa har behandlet en prioritert tiltaksliste. Flere av tiltakene er satt i gang. Økonomien ser positivt ut.

16. Forprosjekt – utvikling av industritomta/brannstasjonen

I forbindelse med utredningen av eiendomsstrategien for Grimstad kommune, er det fremtredende at det er behov for å se nærmere på fremtidig bruk av industritomta. Industritomten er i dag liten og uhensiktsmessig arrondert i forhold til dagens behov. Det vil også være hensiktsmessig å finne bedre egnet lokalisering for kommunens verksted og lagerbehov for enhetene kommunaltekniske tjenester og bygg- og eiendomstjenesten.

I kommuneplanen er arealet avsatt til bolig. Men det bør også sees nærmere på en kombinasjon av blant annet ny brannstasjon, helsesenter, boliger innenfor helse- og omsorgssektoren og annen boligbebyggelse. En slik transformasjon vil innebære at kommunens verksted og lager må flytte til mer hensiktsmessig lokalisering.

Det ble fremmet sak for kommunestyret i juni 2020 hvor kommunestyret fattet vedtak om ikke å kombinere nye sykehjemsplasser og helsesenter i et nytt helsehus. Behovet for å utrede nytt helsesenter utredes videre. Viser til workshop 22.10.20 hvor dette var et av temaene. Deltakere var kommuneplanutvalg, helse- og omsorgsutvalg, leder og nestleder for råd for mennesker med funksjonsnedsettelse og eldrerådet. I tillegg deltok medarbeidere og ledere fra berørte sektorer, samt direktøren for i4Helse AS.

17. Nytt høydemateriell til brannvesenet lift/stigebil

Brannvesenet har i dag en lift fra 1993, som ble kjøpt brukt fra Oslo brannvesen i 2003. Den blir årlig kontrollert av et eksternt firma som godkjenner videre bruk. Det er registrert tiltakende problem med rust og i løpet av få år må den skiftes ut. Høydemateriell er primært beregnet for slukkeinnsats og er et viktig redskap for å hindre spredning av brann og å kunne dekke/slokke den femte fasaden, nemlig taket. Det er også mulighet for å benytte høydemateriellet som ekstra rømningsvei, og i

det tette trehusmiljøet i Grimstad, er dette veldig aktuelt. Enkelte nybygg legger også til grunn at brannvesenet med sitt høydemateriell kan hindre spredning via brennbar kledning.

Bilen er bestilt og er forventet levert vår/sommer 2021.

18. Opprusting av Torvet

Dette prosjektet er foreslått utsatt til 2023/2024 grunnet manglende kapasitet. Planarbeidet må ferdigstilles. Prosjektering og grunnnerverv må gjennomføres før tiltakene kan gjennomføres i praksis. Det vil nok være hensiktsmessig å gjennomføre prosjektet fra høst til vår, da torvet må være åpent om sommeren.

19. Kyststi

I budsjett 2021 er det satt av kr 1,2 mill kr til skilting og utføring. I denne rammen er det lagt opp til enkel tilrettelegging og bruk av eksisterende stier og veier, samt frivillig avtaler med grunneiere.

20. Tiltak i smug og små byrom

Tiltak vil planlegges i etterkant av torg- og gatebruksplanen. Tiltak er foreslått utsatt til 2024.

21. Trafikksikkerhetsmidler

Det er stort fokus på trafikksikkerhet. Det jobbes med en prioriteringsliste, hvor også alle skolene er invitert til å komme med innspill. I 2020 er det satt opp belysning langs Eideveien, her kommer det en slutfaktura i slutten av 2020/begynnelsen av 2021.

22. Frivolldalen – gang- og sykkelvei

I gjeldende *Handlingsplan for trafikksikkerhet 2014-2017* er dette tiltaket prioritert som nr. 2. Regulering pågår og vil sannsynligvis bli ferdig i 2021. Det foreslås at grunnnerverv og utarbeidelse av tekniske planer og anbudsdokumenter gjøres i 2023. Bygging av anlegget foreslås gjennomført i 2023-2024.

23. Skilting av kommunale veier

Når gatebruksplanen er ferdig og tiltak skal gjennomføres, vil dette medføre en del endring i skilting.

24. Gang- og sykkelvei og andre veitiltak i sentrum

Disse midlene var tidligere avsatt til ny vei i Grømheia, dette skal nå benyttes til Grømbukt sti. Utsatt på grunn av utfordringer med grunnavtaler

25. Veier, gang- og sykkelstier (6851606) Grefstadveien

Arbeidet med Grefstadveien startet opp i slutten av 2019. Arbeidet ble tildelt entreprenør på bakgrunn av anbudskonkurranse. Det gjenstår noe arbeid på veien som antas å være ferdig 2021.

26. Byhaven servicebygg

Prosjektering, utarbeidelse av anbudsdokumenter og konkurranse er utført. Byggearbeidene forventes å starte sent i 2020 og være ferdig i løpet av tidlig 2021.

Økt areal vil medføre økning av fdv- kostnader (forvaltning, drift og vedlikehold) for bygg- og eiendomstjenesten på 72 000 + drift av snøsmelteanlegg, estimert til 500'.

27. Byhaven, uteservering, asfalt og lyspilarer

Det meste arbeidet er utført, kun mindre arbeide gjenstår.

28. Byhaven, 6851702

Det er tidligere informert om at Byhaven går mot merforbruk (størrelsesorden 6 millioner), og det er i styringsgruppen besluttet at alle prosjektene i Byhaven, altså selve Byhaven (6851702), pumpestasjonen (6801805), servicebygget (6801815), asfaltering av grusganger og lyspilarerene (6851910), må ses under ett når alt er ferdig.

Selve prosjektet Byhaven park kan avsluttes når servicebygget står ferdig, for det er i det bygget all styring av de tekniske installasjoner i parken skal befinne seg (undervarme til byløper, fontene, vann og strøm til brygger og hageanlegg). Angående servicebygget, så er omlegging av kabler og midlertidig styring av kloakkpumpestasjon påbegynt, og andre fag, inkludert snekker til å sette opp servicebygget følger på, inkludert oppgradering kloakkpumpestasjon. Forventes at alt er ferdig i begynnelsen av 2021. Tidligere varslet overskridelse er nå lagt inn budsjett for 2021.

29. Bygningsmessige tilpasning brukere

Bygg- og eiendomstjenesten og andre enheter i kommunen har ikke avsatt midler til bygningsmessige tilpasninger for brukere med spesialbehov. Erfaringsmessig vil det i løpet av et driftsår dukke opp brukere med særlige tilpasningsbehov. Dette kan være bygningsmessige tilpasninger som for eksempel kjøkken, heis, dører, ramper eller annet. Det er en forutsetning at den totale kostnaden for tilpasningsprosjektet overstiger 0,1 mill kr for at det skal kunne tas som en investering. Kommunedirektøren har satt av en årlig sum på 0,2 mill kr. Hvert enkelt prosjekt legges fram med en investeringsoversikt for kommunedirektøren til godkjenning, før tiltaket iverksettes.

30. Reguleringsarbeid Ekelunden

I kommunestyret 22.06.2020 ble det vedtatt å øke budsjettrammen for regulering av Ekelunden fra kr 0,3 mill kr til 1,2 mill kr. Reguleringsprosessen bør utrede muligheten for kommunal bruk av Ekelunden. Reguleringsplanen skal ta høyde for bevaring og istandsetting av eksisterende bygg oppført av Heinecke.

31. Sorenskrivergården (tekst fra HP 2019)

Bygningen er fra 1816, samme året som Grimstad fikk bystatus, og kommunen har eid huset siden 1909. Bygningen ble sist restaurert i 2002. En ny arbeidsgruppe ser på alternativer for ny bruk av Sorenskrivergården, sammen med en bredere politisk prosess og medvirkning.

Det ble lagt frem egen sak i KS 22/6- 2020 der følgende vedtak ble fattet:

Kommunestyret 2019 -2023 vedtak 22.06.2020:

1. Det gjennomføres en kartlegging om det er mulighet for et frivillighetens hus i Sorenskrivergården
2. Det legges opp til en bredere politisk prosess på fremtidig bruk av Sorenskrivergården.
3. Det er ønskelig å få saken til ny behandling i første møte i KS i 2021, med sikte på å få ny aktivitet i huset fra sommeren 2021.

Det legges frem egen sak med forslag på framtidig bruk av Sorenskrivergården vinteren 2021, etter innspill fra arbeidet i arbeidsgruppen. Kommunedirektøren hadde i

utgangspunktet budsjettert med 5,0 mill kr i 2018. Beløpet er redusert med 1,7 mill kr til kirke, 0,9 mill kr til lekeplass og er blitt oppjustert til 3,4 mill kr, med 1 mill kr fra fond.

Dersom prosjektet medfører montasje av nye tekniske anlegg (ventilasjon, heis, sprinkelanlegg etc) kommer det økte fdv-kostnader (forvaltning, drift og vedlikehold) for bygg- og eiendomstjenesten. Estimert fdv-kostnad 120 000 kr.

32. Ladestasjoner el-biler

Kommunestyret vedtok å investere i ladestasjoner for tjenestebiler, besøkende og ansatte på flere kommunale bygg. Investeringen går over perioden 2016-2019 og total ramme på prosjektet er 1,62 mill kr.

Prosjektet er godt i gang og infrastrukturen for strøm til ladestasjonene begynner å komme på plass. Sett i sammenheng med at flere av tjenestebilene blir elbiler, prioriteres ladestasjoner på sykehjemmene og Dømmesmoen. Det er igjen 0,3 mill kr som benyttes i 2021.

33. Sykkelparkering Fevik 6902007

Det etableres sykkelparkering på Fevik skole. Prosjektet er satt i gang i 2020 og slutføres i 2021.

34. Sykkelparkering Grimstad ungdomsskole 6902008

Det etableres sykkelparkering på Grimstad ungdomsskole. Prosjektet er igangsatt i 2020 og slutføres i 2021.

Kirke

35. Handlingsprogram kirkebygg og kirkegårder (840300)

Kommunedirektøren viderefører bevilgningene til kirkebygg og kirkegård i samsvar med det som er lagt inn i handlingsprogrammet for 2020.

36. Maskiner og utstyr på kirkegårder (840203)

Kommunedirektøren viderefører 0,3 mill kr i 2021 i samsvar med prinsippene i gjeldende handlingsprogram. Det forutsettes at fellesrådet kun gjennomfører tiltak som kan godkjennes som investeringer i henhold til gjeldende regnskapsstandard.

37. Grimstad kirke – overflatebehandling

I 2019 ble det gjennomført en anbudskonkurranse for utvendig renovering av Grimstad kirke. Prosjektet omfatter rigg og stillas, vask av hele bygget, reparasjon av råteskader, annet forarbeid på overflater og vinduer, sikring av løse takstein, erstatning av ødelagte takstein og to strøk maling på alle overflater. Arbeidene er beregnet å koste 2,8 mill kr inkl. merverdiavgift. Det er tidligere overført er 0,15 mill kr i 2019.

Nye, endrede og ikke igangsatte investeringer

Helse- og omsorgssektoren

38. Barnebolig

Barnebolig er botilbud til barn som må bo utenfor foreldrehjemmet som følge av behov for særlig pleie og omsorg. I Helsetilsynets retningslinjer heter det at boligene bør være mest mulig lik et vanlig hjem, med nødvendig tilpasning til barna som skal være der. Boligene bør ligge gunstig til for skole, fritidsaktiviteter og lekeareal. Boligene bør være eneboliger, rekkehus eller leiligheter tilknyttet

utearealer. Det bør ikke etableres boliger hvor det bor flere enn fire barn, og det bør ikke være avlastningsplasser der barn bor fast.

https://www.helsetilsynet.no/globalassets/opplastinger/Publikasjoner/internserien/veileder_barneboligtilsyn2009_internserien1_2009.pdf/

Eiendomsmasserapporten viser behov for seks boenheter/leiligheter som kan bygges samlet og/eller knyttet til annen drift i enheten.

I henhold til skissert budsjett forventes innflytting i nye barneboliger våren 2023. Stipulerte helse- og omsorgskostnader for perioden: 2023: 6 millioner kr, 2024: 6 millioner kr.

På grunn av akuttbehov for barnebolig per dags dato, må det vurderes en mulig mellomløsning frem til nye boliger foreligger. Merkostnaden blir leieutgifter, lønnskostnadene ligger allerede inne i budsjettet.

Økt areal vil medføre økning av fdv- kostnader (forvaltning, drift og vedlikehold) for bygg- og eiendomstjenesten, estimert til 514 000 kr.

39. Boliger til brukergruppe med utfordringer knyttet til adferd og oppfølging

Bygningsmassen må etableres på et hensiktsmessig sted, tilpasses ulike brukerbehov og krav til drift.

Eiendomsmasserapporten viser behov for fire leiligheter + én akuttleilighet bygget i et bo-kompleks og/eller knyttet til annen drift i enheten. Bolig autisme.

Dersom det er behov for gjennomføring av reguleringsarbeid for prosjekter, forutsettes oppstart og gjennomføring av eventuelt reguleringsarbeid i 2021. Det vil alltid være en prosessrisiko knyttet til reguleringsprosesser om for eksempel uforutsette krav til utredninger, kulturminnefunn el som kan oppstå og som kan påvirke framdriften.

Forutsatt et igangsatt plan- og prosjekteringsarbeid i 2021/2022 stipuleres helse- og omsorgstjenestene i planperioden til:

2022: 6,6 mill kr, 2023: 12,7 mill kr, 2024: 12,7 mill kr - usikkert om innflytting innen utgangen av 2022.

Økt areal vil medføre økning av fdv- kostnader (forvaltning, drift og vedlikehold) for bygg- og eiendomstjenesten på 287 000.

40. Boliger for mennesker med utviklingshemming

Brukergruppen har ulikt behov for oppfølging av personell. Enkelte vil trenge punkttjenester i løpet av dagen, andre mer oppfølging og veiledning gjennom hele døgnet. Boligene bør være fysisk tilrettelagt for hele livsløpet, også ved funksjonsfall og alderdom. Strategisk plassering av personalenheten vil generere mer hensiktsmessig og rasjonell drift.

Forutsatt et igangsatt plan- og prosjekteringsarbeid i 2022/2023 stipuleres helse- og omsorgstjenestene i planperioden til 2024: 8 mill kr.

41. Markveien bofellesskap

Holteveien er et eldre, etablert bofellesskap med seks leiligheter. Lokalene er trange og nedslitte og er lite egnet for dagens og fremtidens brukergruppe. Det er behov for nybygg som erstatter leilighetene og personalbasen.

Markveien er et eldre, etablert bofellesskap med 14 leiligheter. Lokalene er trange og nedslitte og er lite egnet for dagens og fremtidens brukergruppe. Det er behov for nybygg som erstatter leilighetene og personalbasen.

Plassering av nybygg bør sees opp mot andre bofellesskap for å sikre hensiktsmessig drift og personal-forvaltning. Ved bygging av nye boliger må kommunen veie ulike behov opp mot kommunens krav til hensiktsmessig driftskonsept.

Det forutsettes at driftsutgiftene etter bygging av boliger som skal erstatte Holteveien, samt nybygg/ombygging Markveien, ikke vil øke.

Endring av areal vil medføre endring av fdv- kostnader (forvaltning, drift og vedlikehold) for bygg- og eiendomstjenesten.

De stipulerte driftskostnader som er lagt inn under punktene 6, 36, 37, 38 og 39 inkluderer kun lønnskostnader. Fremdriften i boligprosjektet forutsetter videre politisk behandling og avklaringer knyttet til tomtevalg.

Det vises til rapporten "*Prosjekt eiendomsmasse – helse- og omsorgssektoren*" for nærmere informasjon om enhetens boligbehov.

42. Forflytningshjelpemidler og annet pasientrelatert utstyr

Det er på begge sykehjem gjort en kartlegging i 2019 av behov for nye forflytnings-hjelpemidler sett opp mot pasientenes mobilitetsnivå og pleiebehov. Resultatet tydeliggjorde viktigheten av tilpassede hjelpemidler da pleiepersonellens daglige arbeidsoppgaver består av mye gulvnært arbeid i stell/påkledning. Avdelingene på Frivolltun har lite utstyr og det som finnes er gammelt og utrangert. Investering i forflytningshjelpemidler er svært nødvendig/kritisk. Dette vil være sykefraværforebyggende og kvalitetshevende. Driften vil også effektiviseres da man i dag må vente på ledig tilgjengelig utstyr samt at man i noen situasjoner kan stille pasient alene i stedet for som nå, være to pleiere i stell.

Behovet for hjelpemidler omfatter også enhet for hjemmetjenester og rehabilitering samt enhet habilitering.

Det er i Investeringsprogrammet for 2020-2023 avsatt 625 000 kr i 2020 og videre 375 000 kr i de påfølgende år. Viktig at dette videreføres. Vi er i gang med en anskaffelsesprosess som straks skal lyses ut.

43. Sykehjemsplasser lokalitet 1

Viser til politisk sak 20/3426-1 som omhandler fremtidig behov for sykehjem og heldøgnsomsorgsplasser i Grimstad kommune. Vi har fått et vedtak i år som gjør at vi nå har økt opp kapasiteten på sykehjem med 6 senger på Fevikstun samt at vi har fått godkjent å øke opp på Frivolltun med åtte senger på Guldregn når pandemien er over. Totalt sett har vi 112 institusjonsplasser. Vi vet at andelen eldre øker kraftig fra 2025 og utover. Sykehjemsdekningen bør ligge på 13 % av eldre over 80 år. Vi er allerede i manko på plasser så det haster å komme videre med å øke opp antallet. Siste oppdaterte tall viser at vi mangler senger i år og vi vil trenge ca. 33 nye senger innen 2025. Behov for sykehjemsplasser øker kraftig fra 2025 og frem til 2030. Driftserfaringer viser at mange av beboerne i våre heldøgnsomsorgsboliger trenger sykehjemsplass og vi ser også i perioder at det ligger pasienter i korttidsenger i påvente av

langtidsplass. Viktig at vi ser på de lokasjonene vi har og at vi legger en god plan for hvor og når plasser kan økes. Det er klokt å starte opp med grupper på 8 senger med tanke på bærekraftige turnuser. Det må vurderes om deler av Frivolltun omsorgsboliger kan omgjøres til sykehjemsplasser. Det koster ca. 1 mill kr å drifte en (1) sykehjemsplass per år.

Endring fra HDO- boliger til sykehjemsboliger vil medføre tapte husleie inntekter for Bygg- og eiendomstjenesten på 86 000 pr leilighet.

44. Sykehjemsplasser lokalitet 2; vil dette være en videreføring av sykehjemsplasser lokalitet 1.

45. Kjøkkenmaskiner og /-inventar

Kjøkkentjenesten har mange gamle kjøkkenmaskiner, og det er behov for å få oppdatert disse kjøkkenmaskinene etter hvert som de slutter å fungere, eller det ikke lenger lønner seg å reparere dem.

Normal avskrivning/slitasje på storkjøkkenutstyr regnes til ti år. Det er også behov for å bygge nytt/ombygge kjølerom på produksjonskjøkkenet.

Det må avklares hvem som har ansvar for å rehabilitere kjøkkenene på avdelingene på begge institusjonene. Helse- og omsorgssektoeren og samfunns- og miljøsektoeren avklarer dette før budsjett 2022.

46. Biler (erstatning for utgående leasingavtale)

Kommunen etablerte i 2018 rammeavtale for kjøp av el-biler. Rammeavtalen bidrar til å oppfylle nasjonale- og lokalpolitiske føringer knyttet til klima og miljø. Nærmere informasjon om rammeavtalen ble gitt kommunestyret i PS 19/11. For 2021 er det 35 leasing-biler i helse- og omsorgssektoeren som skal leveres tilbake i henhold til leasingavtalen. Det tas sikte på å utfase leasing over tid, og i den takt det er praktisk gjennomførbart, innenfor rammen av inngåtte avtaler og det som ellers følger av anskaffelsesregelverket. Det er følgelig lagt opp til å sette av brutto investeringsmidler i størrelsesorden 13,8 mill kr for nye biler.

47. Holvika bofellesskap opparbeidelse og regulering av tomt

Kommunestyret vedtok 27.10.20 sak 20/157 at Grimstad kommune overdrar tomt til de tre gjenværende ungdommene i gruppa til totalt 2,7 mill kr. Tomten leveres ferdig regulert, ferdig opparbeidet og vei ført helt frem – alt gjort klart for tilkobling til vann, kloakk og strøm. Kjøperne realiserer prosjektet på egen hånd uten ytterligere involvering fra kommunen. Tomten skal være klar innen juni 2021.

Stipulerte utgifter til helse- og omsorgstjenester er stipulert til 7 – 8 mill kr.

Kultur- og oppvekstsektoeren

48. Fjære skole

For Fjære skole er det i henhold til kommunestyrets tidligere vedtak utarbeidet en mulighetsstudie for ny barneskole. Det er utført studier av to ulike alternativer. Et alternativ er ombygging av den tidligere ungdomsskolebygningen. Et annet alternativ er et annet er nybygg for barneskolen. Det vises til sak egen sak hvor de ulike alternativene for ny barneskole er beskrevet og fremmet for politisk behandling, jfr vedtak fra PS 19/36. Begge alternativene innebærer at den gamle barneskolen på Fjære rives.

Prosjektkalkyler viser at en ny skole fremstår som det samlet sett mest økonomiske alternativet. Bruttoinvesteringen for ny skole er kr 150 mill, tilsvarende om lag 48 mill kr. mer enn en ombygging av den tidligere ungdom skolebygningen som er estimert til 102 mill kr. Begge investeringsbeløpene inkluderer riving av gamle Fjære barneskole. Hensyntatt momsrefusjon ved de to skolealternativene utgjør nettoforskjellen investeringskostnad kr 38 mill. Kapitalkostnadene er således høyere ved å bygge nytt skolebygg.

De estimerte driftskostnadene er imidlertid estimert til å være betydelig lavere ved et nytt skolebygg, enn ved alternativet. Dette skyldes dels at bygget er bedre tilpasset i størrelse til brukergruppa og dels at et helt nytt bygg krever mindre vedlikehold. Samlet sett fremstår ny skole som det økonomisk sett mest gunstige alternativet tilnærmet, og samlet beregnede årlige kostnader fremstår ganske like. I investeringsprogrammet er ny skole lagt inn.

Det er ikke avklart eller regnet på hva som vil skje med den tidligere ungdom skolebygningen i forhold til alternativ bruk eller avhending.

49. Holviga barneskole

Dagens Holviga barneskole er nedslitt. Samtidig er kapasiteten tilnærmet sprengt, og det er forventet at elevmassen i denne skolekretsen er forventet å øke ytterligere i perioden fremover. Det er derfor tatt høyde for å bygge en ny barneskole i Holvika i perioden.

Bruttoinvesteringen for ny barneskole på Holvika er foreløpig estimert til ca. 255 mill kr. Dette innbefatter oppføring av en ny 3 parallell skole med plass til rundt 600 elever. Prosjektet er av kapasitetshensyn foreslått gjennomført i 2024-2025.

Endring av areal vil medføre endring av fdv-kostnader (forvaltning, drift og vedlikehold) for bygg- og eiendomstjenesten, estimert til 2.2 mill (økning på 3800 m2).

50. Kjøp av brakker

Holvika barneskole opplever kapasitetsproblemer. Barneskolen benytter i dag deler av ungdomsskolens arealer. Det antas å være behov for minimum 2 modulklasserom fra skoleåret 22/23 grunnet elevtall og delingstall på klasser. Modulene har en kapasitet på 25 elever, garderober og toalett. Hver modul har en estimert kostnad på kr 2,3 mill per stk. Det tilkommer grunnarbeid, inventar, påkobling av vann og strøm, som er estimert til 0,3 mill kr. Totalkostnad per modul vil da være 2,6 mill kr.

Modulene kan flyttes til ny lokasjon ved behov.

Økt areal vil medføre økning av fdv-kostnader for Bygg- og eiendomstjenesten, estimert til kr 72' pr modul

51. Varslingssystemer – skoler

Gode varslingssystemer i skoler er nødvendig dersom det oppstår vold eller trusler. Installering av slike varslingssystemer er sterkt ønsket og høyt prioritert av skole- og barnehageledere. Selv med gode og gjennomarbeidede beredskapsplaner, vil gode varslingssystemer være et viktig og nødvendig verktøy dersom en alvorlig situasjon skulle oppstå.

Kommunedirektøren anbefaler at slike varslingssystemer installeres i kommunens skoler så snart som mulig.

Gjenstående skoler er Kvalifiseringstjenesten, Landvik, Jappa, Frivoll og Eide.

Økt fdv-kostnad 20' pr bygg for service og vedlikehold

Samfunns- og miljøsektoren

52. Park Campus

Grimstad kommune gjennomfører forhandlinger om utbyggingsavtale innenfor områdeplanen for Campus Grimstad og har fremmet sak til formannskapet, først om innretning av avtalen 24.01.19, jfr. sak 19/6 og om avklaring av pris for areal til park den 22.08.19, jfr. sak 19/72. Forslag til investeringstiltak følger opp disse vedtakene om grunnverv og innretning av finansiering for opparbeiding av park. Den totale kostnaden til opparbeidelse av parken er vesentlig større enn det som fremgår av investeringen. Det vil også være mulig å søke om tilskudd for deler av anlegget. Inntatt her er kommunens forpliktelse i henhold til fremforhandlet avtale som omtalt ovenfor. I tillegg er det foreslått tatt inn kommunens forpliktelser i forbindelse med finansiering av friidrettshallen, jr. KS sak 118/15.

Driftskonsekvenser er ikke lagt inn, da dette først er klart etter regulering av parken. Se også pkt.60 som omhandler regulering av parken.

53. Omre – vei

Kommunestyret vedtok i Handlingsprogrammet for 2020-2023 å legge inn kr 27 mill i investeringsmidler for å etablere vei fra E18 til F420 gjennom Omre industriområde. Kr 2 mill var ment som planlegging, mens 25 mill var tenkt til selve byggingen av veien. Det ble videre lagt til grunn at utredningsarbeidet i forkant utføres i samarbeid med Grimstad Bolig- og Tomteutvikling KF.

Investeringsbeløpet fra i fjor er videreført i investeringsprogrammet. Kostandene ved veiprojektet er ikke avklart, men et bruttooverslag fra Asplan Viak fra 2017 var 122,5 mill kr. Det er knyttet stor usikkerhet til dette tallet da det er forholdsvis gammelt, altså fra 2017. Det meste av kostnaden vil bli dekket gjennom anleggsbidrag fra utbyggere, og eventuelt tilskudd fra fylkeskommunen. Det arbeides videre med å avklare konkret prosjektkostnad, i tillegg til størrelse på anleggsbidrag og eventuelle tilskuddsmidler fra fylket. Både anleggsbidrag og tilskudd være av stor betydning for å kunne gjennomføre dette prosjektet.

54. Gjestehavna - forprosjekt opprusting

Det er satt av 0,5 mill, dette skal benyttes til å vurdere behov for evt utvidelse, samt oppgradering og/eller restaurering av den historiske pelebrygga.

55. Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2020 (6852002)

Vi jobber med å få til en avtale med UIA, hvor de kan ha studentoppgaver med å kartlegge behov for oppgradering, og reparasjoner. Det er knappe ressurser for oppgradering, det skal derfor jobbes godt med prioriteringene.

56. Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2021

Vi jobber med å få til en avtale med UIA, hvor de kan ha studentoppgaver med å kartlegge behov for oppgradering, og reparasjoner. Det er knappe ressurser for oppgradering, det skal derfor jobbes godt med prioriteringene.

57. Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2022

Vi jobber med å få til en avtale med UIA, hvor de kan ha studentoppgaver med å kartlegge behov for oppgradering, og reparasjoner. Det er knappe ressurser for oppgradering, det skal derfor jobbes godt med prioriteringene.

58. Opprusting av lekeplass/nærmiljøanlegg 2023

Vi jobber med å få til en avtale med UIA, hvor de kan ha studentoppgaver med å kartlegge behov for oppgradering, og reparasjoner. Det er knappe ressurser for oppgradering, det skal derfor jobbes godt med prioriteringene.

59. Utbedring gammel svømmehall

Ettersom ny svømmehall er forskjøvet og lagt lengre ut i investeringsperioden (jfr pkt 12 over), vil det være behov å ta høyde for noen tiltak for å opprettholde funksjonsevnen til den gamle hallen. Utbedringer på kort sikt omfatter bytte av hovedsirkulasjonspumpen, bytte av to defekte sandfilter med nye koblinger, bytte av overvannsventiler med rørføringer, opprustning av dusjanlegg, fasader og tak. Videre utbedringer må påregnes i de kommende årene frem til ny svømmehall er på plass.

Det tatt høyde for kr 0,5 mill i årlige investeringsmidler i overgangsperioden frem til ny hall er realisert. Man vil søke å begrense investeringer i den gamle.

60. Regulering Campus Park

Grimstad kommune gjennomfører forhandlinger om utbyggingsavtale innenfor områdeplanen for Campus Grimstad og har fremmet sak til formannskapet, først om innretning av avtalen 24.01.19, jfr. sak 19/6 og om avklaring av pris for areal til park den 22.08.19, jfr. sak 19/72. Forslag til investeringstiltak følger opp disse vedtakene knyttet til reguleringsplan for parkarealet. Driftskonsekvenser er ikke lagt inn, da dette først er klart etter regulering av parken. Se også pkt.52 som omhandler opparbeiding av parken.

61. Avviksutbedring tilfluktsrom Kulturhuset

Grimstad kommune har ansvaret for 1300 av 1800 plasser i tilfluktsrommet Sameiet for Storgaten 33. Dette er plasser som er beregnet til Grimstads befolkning som ikke har noen tilknytning til Storgaten 33 og 72% av kostnadene er kommunens andel direkte. Resterende 500 plasser, 28% er det Sameiet for Storgaten 33 som har ansvaret for og som i hovedsak tilhører bygget. DSB (Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap) har gitt sameiet i Storgaten 33 et avvik på tilfluktsrommet som krever utbedringstiltak.

Kommunen eier som beskrevet 72% av plassene i bomberommet, og skal i samarbeid med sameiet dekke kostnadene på 12,5 mill kr inklusive mva. Dette utgjør for vår del 9 mill kr inkl. mva.

Kostnadene fordeles etter sameierbrøken, og kommunens nettoinvestering blir da 7,2 mill kr.

62. Reguleringsarbeid Føreidsgate 17

Eiendommen i Føreidsgate er tidligere vedtatt solgt, men det ble i budsjettbehandlingen i desember 2019 gitt mulighet for å vurdere kommunale behov på eiendommen. Det er da kommunale boliger til ulike behov som kan være aktuelle. Det vil være nødvendig å regulere eiendommen for å klarlegge eiendommens potensiale. Ved å regulere tomten til gamle Grimstad barnehage kan en legge til rette for boliger eller tjenestetilbud for kommunale formål som for eksempel Enhet for habilitering.

63. Utbedring kunstgressbanen Levermyr

Dekket må byttes ut grunnet større oppståtte setningsskader som medfører at deler av banen ikke kan brukes. Det må utføres grunnarbeid i tillegg til nytt dekke. Som en del av finanseringen vil det søkes om spillemidler inntil 1 mill kr.

64. Biler og maskiner

Det er i perioden behov for utskifting av skjærgårdsbåt, fornye biler samt maskiner /utstyr for at kommunaltekniske tjenester kan gjennomføre flere oppgaver i egenregi framfor å kjøpe tjenester.

65. Moyveien

Reguleringsplan er utgått. Dette innebærer at vi må lage ny, eller avhengig av frivillige avtaler med grunneiere. Det antas oppstart i 2022.

66. Reguleringsarbeid gravplasser.

Kommunen har ansvar for å regulere tilstrekkelig areal til gravplasser i kommunen.

Avsatte midlene vil benyttes til regulering av Landvik nedre kirkegård og nye Fevik Kirke. I tillegg vil noe benyttes på Grimstad kirkegård.

Foreløpig er det kun avsatt midler til reguleringsarbeid.

Kommentarer til investeringsprogrammet for VAR-området 2021-2024

VA igangsatte

I dette kapittelet beskrives kort de investeringene på VAR-området som er ført i tabellen med investeringsprogram på de foregående sidene.

Investeringer fra 1-22 er allerede behandlede investeringer fra tidligere års handlingsprogram. Investeringer fra 23 til 36 gjelder nye investeringer for handlingsprogrammet for 2021-2025.

1. Renovasjon, nedgravde beholdere

Innføring av nedgravde avfallscontainere for å kunne ha et godt tilbud til områder med tett bebyggelse, områder med smale uframkommelige veier og områder der estetikk er viktig. Ved bruk av nedgravde avfallscontainere i forhold til felles plastbeholdere reduseres arealbruk, forsøpling og brannfare. Dette er en funksjonell løsning for abonnenter i forhold til betjening, hygiene, servicenivå, arealbruk og sikkerhet.

Nedgravde containere er kostnadseffektive løsninger knyttet til investering og drift av systemene, og en rasjonell og miljøriktig løsning med hensyn til registrering, innsamling og videre disponering av avfallet.

Prosjektets mål: En utviklingsprosess mot nedgravde avfallsløsninger som ivaretar framtidige krav til funksjonalitet, effektivitet, håndtering av økende avfallsmengder, og samtidig inngår som kommunalteknisk infrastruktur.

Prosjektet tar med dette hensyn til ny renovasjonsløsning som ble vedtatt 15.06.15 av Representantskapet i Agder Renovasjon IKS. Ny renovasjonsløsning medfører flere avfallsskap per boenhet enn dagens situasjon, noe som kan være plasskrevende. Dette i henhold til vedtak KS 52/15.

Vedtaket inneholder 12 stasjoner. Det er blitt etablert åtte av disse 12, hvor den niende blir etablert i begynnelsen av 2021. Det er usikkerhet rundt ferdigstillelse av prosjektet, hvorvidt dette skal overtas av Agder renovasjon.

2. Nytt kloakkrenseanlegg

Groos renseanlegg er overbelastet til den spillvannsmengden anlegget er dimensjonert for. I 2019/20 ble det gjennomført en mulighetsstudie som beskriver forskjellige alternative plasseringer av nytt renseanlegg, og gir kostnadskalkyler for disse. Kommunestyret har vedtatt å gå videre med forprosjekt for to alternativer med utgangspunkt i eiendommen Industriveien 1. Det gjenstår å bestemme renseløsning og ønsket kapasitet på nytt renseanlegg. I mulighetsstudiet er kostnadene beregnet til 270 mill kr eller 320 mill kr eksklusiv mva avhengig av hvilket alternativ som blir valgt.

3. Avløp – diverse mindre anlegg

Disse midlene er beregnet for eventuell oppdimensjonering av ledninger i forbindelse med private utbygginger, eller forlengelse av ledningstraseer for å få en best mulig løsning totalt sett.

4. Avløp – utskifting av lastebil

Lastebil avløp må skiftes ut i 2021. Det er viktig å ha en jevn utskifting av bil- og maskinparken, slik at ikke utstyret blir for gammelt og krever for mye vedlikehold og økte driftsutgifter.

5. Avløp – ny varebil

Varebil avløp må skiftes ut. Det er viktig å ha en jevn utskifting av bil- og maskinparken, slik at ikke utstyret blir for gammelt og krever for mye vedlikehold og økte driftsutgifter.

6. Vann, diverse mindre anlegg

Disse midlene er beregnet for eventuell oppdimensjonering av ledninger i forbindelse med private utbygginger, eller forlengelse av ledningstraseer, for å få en best mulig løsning totalt sett.

7. Vann – vannledning Trollaldalen

Et av hovedmålene i kommunens hovedplan for vannforsyning er å sanere alt vannledningsnett utført med asbestsementledning. Som et ledd i dette saneres ledningsnettet i Trollaldalen.

8. Vann, nytt høydebasseng Solbergåsen

I henhold til kommunens hovedplan for vannforsyning bør reservekapasiteten i vannforsyningen økes ved å bygge et nytt høydebasseng på Solbergåsen. Her er et basseng (2400 m³) i dag, og det nye bassenget kommer i tillegg til dette. Anleggsarbeidet startet våren 2020 og ferdigstilles i 2021

9. Vann, nyanlegg vann Tjore

Det skal legges kommunal kloakk på Tjore. I den forbindelse må det også legges nye vannledninger. Dette for blant annet for å bedre brannvannsforsyningen.

10. Kloakk, nyanlegg avløp Tjore

Det er lagt en del kloakkledninger på Tjore i forbindelse med sanering av vannledninger for noen år siden. For å anlegge offentlig avløp for hele Tjorebygda er det nødvendig med supplerende avløpsanlegg på noen strekninger.

11. Avløp, kloakkpumpestasjon Tjore

Det er lagt en del kloakkledninger på Tjore i forbindelse med sanering av vannledninger for noen år siden. For å ta kloakkledningene i bruk, må det monteres en kloakkpumpestasjon. Tjoreområdet er ikke tilknyttet kommunal kloakk i dag.

12. Ny kloakkpumpestasjon Byhaven

Det ble avklart med statens vegvesen at Fv 420 ikke skulle flyttes. Pumpestasjon kan ligge der den ligger i dag, og innarbeides i servicebygget. Dette medførte at flere investeringer/prosjekter grep inn i hverandre og er blitt sett under ett i denne fasen: servicebygget, kloakkpumpestasjon og selve Byhaven. Arbeider med å ombygge pumpestasjon og påbegynne servicebygg ble startet høsten 2020, etter en lang saksgang som endte med nødvendige tillatelser. Ved utgangen av 2020 vil renoverte pumpestasjon og selve servicebygget, med offentlige toaletter og styringen for undervarme til byløperen, strøm og vann til parken og fontene, være på plass. Med det kan selve prosjektet Byhaven også endelig avsluttes. Styringsgruppen har vedtatt at alle prosjektene skal sees under ett i forbindelse med sluttrapport.

13. Vann – vannledning Rosholt – Solbergåsen - Egra

Dette gjelder utskifting av hovedledningen fra vannbehandlingsanlegget på Rosholt og frem til ny fordelingskum på Egra. Eksisterende asbestsementledning skal skiftes ut. Denne har begrenset levetid, og må i tillegg oppdimensjoneres. Gjenstående arbeid er Solbergåsen-Egra, hvor vi også er avhengig av frivillig avtale med grunneier.

14. Vann, Hesnes fellestføring VA

Drottningborg skole har i dag ikke nok vanntilførsel fra kommunal vannledning til å tilfredsstille kravet til brannvann. Derfor skal eksisterende asbestsementledninger i området saneres og større dimensjon på rørene legges. Dette gjøres samtidig som det legges ny kommunal kloakk i området. Her er vi avhengig av frivillig avtale med grunneiere.

15. Vann – vannledning Hesnes

Drottningborg skole har i dag ikke nok vanntilførsel fra kommunal vannledning til å tilfredsstille kravet til brannvann. Derfor bør eksisterende asbestsementledninger i området saneres og større dimensjon på rørene legges. Dette gjøres samtidig som det legges ny kommunal kloakk i området. Her er vi avhengig av frivillig avtale med grunneiere.

16. Avløp – kloakkledning Hesnes

Drottningborg skole ønsker kommunal kloakk til området, fordi skolen ønsker utbygging. Hvis deres private renseanlegg skal drives videre, må det foretas en betydelig oppgradering fordi anlegget er gammelt og nedslitt. Her er vi avhengig av frivillig avtale med grunneiere.

17. Kloakkpumpestasjon Vessøya sanering

Kloakkpumpestasjonen er gammel, og det er behov for sanering. Planlegging er påbegynt, og ferdigstilles i løpet av 2021.

18. Endring av trykksoner

De fleste områdene langs sjøen har veldig høyt vanntrykk. Det er ønskelig å redusere trykket i noen av disse områdene. Dette medfører at den enkelte abonnent for et mer gunstig vanntrykk. I tillegg blir eventuelle vannlekkasjer mindre ved lavere trykk.

19. Vikkilen sammenkopling av ledninger

En del av Vikkilen har ensidig vannforsyning. Ved å kople disse ledningene sammen vil vannforsyningssikkerheten bli mye bedre. I tillegg bedres brannvannskapasiteten. Denne er utsatt til 2022.

20. Støle-Homborsund, sammenkopling av ledninger

Både Støle og Homborsund har ensidig vannforsyning. Ved å kople disse ledningene sammen vil vannforsyningssikkerheten bli mye bedre. Reduksjon av antall abonnenter som er forsynt via ensidig

vannforsyning, er et hovedsatsningsområde i kommunens hovedplan for vannforsyning. Denne er utsatt til 2023-2024.

21. Vik-Moy, sanering av asbestledning

Et av hovedmålene i kommunens hovedplan for vannforsyning er å sanere alt vannledningsnett utført med asbestsementledning. Som et ledd i dette saneres ledningsnettet langs Fv 420 mellom Vik og Moy. Utføres i 2022-2023.

22. Rosholt vannbehandlingsanlegg, økt kapasitet på råvann og rentvann

I perioder med høyt vannforbruk er det ønskelig å bedre pumpekapasiteten fra vannbehandlingsanlegget, slik at basseng på Solbergåsen fylles hurtigere opp. Dette vil øke forsyningssikkerheten ved at det er mer vann i bassenget. 0,6 mill kr 2021.

VA nye investeringer

23. Vann, traktor

Kommunen har allerede en dumperhenger som kan benyttes til VA-anlegg, men mangler en stor nok traktor. Det er også et ønske om å utføre mer arbeid i egenregi, og da vil dette gjøre det mulig, sammen med kjøp av gravemaskin.

24. Vann, påbygg fordelingskum

Fordelingskummen ligger på ledningen mellom Rosholt vannbehandlingsanlegg og Egrakummen. Noen ventiler ligger på utsiden av bygget og det foreslås å bygge på dette for å få ventilene innendørs.

25. Vann, Judehavskleiva sanering vannledning

Et av hovedmålene i kommunens hovedplan for vannforsyning er å sanere alt vannledningsnett utført med asbestsementledning. Som et ledd i dette saneres ledningsnettet i Judehavskleiva. Samtidig må selvfallsledning og pumpeledning for spillvann samt overvannsledning saneres.

26. Vann, asbestsanering Lia

Et av hovedmålene i kommunens hovedplan for vannforsyning er å sanere alt vannledningsnett utført med asbestsementledning. Som et ledd i dette saneres ledningsnettet i Lia, mellom Øvre Hausland og Have. Samtidig etableres det offentlig avløp i deler av traséen, med pumpestasjon ved Temse. Utsatt til 2024.

27. Avløp, utskifting lett lastebil

Både med tanke på økonomi og miljø, er det behov for å skifte ut den lette lastebilen vi har i dag med ny.

28. Avløp, ny gravemaskin

Vi ønsker å fremskynde kjøp av gravemaskin, slik at vi kan få gjort noe mer i egenregi. Det er mye vann- og avløpsprosjekter for tiden, og ved å ha en ekstra maskin vil vi kunne utføre mer i egenregi.

29. Avløp, utløp pumpestasjon Groos

Groos - utløp pumpestasjon betjener i dag seilforeningens bygg samt offentlige toaletter på Lillegroos. Pumpestasjonen er utslitt og trenger utskiftning.

30. Avløp, pumpestasjon Lia

I forbindelse med sanering av asbestsement vannledningsnett i Lia, etableres det offentlig avløp i området. Det er nødvendig med pumpestasjon for å pumpe avløpsvannet til eksisterende offentlig nett ved Øvre Hausland. Utføres i 2024.

31. Sanering pumpestasjon 2022

Vi planlegger en pumpestasjon hvert år.

32. Sanering pumpestasjon 2023

Vi planlegger en pumpestasjon hvert år.

33. Sanering pumpestasjon 2024

Vi planlegger en pumpestasjon hvert år.

34. Avløp, Judehavskleiva sanering kloakkledning

Selvfallsledning og pumpeledning for spillvann og overvannsledning saneres i forbindelse med sanering av asbestsement vannledning. Utføres i 2022.

35. Avløp, Lia

I forbindelse med sanering av asbestsement vannledningsnett i Lia, etableres det offentlig avløp i området. Utføres i 2024.

36. Avløp, inspeksjonskamera

Ved behov for kamerainspeksjon av avløpsrør er kommunen i dag avhengig av å kjøpe inn tjenesten av et eksternt firma. Ved investering i eget utstyr kan vi redusere kommunes driftsutgifter, og ha en mer effektiv drift ved at kommunens driftspersonell slipper å vente på eksternt firma ved behov for inspeksjon av avløpsrør.

Startlån

Startlån er en låneordning som behandles av kommunen. Husbanken finansierer ordningen ved å gi lån til kommunen. Ordningen reguleres via *Forskrift om lån fra Husbanken*, som er de retningslinjene saksbehandler legger til grunn ved behandling av søknader.

Kommunen kan gi startlån til personer som ikke får lån, eller tilstrekkelig lånebeløp i banken. Lån kan også bli gitt i tilfeller der personer står i fare for å miste boligen sin, trenger utbedring eller tilpasning av bolig, refinansiering eller toppfinansiering. Strengt krav til egenkapital ved boliglån i ordinære banker, fører til at det sjelden blir gitt startlån som toppfinansiering. Søknader om startlån blir i hovedsak innvilget som full finansiering av bolig.

Kommunen budsjetterer med en årlig sum på 90 mill kr til dette formålet. Startlån påvirker i utgangspunktet ikke kommunens økonomi. Avdragene blir utgiftsført i investeringsregnskapet, og avstemmes med innbetalinger fra låntagere. Kommunen har et påslag på renten, og følger da Husbankens anbefalinger.

Salg av eiendomsmasse

Tidligere vedtatte prosjekter for salg.

Tønnevoldskogen

Kommunens eiendom ved Tønnevoldskogen er tidligere vedtatt solgt. Salgssum vil avgjøres av markedsforholdene på salgstidspunktet. Estimert pris på 15 mill kr er videreført fra fjorårets handlingsprogram.

Eikelunden og Grimstad barnehage

Kommunens eiendom på disse lokasjonene lå tidligere inne for salg. I tråd med kommunestyrets senere vedtak, er det nå startet et utredningsarbeid for å vurdere alternativ kommunal bruk av tomtene. Eiendommene er derfor tatt ut av salgsoversikten.

Nye prosjekter for salg

Holteveien

Etter at helselokalene i Markveien er oppgradert, og brukerne fra helselokalene i Holteveien kan overføres til Markveien, kan det vurderes om de gamle lokalene i Holteveien kan selges. Disse er derfor lagt inn som forslag til avhending. Det bør vurderes om det er mer hensiktsmessig å beholde eiendommen i Holteveien, for andre aktuelle formål innenfor kommunale boliger, før et eventuelt salg gjennomføres. Det kan være kostbart å anskaffe tomter til kommunale boligformål, og det er også et begrenset tilbud på aktuelle tomter i markedet. Estimert salgspris er 6 mill kr, men vil eventuelt avgjøres av markedsforholdene på salgstidspunktet.

Finansiering

Finansiering	Sum 21-24	2021	2022	2023	2024
Låneopptak	483 549	76 365	110 980	151 288	144 916
Låneopptak vann	63 400	35 750	10 950	7 100	9 600
Låneopptak avløp	313 700	35 100	18 400	102 100	158 100
Låneopptak renovasjon	2 100	2 100	-	-	-
Låneopptak feier	-	-	-	-	-
Låneopptak Startlån	360 000	90 000	90 000	90 000	90 000
Sum låneopptak:	1 222 749	239 315	230 330	350 488	402 616
6 småhus (6901601)	2 000	1 000		1 000	
Eplehaven bofellesskap	19 040	14 400	4 640		
Frivolltun og GROM - ombygging (6901806)	5 000	3 000	2 000		
Grimstad kulturhus - nytt inngangsparti, foaje og sceneinngang 6901809	400	400			
Grimstad kulturhus - nytt lydanlegg/akustikkanlegg i Pan 6901810	1 600	1 600			
Utfasing av fosilt brensel	3 560	3 560			
Barnebolig 6902001	9 240		9 240		
Boliger til en brukergruppe med utfordringer knyttet til adferd og oppfølging	6 160			6 160	
Boliger for mennesker med utviklingshemming	12 320				12 320
Avviksutbedring tilfluktsrom Kulturhuset	3 500	3 500			
Utbedring kunstgressbanen Levermyr	1 000	1 000			
Sum tilskuddsmidler:	63 820	28 460	15 880	7 160	12 320
Salg av Tønnevoldsskogen barnehage - finansiering av tilfluktsrom	7 200	7 200			
Salg av Tønnevoldsskogen barnehage - finansiering av kjøp av biler	7 800	7 800			
Sum salgsinntekter:	15 000	15 000	-	-	-
Bruk av fond til Egenkapitalinnskudd KLP	17 600	4 400	4 400	4 400	4 400
Sum fondsmidler/salg:	17 600	4 400	4 400	4 400	4 400
Momskompensasjon	139 642	29 081	31 715	39 612	39 234
Sum finansieringbehov:	1 443 811	301 256	282 325	401 660	458 570

Vedlegg

Bevillingsoversikt

Bevillingsoversikt	2021
Investeringer i varige driftsmidler	222 906
Tilskudd til andres investeringer	3 350
Investeringer i aksjer og andeler i selskaper	-
Utlån av egne midler	90 000
Avdrag på lån	62 500
Sum investeringsutgifter	380 777
Kompensasjon for merverdiavgift	29 081
Tilskudd fra andre	28 460
Salg av varige driftsmidler	15 000
Salg av finansielle anleggsmidler	-
Utdeling fra selskaper	-
Mottatte avdrag på utlån av egne midler	-
Bruk av lån	76 365
Sum investeringsinntekter	-
Videreutlån	90 000
Bruk av lån til videreutlån	90 000
Avdrag på lån til videreutlån	25 100
Mottatte avdrag på videreutlån	25 100
Netto utgifter videreutlån	-
Overføring fra drift	-
Netto avsetninger til eller bruk av bundne investeringsfond	-
Netto avsetninger til eller bruk av ubundet investeringsfond	-
Dekning av tidligere års udekket beløp	-
Sum overføring fra drift og netto avsetninger	-
Fremført til inndekning i senere år (udekket beløp)	-